

Den Haag

► **Onderzoeksrapport**
DSO/Programmamanagement, Strategie en Onderzoek
Bevolkingsprognose
Den Haag 2015

- Lange termijn bevolkingsprognoses voor Den Haag, 2015-2040
- Bevolkings-, huishoudens- en herkomstprognose, 2015-2020
- Bevolkingsprognose naar stadsdeel, 2015-2020

► **Onderzoeksrapport**

DSO/Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

Bevolkingsprognose

Den Haag 2015

- Lange termijn bevolkingsprognoses voor Den Haag, 2015-2040
- Bevolkings-, huishoudens- en herkomstprognose, 2015-2020
- Bevolkingsprognose naar stadsdeel, 2015-2020

COLOFON

Uitgave
Gemeente Den Haag
DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek
juni 2015

Druk
Gemeente Den Haag
Intern Dienstencentrum

Inlichtingen
DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek
Jan Starmans 070-3534004 / jan.starmans@denhaag.nl
Richard Vermeulen 070-3534039 / richard.vermeulen@denhaag.nl

De Dienst Stedelijke Ontwikkeling aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid inzake het gebruik van en toepassing van de gepresenteerde gegevens. Afwijkingen in absolute aantallen en % kunnen veroorzaakt worden door afrondingen. Bij gebruik van cijfers is bronvermelding verplicht.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord

1	Samenvatting	7
2	Bevolkingsprognose lange termijn	15
2.1	De landelijke ontwikkeling als kader.....	15
2.2	Den Haag van verleden naar heden en toekomst.....	17
2.3	Den Haag in landelijke en provinciale prognoses.....	18
3	Bevolkingsprognose korte termijn	23
3.1	De ontwikkeling van bijzondere leeftijdsgroepen	23
3.2	De ontwikkeling van de demografische druk	24
4	Bevolkingsprognose korte termijn naar stadsdeel	29
4.1	Stadsdeel Loosduinen.....	30
4.2	Stadsdeel Escamp.....	32
4.3	Stadsdeel Segbroek.....	34
4.4	Stadsdeel Scheveningen	36
4.5	Stadsdeel Centrum.....	38
4.6	Stadsdeel Laak	40
4.7	Stadsdeel Haagse Hout	42
4.8	Stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg.....	44
5	Huishoudensprognose korte termijn	47
6	Herkomstprognose korte termijn	51
Bijlagen		
I	Monitoring van de uitkomsten van de bevolkingsprognose	55
II	Methodiek en parameters prognose	61
III	Geraadpleegde literatuur	73
IV	Bijlage: tabellen en grafieken	75

VOORWOORD

De omvang en samenstelling van de bevolking is van grote betekenis voor gemeentelijk beleid en gemeentelijke dienstverlening. Om tijdig op veranderingen in te kunnen spelen is inzicht nodig in hoe de bevolking zich in de nabije en verdere toekomst ontwikkelt en van samenstelling verandert. Ook bedrijven en particuliere instellingen in de stad baseren hun investeringen en strategische keuzes (mede) op deze inzichten. Dat is de reden dat de gemeente periodiek een bevolkings- en huishoudensprognose maakt, gebaseerd op de laatste demografische inzichten en het actuele bouwprogramma.

Voorliggend rapport bevat de uitkomsten van de prognose 2015. Het rapport beperkt zich tot de feitelijke uitkomsten en gaat nadrukkelijk niet in op de betekenis voor de verschillende beleidsvelden.

Voor sommige doeleinden volstaat inzicht in de bevolkingsontwikkeling op gemeentelijk niveau of op stadsdeelniveau. Voor andere doeleinden is het noodzakelijk om in te zoomen op wijk- en buurtniveau. Voor het ene beleidsveld volstaat de korte termijn en zijn bevolkingskenmerken essentieel, voor het andere beleidsveld is juist een verdere horizon van belang en gaat het vooral om het volume.

Gepoogd is om aan al deze eisen, zoveel als het prognosemodel toelaat, tegemoet te komen. Omwille van de leesbaarheid zijn echter niet alle uitkomsten in voorliggend rapport opgenomen. Deze uitkomsten zijn te vinden op de statistische website Den Haag in Cijfers van de gemeente Den Haag (www.denhaag.buurtmonitor.nl). Ook zijn op Den Haag in Cijfers de prognose uitkomsten op buurt- en wijkniveau tot 2020 te raadplegen en is het voorliggend rapport als pdf beschikbaar.

Op stedelijk niveau wordt op hoofdlijnen een doorkijk gegeven naar de bevolkingsontwikkeling op lange termijn, dat wil zeggen tot 2040. Daarbij wordt een vergelijking gemaakt met uitkomsten van landelijke prognoses.

Meer in detail wordt de bevolkingsontwikkeling op de korte termijn, tot 2020, in beeld gebracht. Het gaat dan om de ontwikkeling van voor het beleid relevante leeftijdscategorieën, van herkomstgroepen, van het aantal en typen huishoudens en de ontwikkeling van de acht stadsdelen.

Zoals bij elke prognose worden de uitkomsten bepaald door de ingevoerde gegevens en (gekwantificeerde) veronderstellingen. In bijlage II, Methodiek en parameters, staat de verantwoording voor de keuzes die zijn gemaakt.

Van belang is om te realiseren dat Den Haag geen eiland is met een autonome bevolkingsontwikkeling. De ontwikkelingen in Den Haag worden in hoge mate bepaald door demografische processen op een hoger schaalniveau en op langere termijn.

Ik hoop en verwacht u met deze publicatie en 'Den Haag in Cijfers' een toegankelijke bron met basisinformatie over de bevolkingsontwikkeling van Den Haag aan te bieden.

Dienst Stedelijke Ontwikkeling

Algemeen directeur

Peter Jägers

1

SAMENVATTING

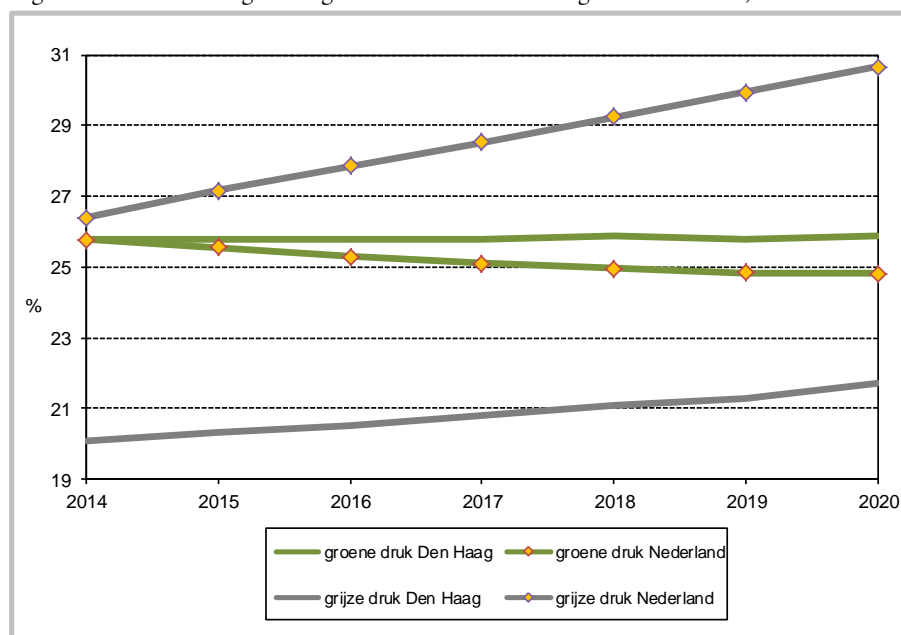
Bevolking blijft groeien.

Sinds 2008 groeit de Haagse bevolking sneller dan verwacht. In 2008 telde Den Haag bijna 476.000 inwoners, de mijlpaal van 500.000 inwoners werd in september 2011 bereikt. Inmiddels is de Haagse bevolking verder gegroeid tot 515.880 inwoners per 1 januari 2015 volgens de structuurtelling van de Basisregistratie personen (BRP) van de gemeente Den Haag (voorheen Gemeentelijke Basis Administratie). De reden van de sneller dan verwachte toename is dat de buitenlandse migratie in de periode vanaf 2008 veel groter is dan door het CBS was geschat. Deze trendbreuk treedt vooral op bij migranten afkomstig uit de Midden- en Oost-Europese landen (Moe-landen). In de periode 2008-2011 nam de bevolking gemiddeld toe met bijna 6.700 personen, in 2012 en 2013 was dat gehalveerd tot gemiddeld 3.440 personen per jaar. De groei in 2014 was ruim 6000 personen.

Korte termijn prognose (IPSO)

Tot 2020 groeit de Haagse bevolking met 5% naar ruim 535.000 inwoners. Tussen 2014 en 2020 neemt de woningvoorraad in Den Haag toe met ruim 7.000 woningen tot ruim 257.000 woningen, een groei van 2,8%. Bij specifieke leeftijdscategorieën die van belang zijn voor het gemeentelijk beleid, zoals baby's en peuters, kleuters, leerlingen in het basis- en vervolgonderwijs, jeugd, jongeren, potentiële beroepsbevolking en ouderen valt op dat vooral de groep jong bejaarden (65-74) sterk groeit (17,3%). Een daling wordt verwacht bij de hoog bejaarden van 85 jaar en ouder (-5,5%). De toename van de jong bejaarden komt door het ouder worden van de babyboomgeneratie.

Figuur 1 Ontwikkeling demografische druk Den Haag en Nederland, 2014-2020

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant, bevolkingsprognose CBS 2015-2060

Groepen die ook sterker dan gemiddeld groeien zijn de ouderen (55+) (11,8%), bejaarden (65+) (12,3%), bejaarden (75+) (6,1%) en leerlingen in het vervolgonderwijs (6,6%). Vergeleken met

de landelijke ontwikkeling stijgt het aantal bejaarden (65+) minder sterk en groeit de potentiële beroepsbevolking nog licht. In Nederland neemt de grijze druk dan ook veel sterker toe dan in Den Haag

Stadsdelen

De kracht van de korte termijn prognose (IPSO) is dat deze uitspraken doet op het schaalniveau van buurten, wijken en stadsdelen. Op stadsdeelniveau is de ontwikkeling van de bevolking verschillend. Het stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg daalt na jaren van onstuimige groei tot 2020 met 0,7%. Het stadsdeel Laak groeit naar verhouding tot 2020 het meest met (9,2%), gevolgd door het stadsdeel Loosduinen (7,9%), stadsdeel Scheveningen (6,3%), stadsdeel Haagse Hout (6,1%), stadsdeel Escamp (5,2%), stadsdeel Segbroek (4,9%) en stadsdeel Centrum (3,5%).

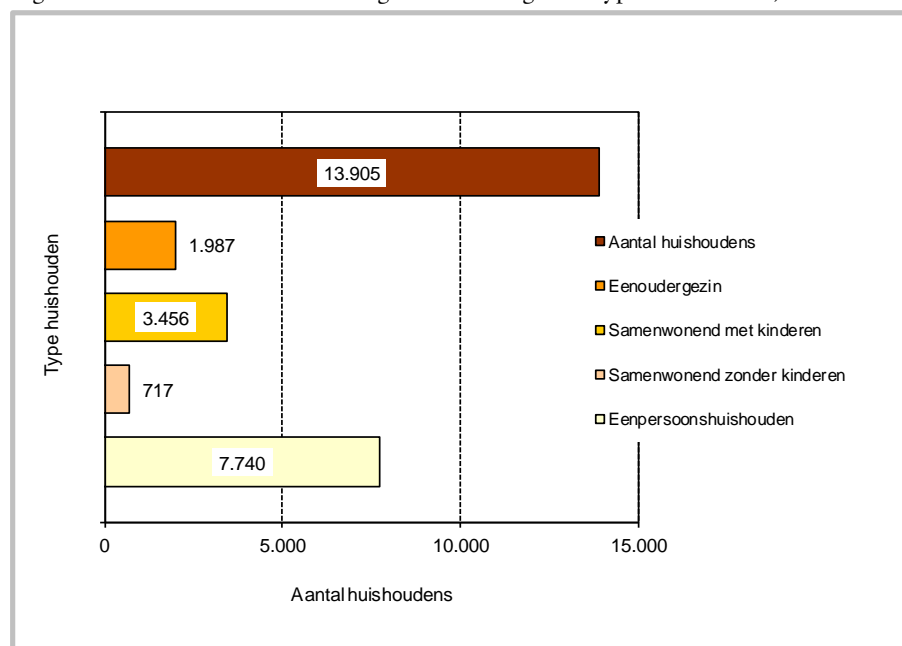
Binnen het stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg blijft tot 2020 het inwonertal in de wijk Ypenburg nagenoeg constant, terwijl het aantal inwoners in de wijk Leidschenveen met ruim 300 inwoners daalt. De enige wijk die tot 2020 eveneens in bevolkingsomvang afneemt tot 2020 is de wijk Schildersbuurt. Het aantal inwoners daalt hier tot 2020 met ruim 600 inwoners. Binnen het stadsdeel Laak groeit de wijk Laakkwatier en Spoorwijk tot 2020 met 3.200 inwoners.

De groei van de babyboomgeneratie (65-74 jaar) is het sterkst in de stadsdelen Laak (27,9%) en Leidschenveen-Ypenburg (34,6%). Het sterkst groeit deze groep in de Vinex wijken Ypenburg, Leidschenveen en Wateringse Veld en in de wijken Loosduinen, Laakkwartier en Spoorwijk, Kraayenstein, Stationsbuurt, Binckhorst, Haagse Bos, Regentessekwartier en Zeeheldenkwartier.

Huishoudens

Het aantal huishoudens in Den Haag zal op basis van de korte termijn prognose (IPSO) stijgen van 255.561 in 2014 naar bijna 269.500 in 2020, een stijging van 5,4%.

Figuur 2 Huishoudensontwikkeling in Den Haag naar type huishouden, 2020 t.o.v. 2014

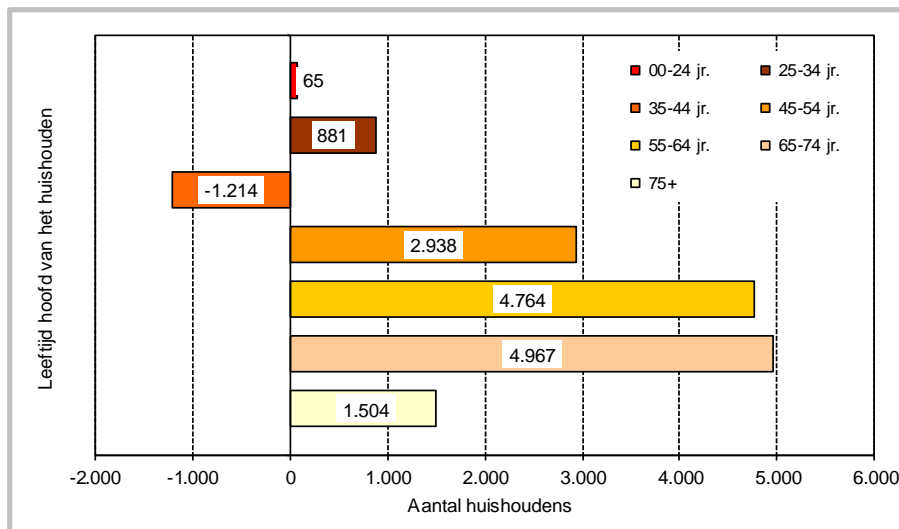

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

De toename van bijna 14.000 huishoudens valt voor het grootste deel toe te schrijven aan de toename van het aantal alleenstaande huishoudens, deze nemen toe met ruim 7.700 huishoudens. Het aantal samenwonende huishoudens met kinderen neemt toe met bijna 3.500 huishoudens, het aantal eenoudergezinnen met bijna 2.000 en het aantal samenwonenden zonder kinderen met ruim 700.

De ontwikkeling van het aantal huishoudens verschilt naar leeftijd van het hoofd van het huishouden.

Figuur 3 Huishoudensontwikkeling in Den Haag naar leeftijd van het hoofd van het huishouden, 2020 t.o.v. 2014

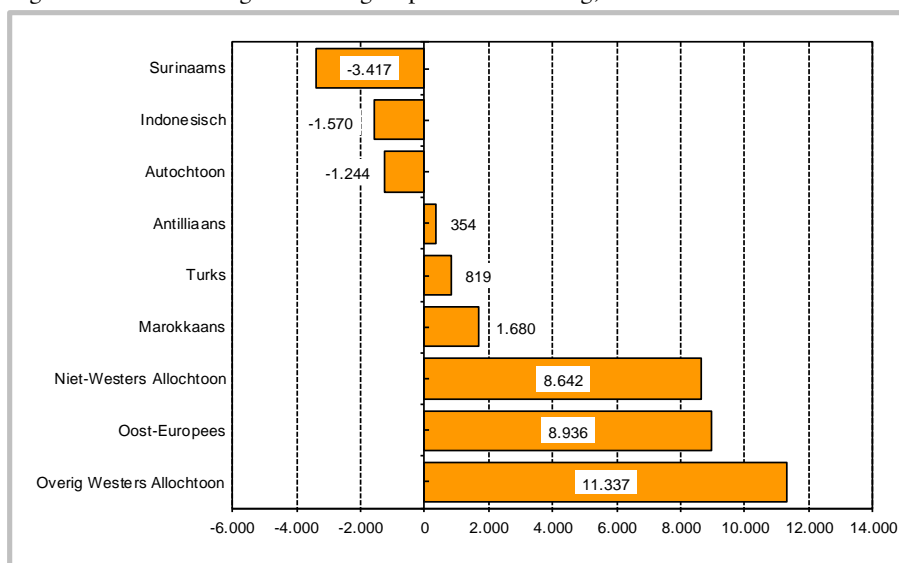
Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Tot 2020 nemen alle huishoudens waarbij het hoofd van het huishouden ouder is dan 45 jaar sterk toe. De sterkste toename doet zich voor bij de huishoudens tussen de 65-74 jaar (17,6%). Binnen deze leeftijdsgroep zijn het met name de eenpersoonshuishoudens die sterk toenemen. Alleen het aantal huishoudens in de leeftijdscategorie 35-44 jaar daalt met een afname van ruim 1.200 huishoudens.

Herkomst groeperingen

Tot 2020 neemt op basis van de korte termijn prognose (IPSO) het aantal Hagenaars behorend tot de autochtone herkomstgroep af. Hetzelfde geldt voor de herkomstgroepen Surinaamse en Indonesische Hagenaars (figuur 4). De herkomstgroepen Antilliaanse en Turkse Hagenaars blijven nagenoeg gelijk, terwijl de overige herkomstgroepen in aantal toe nemen. Hierbij neemt vooral het aantal Hagenaars behorend tot de herkomstgroep niet-Westers Allochtoon, Overig Westers Allochtoon en Oost-Europees sterk toe.

Figuur 4 Ontwikkeling herkomstgroepen in Den Haag, 2020 t.o.v. 2014

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Lange termijn prognoses, Haagse varianten en Den Haag in landelijke en provinciale prognoses

Voor de lange termijn, tot 2040, is door de gemeente Den Haag eveneens een prognose opgesteld, te weten de WVIS-prognose. De WVIS-prognose staat voor de Woonvisie-prognose en is bedoeld om de lange termijn effecten van de woningbouw ambities uit de woonvisie in beeld te brengen. Deze zogenoemde ‘Haagse Woonvisie variant’ houdt rekening met de economische crisis door de toename van de woningvoorraad in 2015 te temperen tot netto 1100 woningen. Hierna groeit de woningvoorraad conform de Woonvisie ambities van 1500 woningen per jaar. Deze prognose geeft vooral een doorkijk op de langere termijn (2040) voor de ontwikkeling van de woningvoorraad en de bevolking voor Den Haag en is daarmee qua tijdschikhorizon goed te vergelijken met de provinciale en landelijke prognoses.

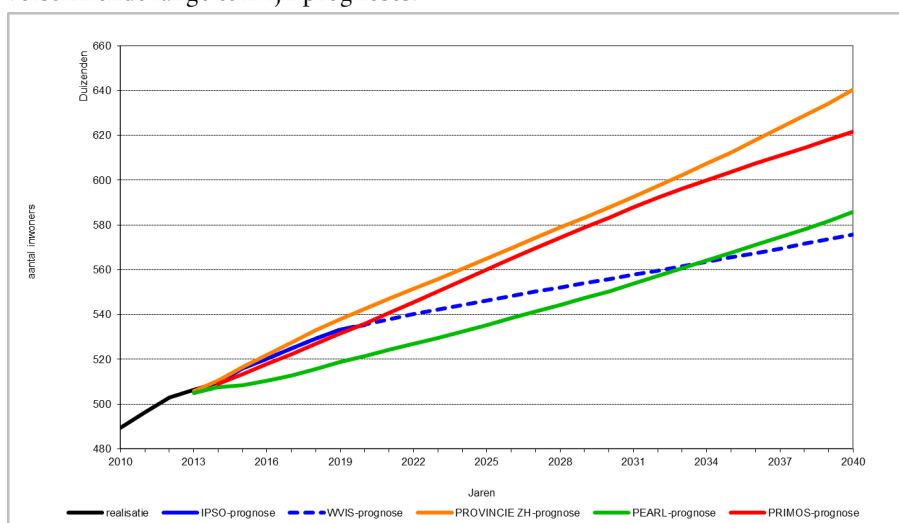
Naast deze Haagse variant zijn er drie prognoses die een uitspraak doen over de toekomstige bevolkingsontwikkeling van Den Haag. Dit zijn de PRIMOS-prognose, de PEARL-prognose en de provinciale prognose Zuid-Holland. Elke prognose heeft zijn eigen invalshoek of uitgangspunten waarvoor de prognose is opgesteld, wat verder staat beschreven in de toelichting.

Bevolkingsontwikkeling

Tot 2040 laten alle prognoses een groei van de Haagse bevolking zien (figuur 5). De prognose van de Provincie Zuid-Holland laat een groei zien van bijna 130.000 mensen; de PRIMOS-prognose van bijna 113.000 mensen, de PEARL-prognose met ruim 78.000 mensen en de WVIS-prognose met ruim 66.000 mensen.

Randvoorwaarde bij de lange termijn prognoses voor Den Haag is dat er in de Randstad voldoende bevolkingspotentieel blijft bestaan. Ook zal Den Haag zelf naast werkgelegenheid en opleidingen, aantrekkelijke en concurrerende woningen, woonmilieus en voorzieningen moeten blijven bieden. De regionale prognoses van de Provincie Zuid-Holland, de PRIMOS-prognose en de PEARL-prognose laten zien dat er op regionaal niveau op de langere termijn voldoende bevolkingspotentieel voor Den Haag aanwezig blijft om door te kunnen groeien. Daarmee wordt aan de eerste randvoorwaarde voldaan.

Figuur 5 Ontwikkeling van de bevolking voor Den Haag volgens de meest recente verschillende lange termijn prognoses.

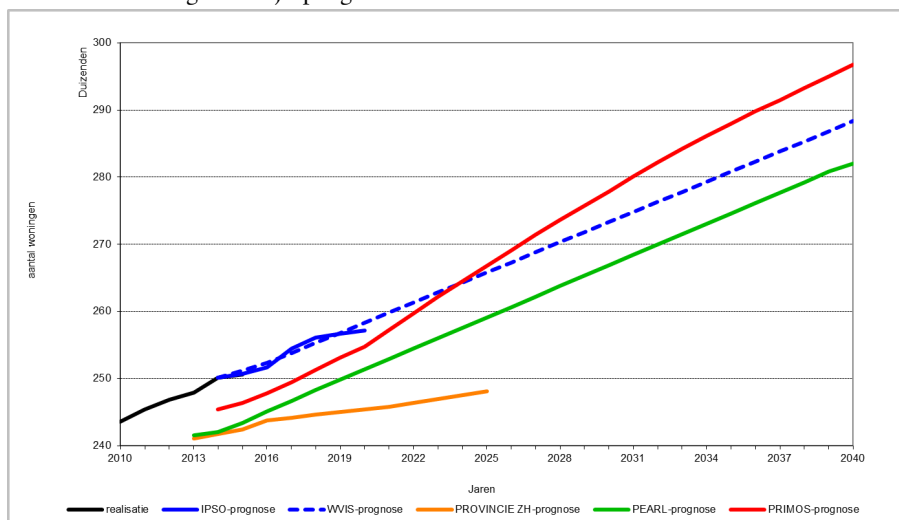

Zowel de Haagse prognoses als de andere lange termijn prognoses over Den Haag laten een positief buitenlands migratiesaldo en een negatief binnenlands migratiesaldo zien. De natuurlijke groei van de Haagse bevolking blijft op de langere termijn positief; het aantal geboorten is structureel hoger dan het aantal sterfgevallen.

Woningvoorraadontwikkeling

De PRIMOS-prognose laat voor Den Haag tot 2040 met ruim 51.000 woningen de grootste groei van het aantal woningen zien.

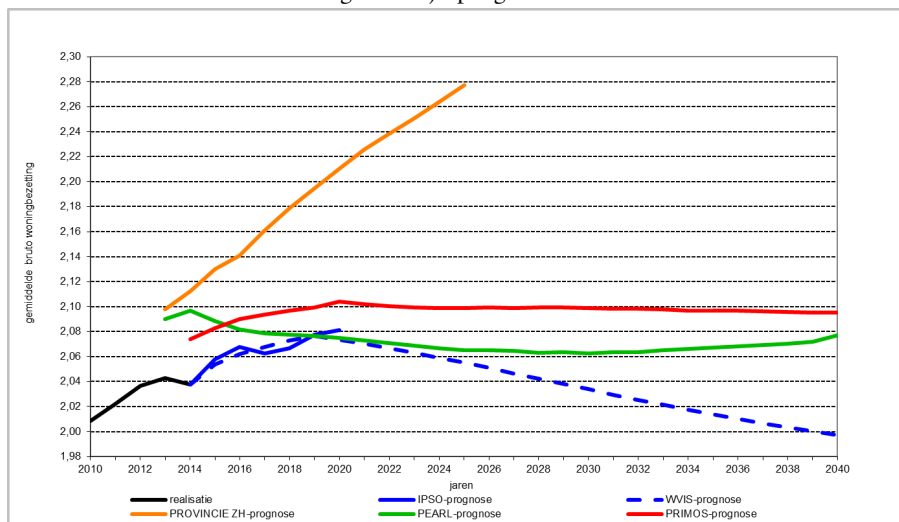
Figuur 6 Ontwikkeling van de woningvoorraad voor Den Haag volgens de meest recente verschillende lange termijn prognoses

Dit is een gemiddelde groei van bijna 2.000 woningen per jaar. In de PEARL-prognose en de WWIS-prognose groeit Den Haag tot 2040 met ongeveer 40.000 woningen, een gemiddelde groei van bijna 1.500 woningen per jaar. De prognose van de Provincie Zuid-Holland geeft een woningvoorraadontwikkeling tot 2025 met een gemiddelde groei van bijna 600 woningen per jaar. De korte termijn prognose (IPSO), welke gebaseerd is op harde plannen, gaat uit van gemiddeld bijna 1.200 netto toevoegingen per jaar tot 2020.

De gemiddelde bruto woningbezetting¹ is in Den Haag per 1-1-2014 2,04 personen per woning. Vanaf 1951 is er sprake van een daling van de gemiddelde bruto woningbezetting, echter sinds 2008 stijgt het.

Figuur 7 Ontwikkeling van de bruto gemiddelde woningbezetting voor Den Haag volgens de meest recente verschillende lange termijn prognoses.

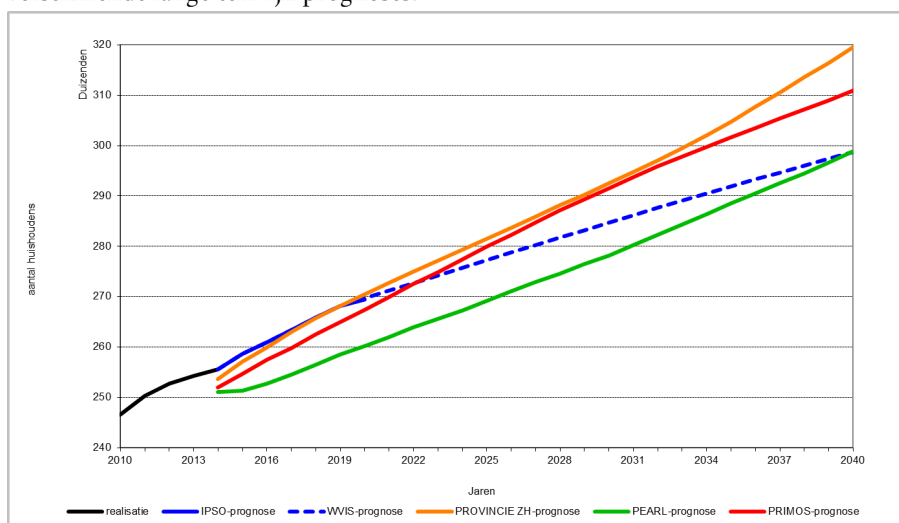

De verschillende prognoses laten de gemiddelde woningbezetting, als resultante van de geprognosticeerde bevolking en geprognosticeerde woningvoorraad, een verschillende ontwikkeling zien. De meeste prognoses laten nog een lichte stijging zien gevolgd door een stabilisatie of lichte afname, behalve de prognose van de Provincie Zuid-Holland.

Huishoudensontwikkeling

De prognose van de Provincie Zuid-Holland laat tot 2040 met een toename van bijna 66.000 huishoudens de grootste groei (26%) van het aantal huishoudens zien.

Figuur 8 Ontwikkeling van de huishoudens voor Den Haag volgens de meest recente verschillende lange termijn prognoses.

¹ De gemiddelde bruto woningbezetting is het totaal aantal inwoners gedeeld door het aantal (BAG)-woningen.

De Woonvisie-prognose laat met een toename van ruim 43.000 huishoudens de laagste groei (17%) tot 2040 zien. De PEARL-prognose laat tot 2040 een toename van het aantal huishoudens zien van ca. 48.000 en de PRIMOS-prognose met 59.000 huishoudens. Net als bij de korte termijn prognose (IPSO) valt bij de Woonvisie-prognose het grootste deel van de groei van het aantal huishoudens toe te schrijven aan de toename van het aantal eenpersoonshuishoudens. Volgens de Woonvisie-prognose stijgt deze groep met ruim 29.000 huishoudens.

2

BEVOLKINGSPROGNOSE LANGE TERMIJN

Naarmate de toekomst verder weg ligt zijn de factoren die op de bevolkingsontwikkeling van invloed zijn onzekerder en krijgt een prognose een globaler karakter. Eén van die onzekere factoren is de ontwikkeling van de woningvoorraad. Voor de korte termijn is een – min of meer – ‘hard’ bouwprogramma bekend (woningbouwplannen uit het IPSO)². Na 2020 is deze ‘harde’ planvoorraad echter opgedroogd. Voor de langere termijn tot 2040 wordt daarom uitgegaan van het ambitieprogramma uit de Haagse Woonvisie (zgn. Woonvisie variant 2015-2040). De Haagse prognose is daarom opgeknipt in een korte termijn deel (tot 2020) en een lange termijn deel (tot 2040). De lange termijn prognose beperkt zich tot het stedelijk niveau en geeft geen bevolkingskenmerken. De korte termijn prognose daalt af tot op buurtniveau en biedt een reeks van kenmerken van de bevolking.

Eerst worden de uitkomsten van de lange termijn prognose beschreven. Daarbij is de toekomstige bevolkingsontwikkeling van Den Haag niet los te zien van de landelijke ontwikkeling. Dit hoofdstuk start daarom met de uitkomsten van de meest recente CBS lange termijn bevolkingsprognose voor Nederland. Dit biedt het landelijke kader voor de Haagse ontwikkelingen.

De prognoses die het Rijk en de provincie Zuid Holland opstellen doen ook uitspraken over Den Haag. Een vergelijking met de uitkomsten van deze prognoses geeft inzicht in de bandbreedte rond de uitkomsten van de Haagse prognose. Ook geven deze prognoses, impliciet, inzicht in de vraag of er op bovengemeentelijk niveau voldoende bevolkingspotentieel aanwezig is en blijft om als Den Haag verder door te (kunnen) groeien. Bovendien geven die prognoses inzicht in hoe de andere overheden naar de Haagse toekomst kijken.

2.1 DE LANDELIJKE ONTWIKKELING ALS KADER

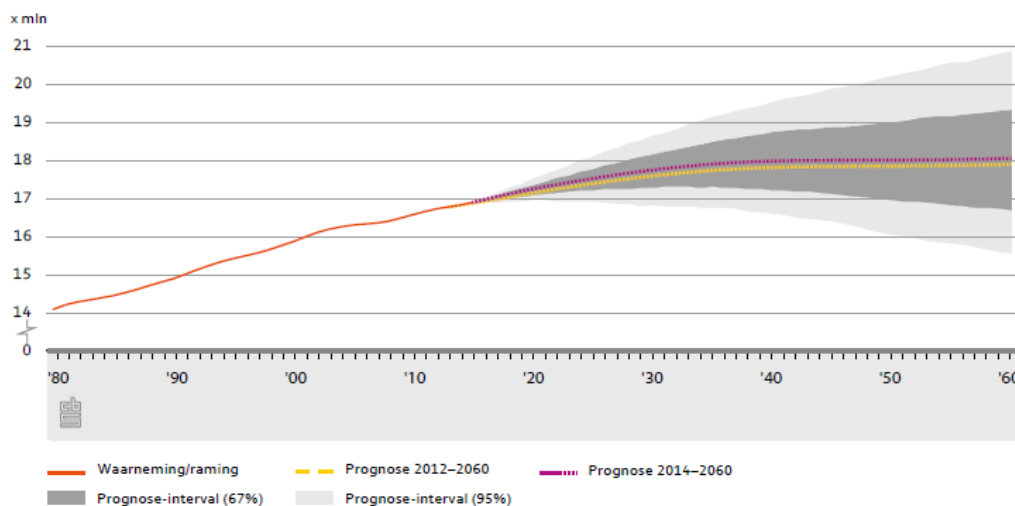
Nederland groeit door tot 18 miljoen inwoners rond 2044.

Volgens de laatste CBS lange termijn bevolkingsprognose van december 2014 groeit de Nederlandse bevolking naar verwachting van 16,9 miljoen mensen nu door tot 18,0 miljoen rond 2044, waarna de groei sterk vertraagt. Dit betekent een groei van ruim 1,1 miljoen mensen tot 2044. Volgens de nieuwe prognose komt de bevolkingsomvang in 2060 uit op 18,1 miljoen, een stabiele ontwikkeling tussen 2044 en 2060. Internationale migratie speelt een belangrijke rol bij de toekomstige bevolkingsgroei. Als er vanaf 2015 niemand meer naar Nederland immigreert en er niemand emigreert, zou rond 2030 bevolkingskrimp inzetten.

² Hier is het Ipsa woningbouwprogramma van december 2014 gebruikt. Deze variant van de bevolkingsprognose is bedoeld voor de korte periode (tot 2020) met als doel de meest waarschijnlijke ontwikkeling van de bevolking voor de stad, de stadsdelen, wijken en buurten te voorspellen op basis van min of meer harde bouwplannen. De Haagse Woonvisie variant 2015-2040 is bedoeld om de lange termijn effecten van de woningbouw ambities uit de woonvisie in beeld te brengen. De kerncijfers van Den Haag volgens de IPSO variant en de Woonvisie 2015-2040 variant zijn te vinden in de tabellen bijlage van dit rapport.

Het CBS publiceert onzekerheidsmarges rond de prognose cijfers. In figuur 2.1 zijn deze marges weergegeven. Volgens deze berekeningen is een maximale groei naar 19,4 miljoen in 2060 mogelijk maar ook een ‘groei’ naar 16,7 miljoen in 2060 (prognose-interval (95%)).

Figuur 2.1 Bevolkingsomvang, CBS lange termijn bevolkingsprognose 2012 en 2014.

Migratie stromen van grote invloed

De afgelopen tien jaar kwamen jaarlijks gemiddeld 40.000 arbeidsmigranten naar Nederland. In 2014 waren het er naar schatting 52.000, waarvan 43.000 vanuit andere EU-lidstaten. In de vorige prognose werd uitgegaan van enige daling van de arbeidsmigratie. De belangrijkste reden daarvoor was het openstellen van de Duitse arbeidsmarkt voor burgers van nieuwe lidstaten in de loop van 2011. Hoewel de immigratie vanuit met name Polen naar Duitsland in 2012 inderdaad sterk steeg, leidde dat niet tot de verwachte daling van de instroom naar Nederland. In 2013 en 2014 is de arbeidsmigratie vanuit de EU juist verder toegenomen. De groei zit vooral bij immigranten uit Polen. Naar aanleiding hiervan zijn in de nieuwe prognose de veronderstellingen bijgesteld (Van Duin et al., 2015). Verondersteld wordt dat de huidige stijgende trend nog een aantal jaren doorzet, nog versterkt door de toenemende vraag naar arbeid. Op termijn zal de immigratie vanuit de nieuwe lidstaten naar Nederland naar verwachting wel afnemen, doordat de lonen in de herkomstlanden stijgen en de bevolking vergrijs, waardoor er minder potentiële immigranten zijn, en doordat het openstellen van de Duitse arbeidsmarkt op de langere termijn alsnog effect op de migratie naar Nederland kan hebben. De omvang van de daling wordt echter lager ingeschat dan bij de vorige prognose. Vanaf 2025 wordt aangenomen dat structureel 56.000 arbeidsmigranten per jaar naar Nederland zullen komen.

Voor de asielmigratie zijn de veronderstellingen alleen voor de korte termijn bijgesteld. Het aantal asielmigranten vanuit Syrië is de afgelopen twee jaar sterk gestegen. Ook kwamen er meer asielzoekers vanuit Eritrea. Verondersteld wordt dat deze stijging in 2015 doorzet en dat zich de komende paar jaar 18.000 asielimmigranten per jaar in Nederland zullen vestigen. Dit zijn niet alle asielzoekers, maar alleen het deel dat een verblijfsvergunning krijgt en zich als inwoner van Nederland bij een gemeente laat inschrijven. Voor de lange termijn wordt ervan uitgegaan dat Nederland structureel evenveel asielverzoeken per inwoner zal krijgen als de andere landen in de regio Noordwest-Europa – momenteel ligt dat lager – en dat de omvang van de asielstromen naar Noordwest-Europa op het langjarig gemiddelde zal liggen.

De bijgestelde verwachtingen voor de asiel- en arbeidsmigratie leiden ook tot hogere verwachtingen voor de gezinsmigratie.

De veronderstellingen voor de emigratie zijn voor een belangrijk deel gebaseerd op de waargenomen vertrekpercentages van immigranten. Veel van de immigranten zijn slechts tijdelijk in Nederland. De afgelopen twintig jaar is het percentage dat al na een kort verblijf vertrekt, toegenomen. Van de in het buitenland geboren immigranten die in 1996 naar Nederland kwamen, was 19% binnen twee jaar weer vertrokken, van de immigranten uit 2010 was dat 36%. Dit hing voor een deel samen met de veranderende migratiemotieven. Er kwamen steeds meer arbeid- en studiemigranten, die vaak van plan zijn kort te blijven. Zowel bij westerse als bij niet-westerse immigranten is het aandeel dat snel weer emigreert, sterk gestegen. Naar schatting zal van de immigranten die recent naar Nederland kwamen ruim drie kwart uiteindelijk weer vertrekken. In de prognose worden deze gegevens gebruikt om het aantal emigranten te schatten uit de omvang van de immigratie in het verleden. Vanwege de verdere stijging van het aandeel immigranten dat na een kort verblijf weer emigreert, zijn de schattingen voor het toekomstige vertrekpercentage in de nieuwe prognose verhoogd. De geldt met name voor de westerse immigranten. Bij de niet-westerse immigranten zijn de waargenomen vertrekpercentages ook gestegen, maar onder deze groep wordt in de nieuwe prognose een hoger aandeel asielmigranten verwacht dan in de vorige. Aangezien asielmigranten minder vaak weer emigreren dan studie- en arbeidsmigranten drukt dat de verwachte vertrekpercentages.

De lange termijn veronderstellingen voor de emigratiegeneidheid van autochtonen zijn ongewijzigd ten opzichte van de vorige prognose. Voor de jonge tweedegeneratieallochtonen leidt de opwaartse bijstelling van de vertrekpercentages voor eerstegeneratieallochtonen (hun ouders) tot hogere emigratiekansen dan volgens de vorige prognose.

De nieuwe migratieveronderstellingen betekenen dat er, ten opzichte van de vorige prognose, vooral meer mobiliteit wordt verwacht. Er komen meer immigranten dan voorzien naar Nederland toe, maar ze blijven ook korter dan was verondersteld.

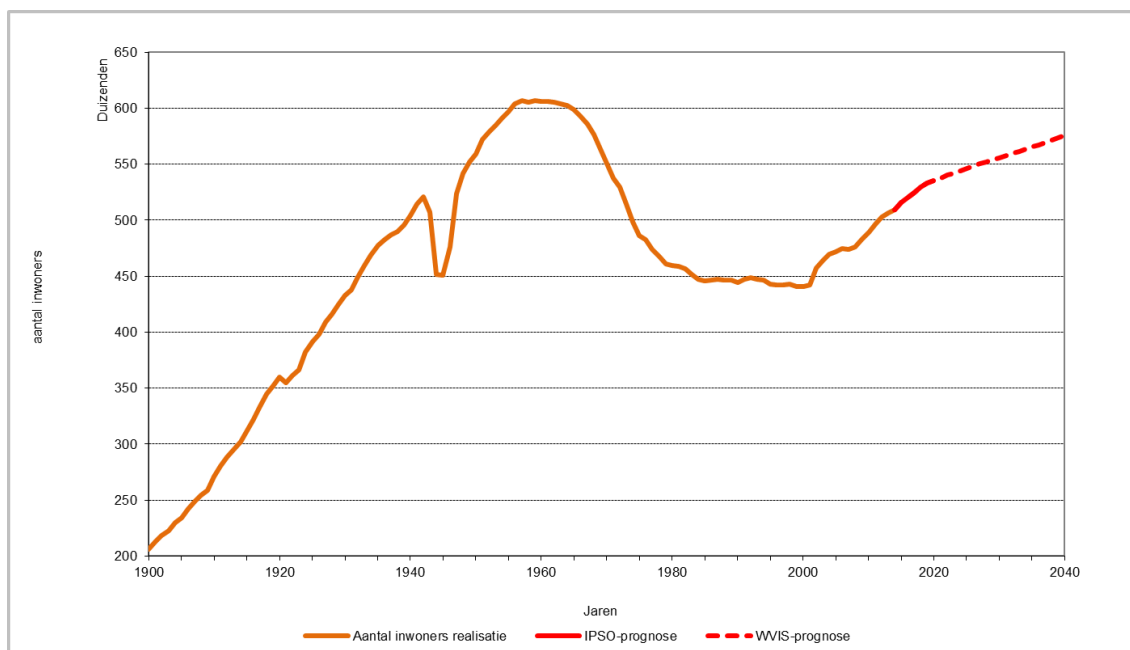
2.2 Den Haag van verleden naar heden en toekomst

Verleden tot heden: groei, krimp en weer groei

Den Haag groeide tussen 1800 en 1960, met uitzondering van de Tweede Wereldoorlog, van een bescheiden stad met 40.000 inwoners rond 1800, via een stad met 200.000 inwoners rond 1900 naar een stad met 600.000 inwoners rond 1960. Door het ruimtelijke beleid van de groeikernen, demografische processen en ruimtegebrek daalde het aantal inwoners in Den Haag van 600.000 inwoners in 1960 naar 440.000 inwoners rond 1980. Door de grenswijziging in 2002, de blijvende druk op de woningmarkt in de Randstad en de forse woningproductie binnen de gemeentegrenzen is de bevolking van Den Haag sinds die tijd weer toegenomen en gegroeid naar meer dan 500.000 inwoners, ongeveer 3% van de totale Nederlandse bevolking. De 500.000e inwoner in Den Haag, Chris Roelands³, werd op 23 augustus 2011 in de stad verwelkomd. Op 1 januari 2015 stonden er 515.880 Hagenaars ingeschreven in de Basis Registratie Personen van de gemeente Den Haag.

Figuur 2.2 Ontwikkeling van de Haagse bevolking vanaf 1900 tot 2040

³ AD Haagse courant, zaterdag 3 september 2011.

Bron: Realisatie cijfers Den Haag en bevolkingsprognose Den Haag 2015

Toekomst: groei zet door

De groei zet zich de komende jaren en naar verwachting ook op langere termijn door. De mate waarin wordt voor een (belangrijk) deel bepaald door de toename van de woningvoorraad en van de verwachte binnen en buitenlandse migratie. Op basis van de huidige verwachtingen groeit de bevolking tot 2020 door naar ca. 535.000 inwoners. Er van uitgaande dat vanaf 2020 de planvoorraad op het gewenste niveau van de Woonvisie ligt, groeit de bevolking volgens de prognose verder door naar bijna 575.000 inwoners in 2040.

Enkele randvoorwaarden bij deze lange termijn prognose zijn dat er in de Randstad voldoende bevolkingspotentieel blijft bestaan, onder meer door de aanwezigheid van werkgelegenheid en van opleidingen, en dat Den Haag zelf ook aantrekkelijke en concurrerende woningen, woonmilieus en voorzieningen blijft bieden. Zoals blijkt uit de uitkomsten van de landelijke prognoses, die in de volgende paragraaf worden belicht, blijft er op regionaal niveau ook op langere termijn voldoende bevolkingspotentieel aanwezig om door te (kunnen) groeien. Daarmee wordt in elk geval aan de eerste randvoorwaarde voldaan.

2.3 Den Haag in landelijke en provinciale prognoses

Den Haag blijft in alle prognoses groeien

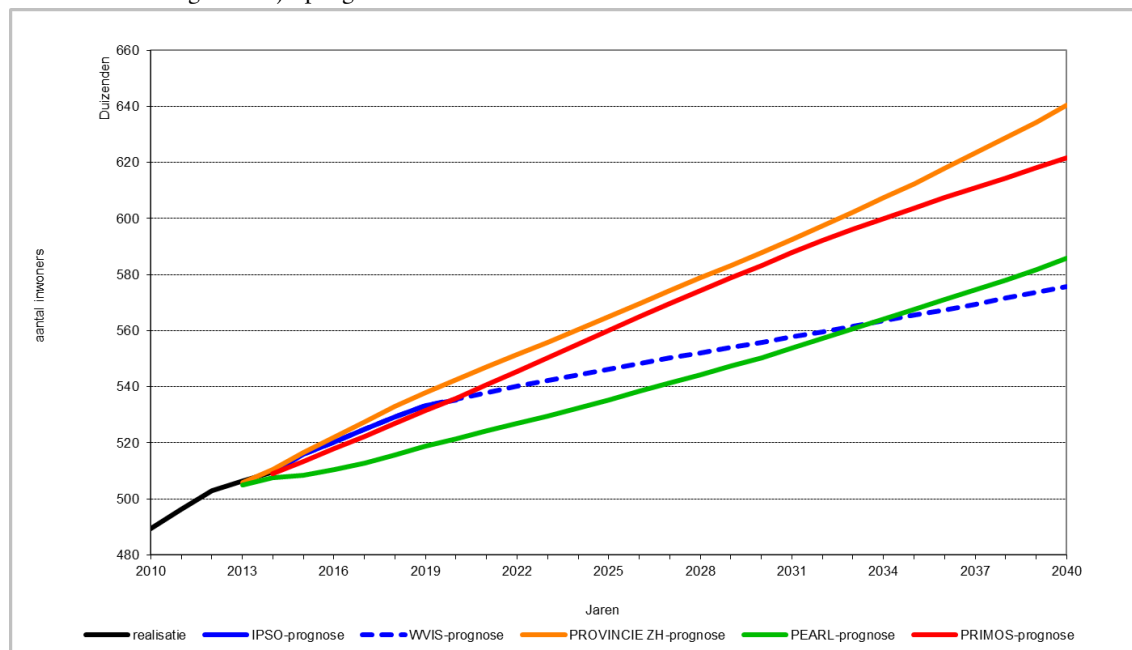
Door verschillende overheidsinstellingen worden er periodiek bevolkingsprognoses opgesteld. Drie van deze instellingen publiceren de uitkomsten ook op gemeentelijk niveau van haar prognose.

Het gaat om:

- Primos prognose 2014, prognose van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, in opdracht opgesteld door ABF research.
- Provinciale prognose Zuid-Holland 2013, prognose van de provincie Zuid-Holland, opgesteld met het IPB-model door de afdeling Ruimte, Wonen en Bodem van de provincie Zuid-Holland (ambtelijke publicatie).
- Regionale bevolkings- en huishoudensprognose 2013-2040, prognose van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), opgesteld met het Pearl-model.

Elke prognose heeft zijn eigen invalshoeken of uitgangspunten waarvoor de prognoses is opgesteld. Daardoor heeft elk model zo zijn voor- en nadelen. Geen enkel model is 'het beste'. In onderstaande figuren is de ontwikkeling van de bevolking, de woningvoorraad, gemiddelde bruto woningbezetting en de huishouden ontwikkeling voor Den Haag weergegeven volgens de meest recente beschikbare prognoses.

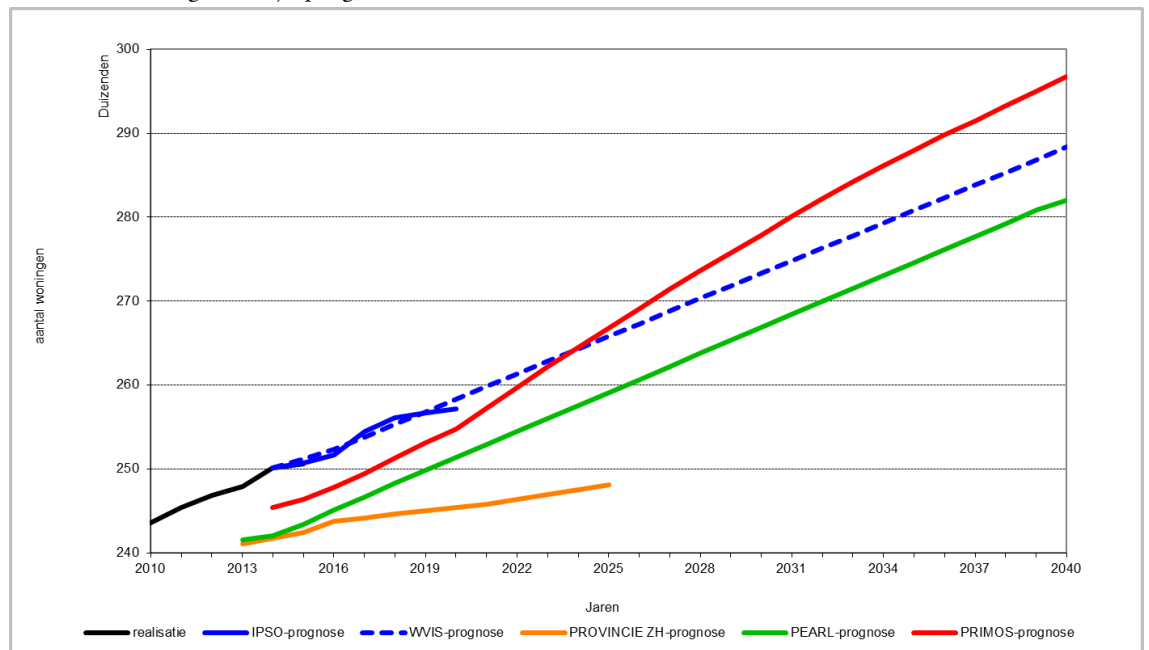
Figuur 2.3 Ontwikkeling van de bevolking voor Den Haag volgens de meest recente verschillende lange termijn prognoses

Bevolkingsontwikkeling

De prognose van de provincie Zuid-Holland geeft voor Den Haag tot 2040 een groei te zien van ongeveer 129.000 mensen; de Primos prognose van ongeveer 110.000 mensen; de prognose van CBS-PBL (Pearl-model) van ongeveer 75.000 mensen; en de Haagse Woonvisie variant van 66.000 mensen (figuur 2.3). De Den Haag IPSO 2015-2020 variant is in lijn met de Haagse Woonvisie variant maar vlakt af naar 2020 toe, dit is ten opzichte van de andere prognoses logisch, omdat in het gebruikte IPSO bouwprogramma alleen harde plannen zijn opgenomen voor de korte termijn (tot 2020). De andere prognoses rekenen met trendmatige verdere uitbreiding en/of met ambitieprogramma's. In figuur 2.4 wordt deze in beeld gebracht.

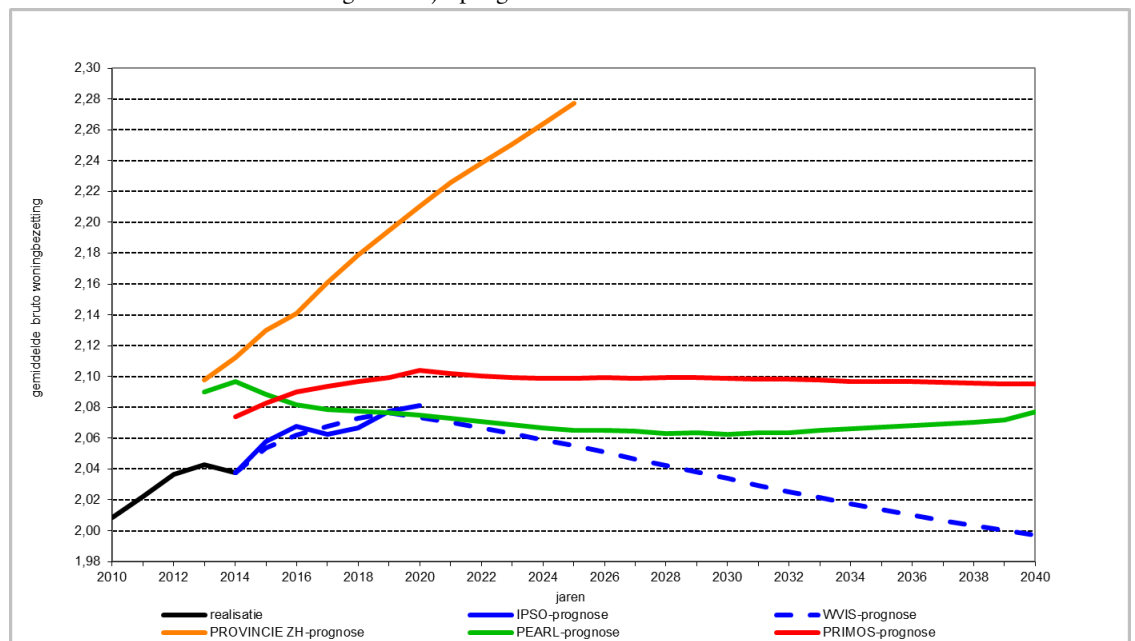
Figuur 2.4 Ontwikkeling van de woningvoorraad voor Den Haag volgens de meest recente verschillende lange termijn prognoses

Woningvoorraadontwikkeling

De Primos prognose geeft voor Den Haag tot 2040 de grootste groei te zien van het aantal woningen, ruim 51.000, met een gemiddelde groei van meer dan 2000 woningen per jaar; de CBS-Pearl prognose geeft een groei te zien van 39.250, gemiddeld 1500 woningen per jaar. De Haagse Woonvisie variant is in lijn met de CBS-Pearl prognose, met een gemiddelde groei van 1470 woningen per jaar. De prognose van de Provincie, die 2025 als tijdhorizon heeft wat betreft ingevoerde woningbouw ontwikkelingen, gaat uit van een groei van gemiddeld 593 woningen per jaar. De korte termijn Den Haag IPSO 2015-2020, die gebaseerd is op de harde plannen voor de korte termijn, gaat uit van gemiddeld 1196 netto toevoegingen per jaar tot 2020.

Figuur 2.5 Ontwikkeling van de bruto gemiddelde woningbezetting voor Den Haag volgens de meest recente verschillende lange termijn prognoses

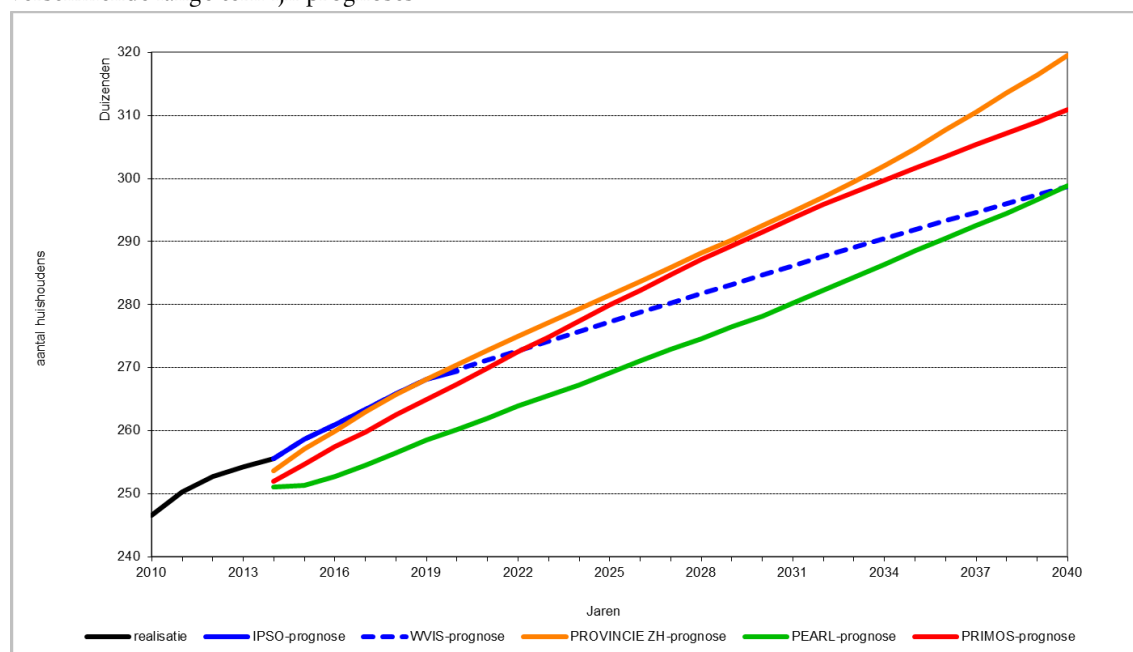

De gemiddelde bruto woningbezetting

De gemiddelde bruto woningbezetting is in Den Haag per 1-1-2014 is 2,04 personen per woning. Vanaf 1951 is er sprake van een jaarlijkse neerwaartse trend wat betreft de gemiddelde woningbezetting. Sinds 2008 is deze trend omgebogen naar een opwaartse trend: de gemiddelde woningbezetting stijgt weer (in 1950 was de bruto gemiddelde woningbezetting 3,96 personen per woning in 2014 was de bruto gemiddelde woningbezetting 2,04 mensen per woning).

De toekomstige ontwikkeling van de gemiddelde bruto woningbezetting is de resultante van de geprognosticeerde bevolking en geprognosticeerde woningbouwontwikkeling. De prognose van de Provincie Zuid Holland geeft duidelijk een andere ontwikkeling te zien dan de andere prognoses. De Primos en CBS-Pearl prognose hebben de kleinste variatie in de tijd van de gemiddelde woningbezetting. De Haagse IPSO prognose als ook de Woonvisie variant voorspellen tot 2020 een stijgende gemiddelde woningbezetting. De Woonvisie variant geeft na 2020 een jaarlijks dalende gemiddelde woningbezetting te zien (figuur 2.5).

Figuur 2.6 Ontwikkeling van de huishoudens voor Den Haag volgens de meest recente verschillende lange termijn prognoses

Huishoudens ontwikkeling

Het aantal huishoudens⁴ in Den Haag stijgt volgens de Haagse IPSO 2015-2020 variant van ruim 255.600 huishoudens in 2014 naar bijna 269.500 in 2020: een groei van bijna 14.000 huishoudens. Volgens de Haagse Woonvisie variant heeft Den Haag in 2040 ruim 298.000 huishoudens, een groei van 43.000 huishoudens (16,8%). De prognose van de Provincie Zuid-Holland voorspelt een groei van bijna 65.000 huishoudens (26%), Primos een groei van bijna 59.000 huishoudens (23%), en de CBS-Pearl prognose een groei van bijna 48.000 huishoudens

⁴ In de Basisregistratie personen (BRP) worden alleen gegevens over de bevolking vastgelegd volgens de officiële burgerlijke staat. De registratie is georganiseerd naar personen, burgerlijke staat en gezinssamenstelling volgens deze burgerlijke staat. Gezinsamenstelling is echter niet het zelfde als huishoudens samenstelling. Personen die ongehuwd samenwonen zijn volgens de gezinsdefinitie twee alleenstaanden, terwijl zij feitelijk een tweepersoons huishouden vormen. Dit leidt bij de BRP tot een overschatting van het aantal alleenstaanden. Om de werkelijke qua aantal huishoudens en hun samenstelling beter te benaderen is door DSO/PSO een schattingsroutine ontwikkeld om op basis van de registratie in het BRP een reële inschatting te maken van het aantal mensen dat feitelijk samenwoont.

(19%). Uiteraard geldt ook hier dat de woningvoorraadontwikkeling een belangrijke sturende variabele is.

3

BEVOLKINGSPROGNOSE KORTE TERMIJN

De korte termijn bevolkingsprognose loopt tot 2020 en is gebaseerd op feitelijk waargenomen recente lokale demografische trends en het woningbouwprogramma⁵ dat, naar de inzichten van dat moment, in deze periode wordt gerealiseerd.

Den Haag groeit naar ruim 535.000 inwoners in 2020, een groei van 5,0% ten opzichte van 2014. Ter vergelijking: de groei van de Nederlandse bevolking in deze periode is 2,5%⁶. Tussen 2014 en 2020 neemt de netto woningvoorraad in Den Haag toe met ruim 7.000 woningen, een groei van 2,8%. De gemiddelde bruto woningbezetting in Den Haag stijgt van 2,04 naar 2,08 persoon gemiddeld per woning in 2020. De gemiddelde bruto woningbezetting in Nederland⁷ neemt licht af van 2,23 in 2014 naar 2,22 in 2020.

3.1 De ontwikkeling van bijzondere leeftijdsgroepen

Een aantal leeftijdscategorieën heeft speciale betekenis voor het gemeentelijk beleid. Denk aan baby's en peuters, kleuters, leerlingen basisschool en vervolgonderwijs, jeugd, jongeren, potentiële beroepsbevolking, ouderen en jong en hoog bejaarden.

Bij de bijzondere leeftijdsgroepen valt op dat de leerlingen in het vervolgonderwijs, de ouderen (55+) de jong bejaarden (65-74), de bejaarden (65+) en de bejaarden (75+) bovengemiddeld groeien (tabel 3.1). Alleen de groepen middelbaar jong (30-44) en de hoog bejaarden (85+) nemen tot 2020 in Den Haag in omvang af, waarbij de laatste groep sterkt afneemt. Alle overige doelgroepen van beleid laten een minder dan gemiddelde groei zien.

De potentiële beroepsbevolking (15-64) groeit naar 362.500 personen, een groei van 3,8% ten opzichte van 2014. Binnen deze groep zien we een afname bij de leeftijdsgroep 40-44 jaar en een bovengemiddelde toename bij de 15-19 jarigen, en de oudere groepen boven de 45 jaar, waarbij vooral de sterke groei bij de 55 tot 59 jaar opvalt.

Bij de 65 plussers is er een tweedeling te zien. Er is een stevige groei van de jong bejaarden tussen de 65 en 80 jaar en een daling bij de hoog bejaarden boven de 80 jaar. Dit komt door de babyboomgeneratie. Jaarlijks worden, van deze babyboomgeneratie steeds meer mensen 65 jaar en ouder.

⁵ Aan het woningbouwprogramma ligt het nieuwbouw en sloop programma van medio december 2014 ten grondslag.

⁶ Bron: CBS 2015-2060

⁷ De gemiddelde woningbezetting in Nederland voor 2020 is berekend op basis van Primos prognose lokaal 2014

Tabel 3.1 Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid, Den Haag

	realisatie 1/1/2014	1/1/2015	1/1/2016	1/12017	1/12018	1/1/2019	1/1/2020	groei % t.o.v. '14
Inwonertal	509.682	515.949	520.362	524.819	529.247	533.248	535.218	5,0%
gemiddelde leeftijd (jr)	38,1	38,2	38,3	38,4	38,4	38,5	38,7	1,6%
Woningvoorraad	250.127	250.741	251.653	254.468	256.120	256.654	257.139	2,8%
gemiddelde woningbezetting	2,04	2,06	2,07	2,06	2,07	2,08	2,08	2,0%
baby's en peuters (0-3 jr)	26.431	26.555	26.562	26.662	26.947	27.007	26.935	1,9%
kleuters (4-5)	6.343	6.453	6.502	6.422	6.251	6.454	6.460	1,8%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	18.388	18.826	19.107	19.156	18.957	18.922	18.933	3,0%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	35.308	35.475	35.810	36.305	36.795	37.183	37.640	6,6%
jeugd (0-19)	117.291	118.390	119.243	120.346	121.308	122.110	122.436	4,4%
jongeren (20-29)	75.380	76.477	76.883	77.113	77.321	77.375	76.729	1,8%
middelbaar jong (30-44)	119.654	119.851	119.467	119.163	119.128	119.420	119.273	-0,3%
bejaarden jong (65-74)	39.105	40.329	41.460	42.658	43.996	45.022	45.860	17,3%
pot. beroepsbev (15-64)	349.415	353.264	355.502	357.921	360.218	362.321	362.620	3,8%
ouderen (55+)	125.624	127.933	130.363	132.628	135.132	137.842	140.415	11,8%
bejaarden (65+)	70.213	71.565	73.023	74.398	75.911	77.351	78.854	12,3%
bejaarden (75+)	31.108	31.236	31.563	31.740	31.915	32.329	32.994	6,1%
bejaarden (85+)	10.303	10.112	9.954	9.898	9.844	9.765	9.734	-5,5%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

3.2 De ontwikkeling van demografische druk

De groene en grijze druk⁸ geven de verhouding weer tussen de jongste respectievelijk de oudste leeftijdsgroep en de potentiële beroepsbevolking en daarmee inzicht in de verhouding tussen economisch (potentieel) actieven en inactieven.

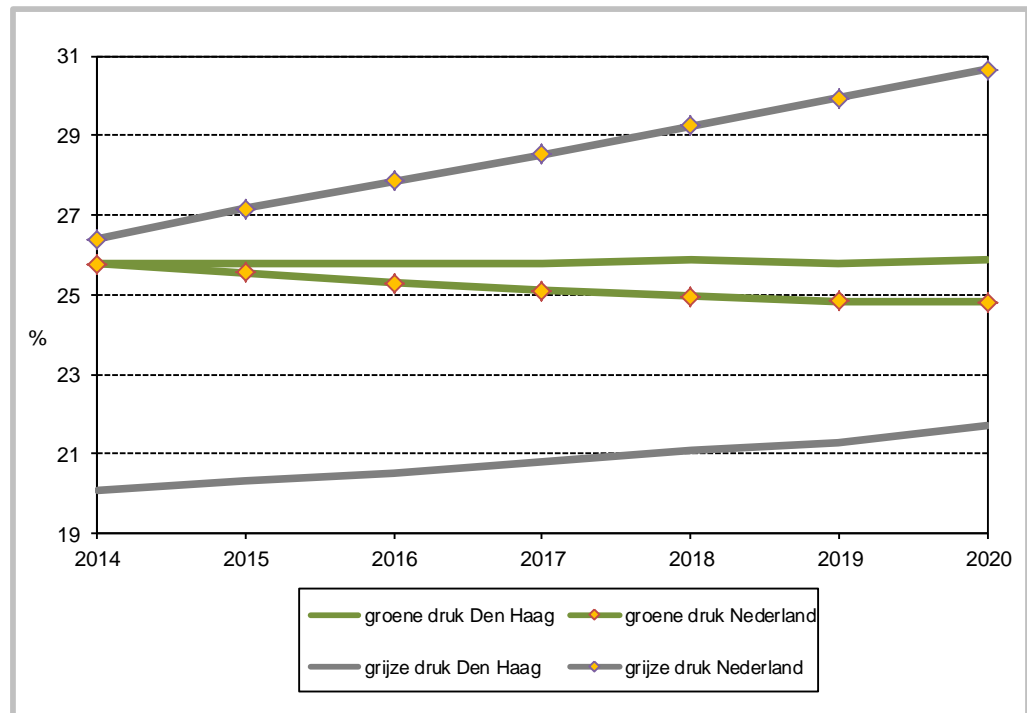
In Den Haag stijgt de groene druk licht van 25,8% in 2014 naar 25,9% in 2020. In Nederland daalt de groene druk van 25,8% in 2014 naar 24,8% in 2020 (zie figuur 3.1).

In Den Haag stijgt de grijze druk van 20,1% in 2014 naar 21,7% in 2020. In Nederland neemt de grijze druk veel sneller toe; deze stijgt van 26,4% in 2012 naar 30,7% in 2020. De sterke stijging in Nederland is het gevolg van enerzijds de sterke toename van het aantal mensen van 65 jaar en ouder en anderzijds een gelijkblijvend aantal mensen tussen 15 tot en met 64 jaar. In Den Haag stijgt het aantal 65-plussers minder sterk en groeit het aantal mensen tussen de 15 tot en met 64 ofwel de potentiële beroepsbevolking nog licht.

Ten opzichte van Nederland wonen er in Den Haag meer jonge kinderen onder de vijf jaar, meer jongeren en meer mensen tot een leeftijd van 60 jaar (figuur 3.2).

⁸ De groene druk is het aantal mensen van 0 t/m 14 jarigen als percentage van de 15 t/m 64 jarigen. De grijze druk is het aantal mensen van 65 jaar en ouder als percentage van de 15 t/m 64 jarigen.

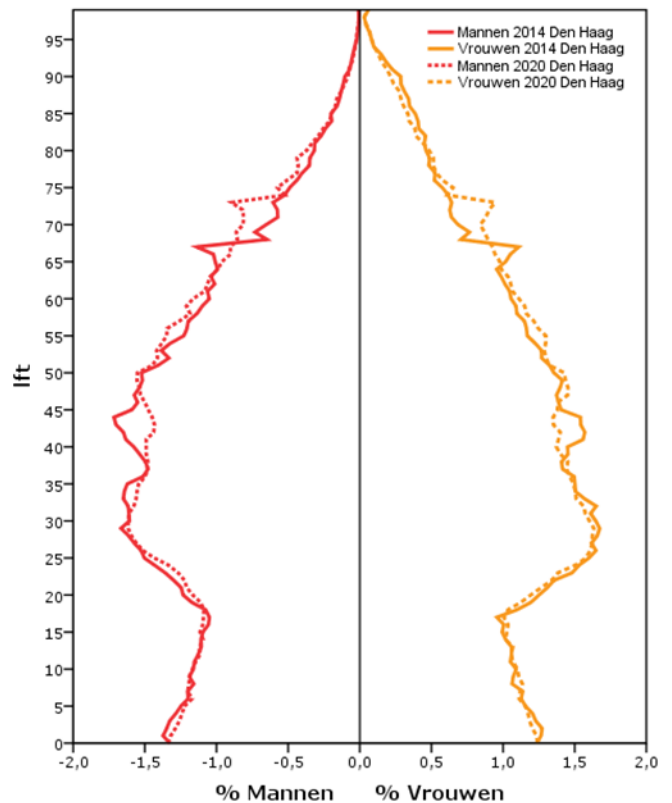
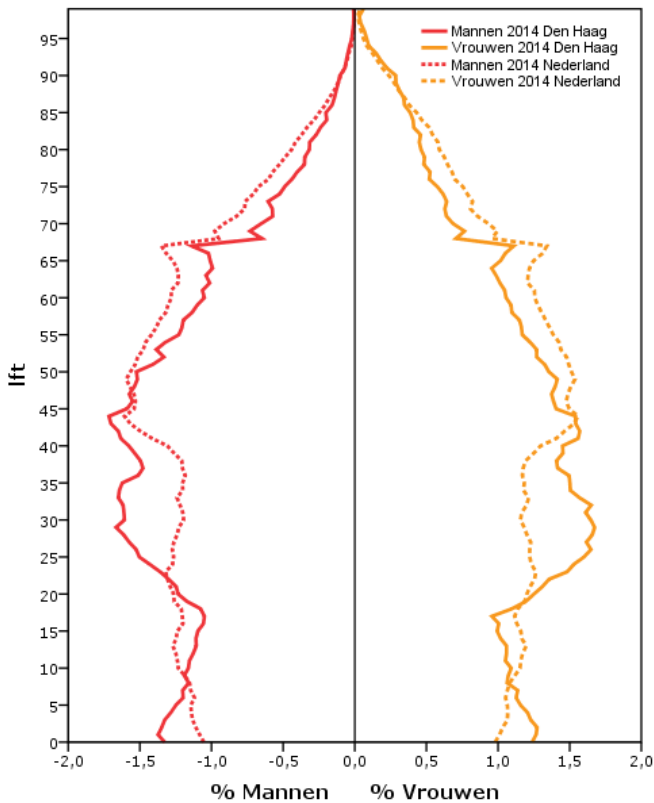
Figuur 3.1 Ontwikkeling demografische druk Den Haag en Nederland, 2014-2020

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant, bevolkingsprognose CBS 2015-2060

Figuur 3.2 Bevolkingspiramide 2014
Nederland – Den Haag
(gestippelde lijn is Nederland, doorgetrokken lijn is Den Haag)

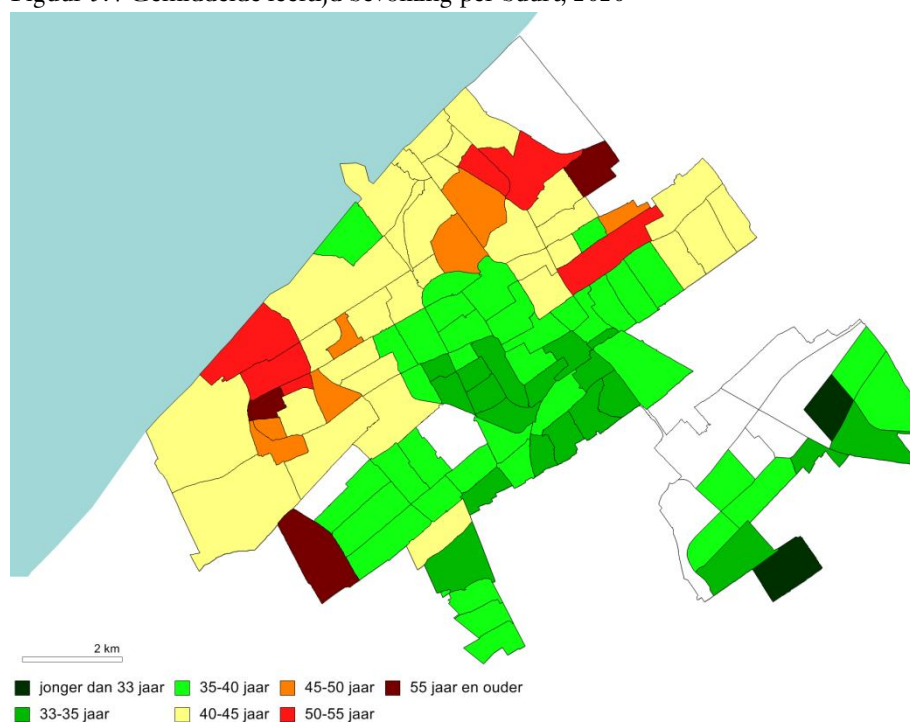
Figuur 3.3 Bevolkingspiramide 2014-2020
Den Haag
(gestippelde lijn is 2020)

De Haagse bevolking is in 2014 met een gemiddelde leeftijd van 38,1 jaar jong vergeleken met de gemiddelde leeftijd van 41 jaar van alle inwoners in Nederland. De gemiddelde leeftijd stijgt in Den Haag naar 38,7 jaar in 2020, maar blijft daarmee ruim onder het Nederlandse gemiddelde van 42,2 jaar.

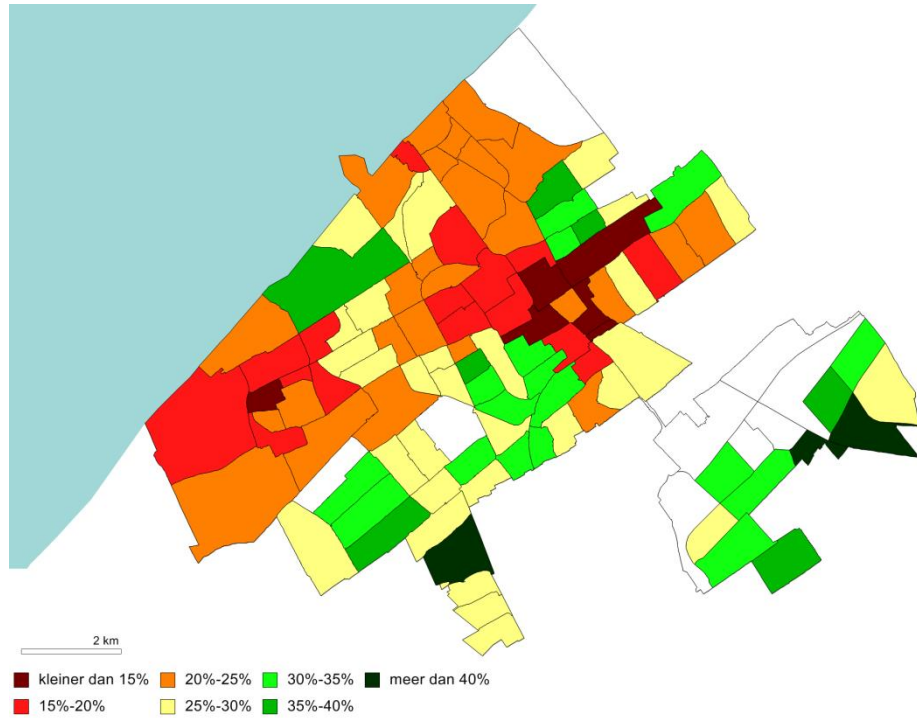
Binnen Den Haag loopt de leeftijdsopbouw, en daarmee ook de groene en grijze druk, per buurt sterk uiteen. Grofweg is er sprake van groene druk in de wijken 'op het veen' en de Vinex. In de wijken 'op het zand' is de grijze druk juist groter. In de centrumwijken overheerst de potentiële beroepsbevolking.

Figuur 3.4 Gemiddelde leeftijd bevolking per buurt, 2020

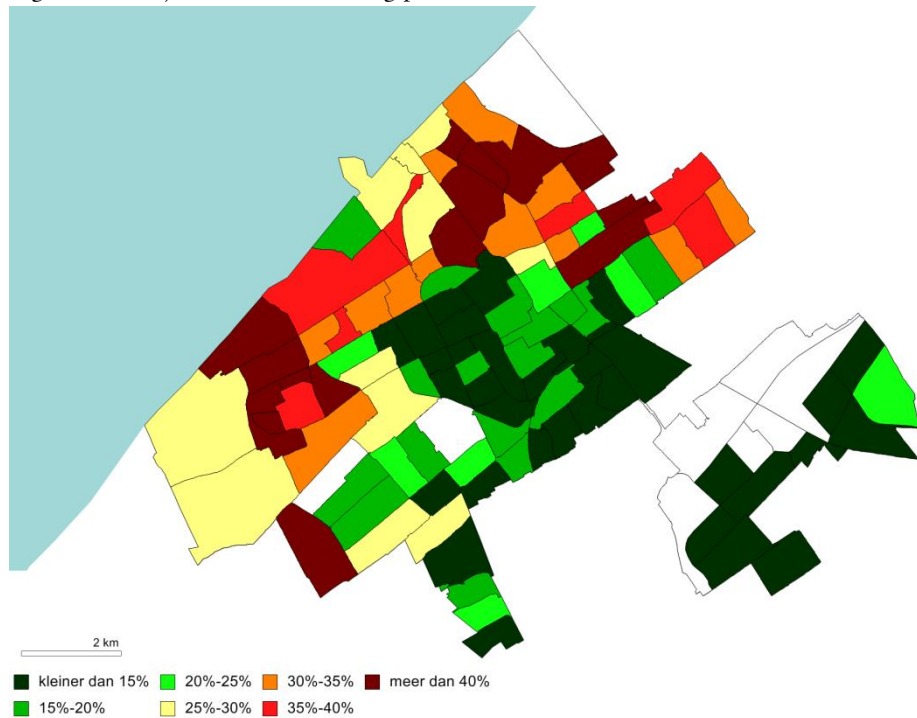
Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Figuur 3.5 Groene druk in Den Haag per buurt, 2020

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Figuur 3.6 Grijs druk in Den Haag per buurt, 2020

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

4 BEVOLKINGSPROGNOSE KORTE TERMIJN NAAR STADSDEEL

In dit hoofdstuk staan per stadsdeel twee tabellen, twee bevolkingspiramides en een korte samenvatting van de prognose uitkomsten.

De eerste tabel is de ontwikkeling van de bevolking naar 5 jaarsleeftijdsklasse en geslacht voor de jaren 2014, 2015 en 2020 en het % groei in 6 jaar.

De tweede tabel is de ontwikkeling van de totale bevolking, de gemiddelde leeftijd, de woningvoorraad, de gemiddelde woningbezetting en de bijzondere doelgroepen van beleid voor de jaren 2014 t/m 2020 en het % groei in 6 jaar. Negatieve groei is rood weergegeven en positieve groei staat in groen, waardes tussen -0,5 en 0,5 worden zwart weergegeven.

De linker bevolkingspiramide betreft het aandeel van de bevolking van Den Haag en het betreffende stadsdeel naar geslacht en 1 jaarsleeftijdsklasse voor 2014, met Den Haag als stippellijn en het betreffende stadsdeel als doorgetrokken lijn. Vrouwen in het geel en mannen in rood. Als de lijnen mooi over of langs elkaar lopen dan is de leeftijd opbouw van het betreffende stadsdeel en de stad gelijk. (zie stadsdeel Escamp blz. 31). Daar waar de lijnen uit elkaar lopen is er verschil tussen het stadsdeel en de stad (zie stadsdeel Leidschenveen/Ypenburg blz. 43).

De rechter bevolkingspiramide betreft het aandeel van de bevolking van het betreffende stadsdeel naar geslacht en 1 jaarsleeftijdsklasse voor 2014 en 2020. Hier zijn de doorgetrokken lijnen de situatie in 2014 en de stippellijn de prognose uitkomsten voor het jaar 2020. Lopen de lijnen over of langs elkaar, dan is er geen verschil in de verhouding van de 1 jaarsleeftijdsklasse tussen 2014 en 2020 in het stadsdeel. Lopen de lijnen uit elkaar, dan geeft dit het verschil weer in de verhouding van de leeftijdsgroepen in de prognose periode in het betreffende stadsdeel. Meer detailinformatie over de bevolkingsprognose naar de stadsdelen, de wijken en de buurten is te vinden op de statistische website Den Haag in Cijfers van de gemeente Den Haag, <http://www.denhaag.buurtmonitor.nl/>.

In tabel 4.1 staat per stadsdeel de bevolkingontwikkeling tot 2020 weergegeven. Duidelijk is dat alleen het stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg te maken heeft met een lichte daling van het inwonertal, terwijl de stadsdelen Loosduinen en Laak relatief de sterkste groei laten zien.

Tabel 4.1 Ontwikkeling bevolking naar stadsdelen, 2014-2020

	realisatie 1/1/2014	1/1/2015	1/1/2016	1/12017	1/12018	1/1/2019	1/1/2020	groei % t.o.v. '14
1 Loosduinen	45.722	46.237	46.715	47.231	47.896	48.687	49.319	7,9%
2 Escamp	118.916	120.558	121.509	122.276	123.906	124.830	125.065	5,2%
3 Segbroek	60.694	61.410	61.868	62.553	62.856	63.277	63.657	4,9%
4 Scheveningen	54.119	54.982	55.504	56.151	56.897	57.292	57.516	6,3%
5 Centrum	99.021	100.121	100.580	101.325	101.550	102.318	102.475	3,5%
6 Laak	39.803	40.524	41.604	42.324	42.946	43.127	43.457	9,2%
7 Haagse Hout	43.639	44.210	44.744	45.400	45.668	46.152	46.318	6,1%
8 Leidschenveen-Ypenburg	47.768	47.907	47.838	47.559	47.528	47.565	47.411	-0,7%
Den Haag	509.682	515.949	520.362	524.819	529.247	533.248	535.218	5,0%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

4.1 STADSDEEL LOOSDUINEN

In het stadsdeel Loosduinen wonen in 2014 45.722 inwoners, 9,0% van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van Den Haag wonen in het stadsdeel minder mensen onder de 50 jaar en (veel) meer ouderen (figuur 4.2).

Het stadsdeel groeit naar bijna 49.500 inwoners in 2020, een groei van 7,9% ten opzichte van 2014. Dit licht ruim boven het Haagse gemiddelde van 5,0%. De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel stijgt naar 47,1 jaar in 2020, ruim boven het Haagse gemiddelde van 38,7 jaar. Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.2) dan zien we dat de baby's en peuters, de leerlingen in het basisonderwijs, de jeugd, de potentiële beroepsbevolking, de jong bejaarden, de groep 55- en 65-plussers meer dan gemiddeld toenemen. Bij de leeftijdsgroepen behorend bij de kleuters, het vervolgonderwijs en middelbaar jong is de toename minder sterk. De groep jongeren (20-29 jr.) blijft nagenoeg gelijk. De enige groep die krimpt in Loosduinen zijn de hoogbejaarden (85+). Daarentegen neemt de totale groep 65-plussers toe van 12.137 personen in 2014 naar ruim 13.500 personen in 2020 (11,8 % groei). Binnen deze groep is duidelijk een tweedeling te zien: stevige groei in de groep tot 80 jaar en een daling in de groep van 85 jaar en ouder. Dit komt door de babyboom generatie. Jaarlijks worden steeds meer mensen van deze generatie 65 jaar. Het aantal ouderen van 65 jaar en ouder zal hierdoor snel oplopen.

De woningvoorraad neemt toe met 1.014 woningen, een groei van 4,1%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting blijft stijgt van 1,85 persoon gemiddeld per woning in 2014 naar 1,92 persoon gemiddeld per woning in 2020.

Tabel 4.2 Realisatie en prognose 5-jaars leeftijdsklasse naar geslacht, Loosduinen

5 jaars lft klasse	realisatie 1/1/2014				1/1/2015				1/1/2020				groei % t.o.v. '14
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr	926	861	1.787	3,9%	936	867	1.803	3,9%	1044	998	2.042	4,1%	14,3%
5-9	944	865	1.809	4,0%	971	904	1.875	4,1%	1.099	1.014	2.113	4,3%	16,8%
10-14	1.005	902	1.907	4,2%	1.012	906	1.918	4,1%	1.127	1.044	2.171	4,4%	13,8%
15-19	1.162	1.031	2.193	4,8%	1.145	1.037	2.182	4,7%	1.185	1.050	2.235	4,5%	1,9%
20-24	1.108	967	2.075	4,5%	1.114	965	2.079	4,5%	1063	896	1.959	4,0%	-5,6%
25-29	1.103	1.109	2.212	4,8%	1.141	1.127	2.268	4,9%	1.159	1153	2.312	4,7%	4,5%
30-34	1.152	1.226	2.378	5,2%	1.197	1.276	2.473	5,3%	1.268	1.332	2.600	5,3%	9,3%
35-39	1.186	1.155	2.341	5,1%	1.176	1.173	2.349	5,1%	1.341	1.398	2.739	5,6%	17,0%
40-44	1.402	1.418	2.820	6,2%	1.416	1.393	2.809	6,1%	1.393	1.377	2.770	5,6%	-1,8%
45-49	1.411	1.590	3.001	6,6%	1.415	1.605	3.020	6,5%	1.586	1.647	3.233	6,6%	7,7%
50-54	1.680	1.858	3.538	7,7%	1.669	1.810	3.479	7,5%	1.694	1.863	3.557	7,2%	0,5%
55-59	1.738	2.003	3.741	8,2%	1.799	2.055	3.854	8,3%	1.902	2.045	3.947	8,0%	5,5%
60-64	1.842	1.941	3.783	8,3%	1.839	1.926	3.765	8,1%	1.923	2.152	4.075	8,3%	7,7%
65-69	1.697	1.929	3.626	7,9%	1.745	2.009	3.754	8,1%	1.799	2.015	3.814	7,7%	5,2%
70-74	1.135	1.361	2.496	5,5%	1.176	1.432	2.608	5,6%	1.592	1.907	3.499	7,1%	40,2%
75-79	881	1.254	2.135	4,7%	929	1.268	2.197	4,8%	1.062	1.392	2.454	5,0%	14,9%
80-84	635	1.124	1.759	3,8%	635	1.118	1.753	3,8%	704	1.120	1.824	3,7%	3,7%
85-89	357	899	1.256	2,7%	345	864	1.209	2,6%	382	810	1.192	2,4%	-5,1%
90-94	157	505	662	1,4%	156	507	663	1,4%	144	439	583	1,2%	-11,9%
95+	38	165	203	0,4%	31	148	179	0,4%	37	163	200	0,4%	-1,5%
Totaal	21.559	24.163	45.722	100,0%	21.847	24.390	46.237	100,0%	23.504	25.815	49.319	100,0%	7,9%

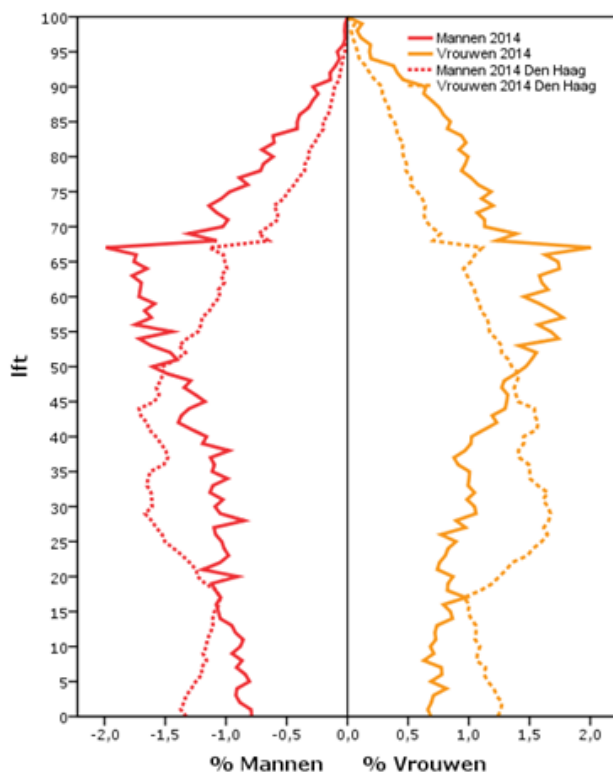
Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Tabel 4.3 Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid, Loosduinen

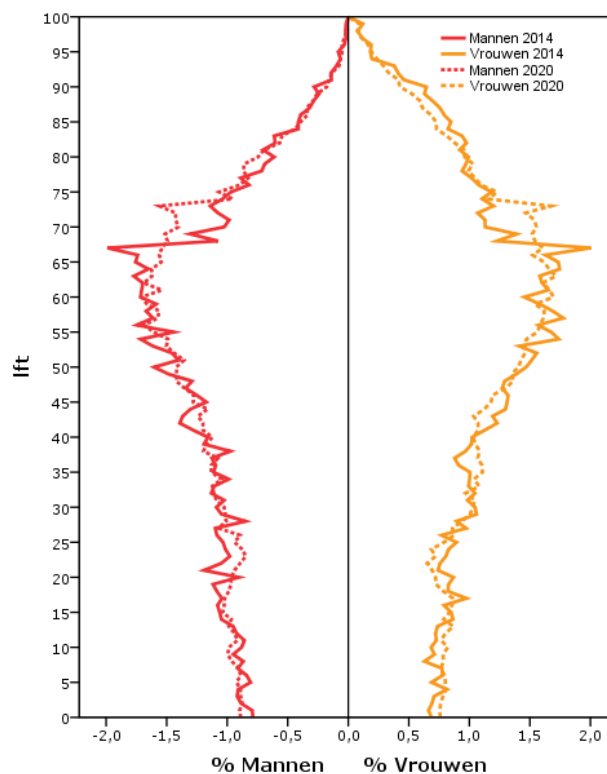
	realisatie 1/1/2014	1/1/2015	1/1/2016	1/12017	1/12018	1/1/2019	1/1/2020	groei % t.o.v. '14
inwonertal	45.722	46.237	46.715	47.231	47.896	48.687	49.319	7,9%
gemiddelde leeftijd (jr)	47,0	47,1	47,0	47,1	47,1	47,1	47,1	0,2%
woningvoorraad	24.696	24.719	24.810	25.103	25.313	25.507	25.710	4,1%
gemiddelde woningbezetting	1,85	1,87	1,88	1,88	1,89	1,91	1,92	3,8%
baby's en peuters (0-3 jr)	1.394	1.419	1.446	1.485	1.533	1.587	1.625	16,6%
kleuters (4-5)	393	384	387	372	383	407	417	6,1%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	1.102	1.145	1.196	1.180	1.183	1.216	1.255	13,9%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	2.943	2.952	2.882	2.878	2.898	2.978	3.048	3,6%
jeugd (0-19)	7.696	7.778	7.899	8.011	8.180	8.394	8.561	11,2%
jongeren (20-29)	4.287	4.347	4.382	4.322	4.313	4.324	4.271	-0,4%
middelbaar jong (30-44)	7.539	7.631	7.647	7.718	7.790	7.991	8.109	7,6%
bejaarden jong (65-74)	6.122	6.362	6.537	6.754	7.004	7.178	7.313	19,5%
pot. beroepsbev (15-64)	28.082	28.278	28.418	28.591	28.828	29.201	29.427	4,8%
ouderen (55+)	19.661	19.982	20.221	20.523	20.877	21.230	21.588	9,8%
bejaarden (65+)	12.137	12.363	12.569	12.792	13.081	13.301	13.566	11,8%
bejaarden (75+)	6.015	6.001	6.032	6.038	6.077	6.123	6.253	4,0%
bejaarden (85+)	2.121	2.051	2.027	2.012	2.003	1.971	1.975	-6,9%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Figuur 4.2 Bevolkingspiramide 2014
Stadsdeel Loosduinen - Den Haag
(doorgetrokken lijn is stadsdeel, gestippelde lijn is Den Haag)

Figuur 4.3 Bevolkingspiramide 2014-2020
Stadsdeel Loosduinen
(doorgetrokken lijn is 2014, gestippelde lijn is 2020)

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2015

4.2 STADSDEEL ESCAMP

In het stadsdeel Escamp wonen in 2014 118.916 inwoners, bijna een kwart (23,3%) van de totale Haagse bevolking. Er is weinig verschil in leeftijdsopbouw tussen Den Haag en het stadsdeel Escamp (figuur 4.4). Escamp heeft meer kinderen in de leeftijd tussen de 0 en 4 jaar en minder bewoners in de leeftijd tussen de 50 en 65 jaar.

Het stadsdeel groeit naar c.a. 125.000 inwoners in 2020, een groei van 5,2% ten opzichte van 2014. Dit is nagenoeg gelijk aan de gemiddelde groei van Den Haag (5,0%). De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel blijft 37,2 jaar. Daarmee is de bevolking in Escamp gemiddeld wat jonger dan de totale Haagse bevolking (38,7 jaar).

Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.4) dan zien we dat er maar drie groepen afnemen: de groep jongeren tussen de 20-29 jaar en de groepen boven de 75 jaar en boven de 85 jaar. Ook hier een tweedeling in de groep 65 jaar en ouder. Een stevige groei in de groep tot 75 jaar en een daling in de groep van 75 tot 95 jaar. Een andere leeftijdsgroep die sterk toeneemt tot 2020 zijn de kinderen in het basisonderwijs en de kinderen in het vervolgonderwijs.

De woningvoorraad neemt toe met 834 woningen tot c.a. 56.500 woningen in 2020, een groei van 1,5%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting stijgt naar gemiddeld 2,21 persoon per woning in 2020.

Tabel 4.4 Realisatie en prognose 5-jaars leeftijdsklasse naar geslacht, Escamp

5 jaars lft klasse	realisatie 1/1/2014				1/1/2015				1/1/2020				groei % t.o.v. '12
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr	4.501	4.301	8.802	7,4%	4.584	4.353	8.937	7,4%	4.763	4.470	9.233	7,4%	4,9%
5-9	3.887	3.461	7.348	6,2%	3.926	3.568	7.494	6,2%	4.154	3.873	8.027	6,4%	9,2%
10-14	3.365	3.216	6.581	5,5%	3.485	3.262	6.747	5,6%	3.698	3.402	7.100	5,7%	7,9%
15-19	3.206	2.972	6.178	5,2%	3.283	2.986	6.269	5,2%	3.525	3.245	6.770	5,4%	9,6%
20-24	3.764	4.069	7.833	6,6%	3.802	4.127	7.929	6,6%	3.821	4.090	7.911	6,3%	1,0%
25-29	4.804	5.296	10.100	8,5%	4.806	5.356	10.162	8,4%	4.825	5.229	10.054	8,0%	-0,5%
30-34	5.179	5.139	10.318	8,7%	5.238	5.252	10.490	8,7%	5.214	5.273	10.487	8,4%	1,6%
35-39	4.664	4.277	8.941	7,5%	4.787	4.326	9.113	7,6%	5.065	4.756	9.821	7,9%	9,8%
40-44	4.986	4.333	9.319	7,8%	4.919	4.274	9.193	7,6%	4.761	4.118	8.879	7,1%	-4,7%
45-49	4.640	4.100	8.740	7,3%	4.776	4.118	8.894	7,4%	4.827	4.216	9.043	7,2%	3,5%
50-54	4.062	3.545	7.607	6,4%	4.137	3.690	7.827	6,5%	4.467	3.893	8.360	6,7%	9,9%
55-59	3.182	3.001	6.183	5,2%	3.338	3.052	6.390	5,3%	3.751	3.458	7.209	5,8%	16,6%
60-64	2.552	2.599	5.151	4,3%	2.591	2.670	5.261	4,4%	2.963	2.833	5.796	4,6%	12,5%
65-69	2.292	2.416	4.708	4,0%	2.351	2.461	4.812	4,0%	2.288	2.440	4.728	3,8%	0,4%
70-74	1.560	1.800	3.360	2,8%	1.572	1.796	3.368	2,8%	2.039	2.252	4.291	3,4%	27,7%
75-79	1.169	1.623	2.792	2,3%	1.200	1.590	2.790	2,3%	1.260	1.588	2.848	2,3%	2,0%
80-84	786	1.454	2.240	1,9%	809	1.424	2.233	1,9%	847	1.253	2.100	1,7%	-6,3%
85-89	481	1.218	1.699	1,4%	453	1.186	1.639	1,4%	463	990	1.453	1,2%	-14,5%
90-94	203	605	808	0,7%	208	614	822	0,7%	179	566	745	0,6%	-7,8%
95+	37	171	208	0,2%	40	148	188	0,2%	39	171	210	0,2%	1,0%
Totaal	59.320	59.596	118.916	100,0%	60.305	60.253	120.558	100,0%	62.949	62.116	125.065	100,0%	5,2%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Tabel 4.5 Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid, Escamp

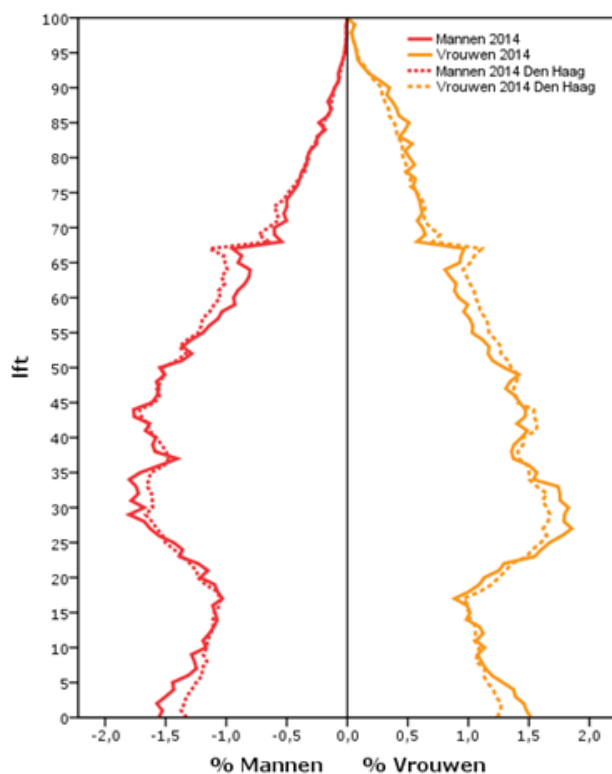
	realisatie 1/1/2014	1/1/2015	1/1/2016	1/12017	1/12018	1/1/2019	1/1/2020	groei % t.o.v. '14
inwonertal	118.916	120.558	121.509	122.276	123.906	124.830	125.065	5,2%
gemiddelde leeftijd (jr)	37,2	37,1	37,1	37,1	37,1	37,1	37,2	0,0%
woningvoorraad	55.643	55.736	55.788	56.059	56.463	56.508	56.477	1,5%
gemiddelde woningbezetting	2,14	2,16	2,18	2,18	2,19	2,21	2,21	3,3%
baby's en peuters (0-3 jr)	7.133	7.252	7.288	7.365	7.521	7.520	7.475	4,8%
kleuters (4-5)	1.669	1.685	1.729	1.681	1.713	1.758	1.758	5,3%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	4.783	4.908	4.972	4.972	5.032	5.048	5.089	6,4%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	8.151	8.186	8.375	8.569	8.747	8.830	9.028	10,8%
jeugd (0-19)	28.909	29.447	29.806	30.166	30.714	30.996	31.130	7,7%
jongeren (20-29)	17.933	18.091	18.106	18.006	18.106	18.151	17.965	0,2%
middelbaar jong (30-44)	28.578	28.796	28.771	28.865	29.161	29.250	29.187	2,1%
bejaarden jong (65-74)	8.068	8.180	8.322	8.454	8.684	8.863	9.019	11,8%
pot. beroepsbev (15-64)	80.370	81.528	82.173	82.669	83.732	84.294	84.330	4,9%
ouderen (55+)	27.149	27.503	27.834	28.088	28.490	28.971	29.380	8,2%
bejaarden (65+)	15.815	15.852	15.891	15.950	16.071	16.240	16.375	3,5%
bejaarden (75+)	7.747	7.672	7.569	7.496	7.387	7.377	7.356	-5,0%
bejaarden (85+)	2.715	2.649	2.576	2.534	2.473	2.449	2.408	-11,3%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Figuur 4.4 Bevolkingspiramide 2014

Stadsdeel Escamp - Den Haag

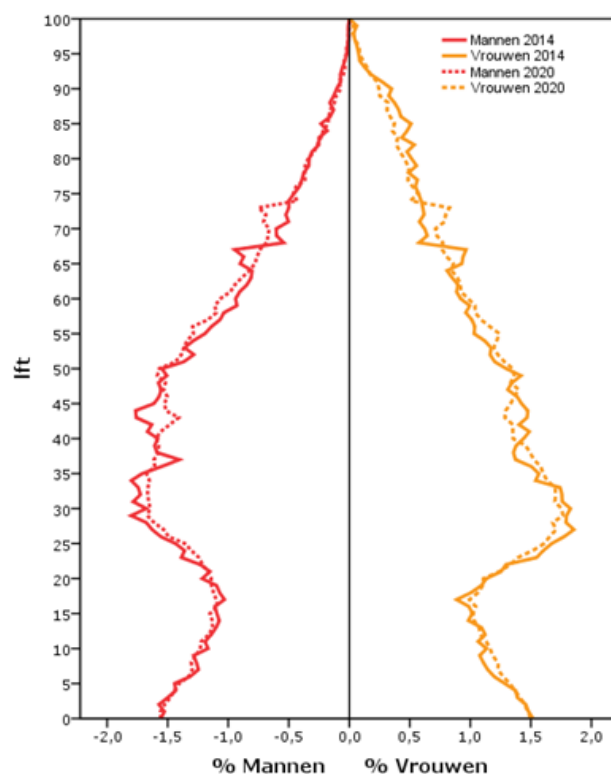
(doorgetrokken lijn is stadsdeel, gestippelde lijn is Den Haag)

Figuur 4.5 Bevolkingspiramide 2014-2020

Stadsdeel Escamp

(doorgetrokken lijn is 2014, gestippelde lijn is 2020)

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2015

4.3 STADSDEEL SEGBROEK

In het stadsdeel Segbroek wonen in 2014 60.694 inwoners, 11,9% van de totale Haagse bevolking. Er is weinig verschil in leeftijdsopbouw tussen Den Haag en het stadsdeel Segbroek, met uitzondering van de leeftijdsgroepen tussen de 30 en 40 jaar (figuur 4.6) waarvan er relatief veel in het stadsdeel wonen, terwijl er in het stadsdeel juist minder kinderen wonen in de leeftijd van 5 tot 19 jaar. Het stadsdeel groeit naar c.a. 63.500 inwoners in 2020, een groei van 4,9% ten opzichte van 2014. Dit is nagenoeg gelijk aan het gemiddelde voor Den Haag (5,0%). De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel stijgt naar 39 jaar in 2020, en is daarmee eveneens nagenoeg gelijk aan het Haags gemiddelde van 38,7 jaar. Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.6) dan zien we dat de leerlingen in het basisonderwijs, de leerlingen in het vervolgonderwijs, de jeugd, de bejaarden jong, de ouderen (55+) en de groep bejaarden (65+) meer dan gemiddeld groeien. Ook hier treedt het effect op van de ouder wordende babyboom generatie.

De groepen baby's en peuters, kleuters, jongeren en middelbaar jong neemt tot 2020 nog wel toe, maar minder sterk dan de gemiddelde groei van het aantal inwoners in het stadsdeel.

In het stadsdeel Segbroek neemt alleen de groep hoogbejaarden (85+) in omvang af.

De woningvoorraad neemt toe met 574 woningen tot ca. 31.000 woningen in 2020, een groei van 1,9%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting stijgt naar gemiddeld 2,06 persoon per woning.

Tabel 4.6 Realisatie en prognose 5-jaars leeftijdsklasse naar geslacht, Segbroek

5 jaars lft klasse	realisatie 1/1/2014				1/1/2015				1/1/2020				groei % t.o.v. '14
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr	1.870	1.896	3.766	6,2%	1.882	1.889	3.771	6,1%	1.909	1.863	3.772	5,9%	0,2%
5-9	1.566	1.534	3.100	5,1%	1.616	1.575	3.191	5,2%	1.708	1.739	3.447	5,4%	11,2%
10-14	1.456	1.444	2.900	4,8%	1.460	1.469	2.929	4,8%	1.570	1.534	3.104	4,9%	7,0%
15-19	1.323	1.399	2.722	4,5%	1.353	1.400	2.753	4,5%	1.421	1.453	2.874	4,5%	5,6%
20-24	1.844	2.101	3.945	6,5%	1.835	2.126	3.961	6,5%	1.836	2.070	3.906	6,1%	-1,0%
25-29	2.488	2.806	5.294	8,7%	2.554	2.835	5.389	8,8%	2.605	2.891	5.496	8,6%	3,8%
30-34	2.728	2.702	5.430	8,9%	2.728	2.761	5.489	8,9%	2.779	2.747	5.526	8,7%	1,8%
35-39	2.558	2.479	5.037	8,3%	2.581	2.488	5.069	8,3%	2.590	2.528	5.118	8,0%	1,6%
40-44	2.557	2.401	4.958	8,2%	2.521	2.352	4.873	7,9%	2.468	2.351	4.819	7,6%	-2,8%
45-49	2.249	2.265	4.514	7,4%	2.358	2.294	4.652	7,6%	2.427	2.325	4.752	7,5%	5,3%
50-54	2.002	2.077	4.079	6,7%	2.004	2.153	4.157	6,8%	2.186	2.235	4.421	6,9%	8,4%
55-59	1.808	1.937	3.745	6,2%	1.825	1.920	3.745	6,1%	1.880	2.032	3.912	6,1%	4,5%
60-64	1.679	1.582	3.261	5,4%	1.670	1.640	3.310	5,4%	1.728	1.764	3.492	5,5%	7,1%
65-69	1.405	1.495	2.900	4,8%	1.469	1.510	2.979	4,9%	1.456	1.510	2.966	4,7%	2,3%
70-74	825	954	1.779	2,9%	868	997	1.865	3,0%	1.217	1.339	2.556	4,0%	43,7%
75-79	562	723	1.285	2,1%	594	737	1.331	2,2%	708	834	1.542	2,4%	20,0%
80-84	361	606	967	1,6%	363	595	958	1,6%	409	594	1.003	1,6%	3,7%
85-89	170	427	597	1,0%	169	426	595	1,0%	206	391	597	0,9%	0,0%
90-94	88	237	325	0,5%	79	227	306	0,5%	68	202	270	0,4%	-16,9%
95+	16	74	90	0,1%	21	66	87	0,1%	21	63	84	0,1%	-6,7%
Totaal	29.555	31.139	60.694	100,0%	29.950	31.460	61.410	100,0%	31.192	32.465	63.657	100,0%	4,9%

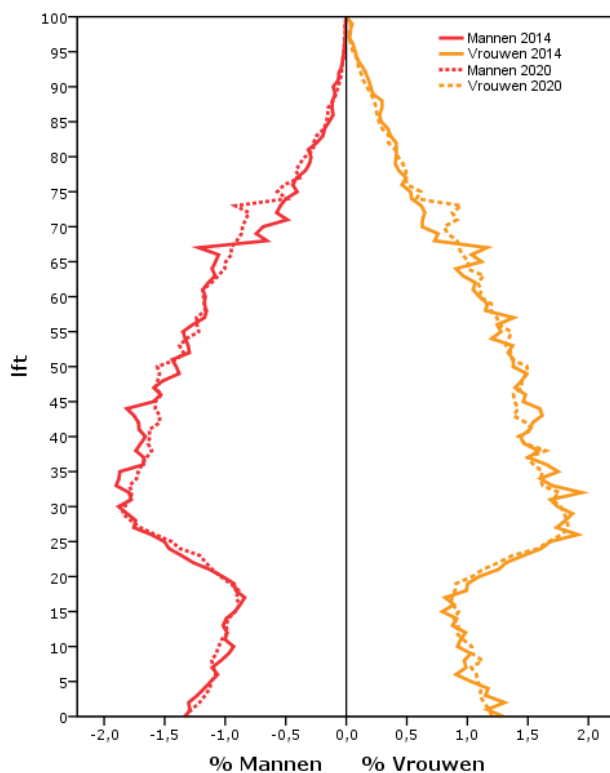
Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Tabel 4.7 Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid, Segbroek

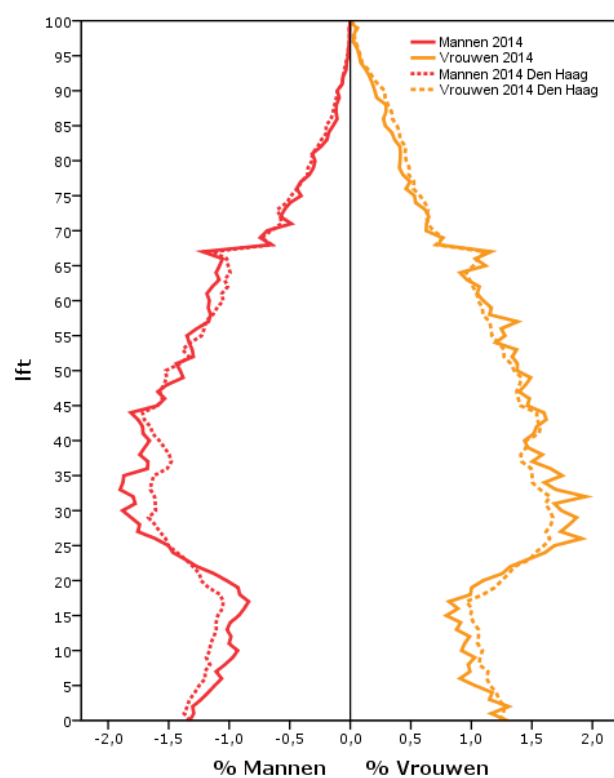
	realisatie 1/1/2014	1/1/2015	1/1/2016	1/12017	1/12018	1/1/2019	1/1/2020	groei % t.o.v. '14
inwonertal	60.694	61.410	61.868	62.553	62.856	63.277	63.657	4,9%
gemiddelde leeftijd (jr)	38,5	38,6	38,6	38,6	38,8	38,8	39,0	1,3%
woningvoorraad	30.274	30.292	30.362	30.691	30.721	30.767	30.848	1,9%
gemiddelde woningbezetting	2,00	2,03	2,04	2,04	2,05	2,06	2,06	3,0%
baby's en peuters (0-3 jr)	3.054	3.057	3.016	3.061	3.049	3.058	3.058	0,1%
kleuters (4-5)	712	714	754	693	710	712	714	0,3%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	1.960	2.062	2.151	2.130	2.118	2.078	2.100	7,1%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	3.581	3.600	3.600	3.600	3.627	3.676	3.786	5,7%
jeugd (0-19)	12.488	12.644	12.731	12.943	13.001	13.109	13.197	5,7%
jongeren (20-29)	9.239	9.350	9.414	9.510	9.475	9.460	9.402	1,8%
middelbaar jong (30-44)	15.425	15.431	15.361	15.400	15.390	15.421	15.463	0,2%
bejaarden jong (65-74)	4.679	4.844	4.972	5.123	5.296	5.420	5.522	18,0%
pot. beroepsbev (15-64)	42.985	43.398	43.596	43.982	44.048	44.214	44.316	3,1%
ouderen (55+)	14.949	15.176	15.412	15.639	15.890	16.140	16.422	9,9%
bejaarden (65+)	7.943	8.121	8.278	8.450	8.646	8.812	9.018	13,5%
bejaarden (75+)	3.264	3.277	3.306	3.327	3.350	3.392	3.496	7,1%
bejaarden (85+)	1.012	988	969	953	964	943	951	-6,0%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Figuur 4.6 Bevolkingspiramide 2014
Stadsdeel Segbroek – Den Haag
(doorgetrokken lijn is stadsdeel, gestippelde lijn is Den Haag)

Figuur 4.7 Bevolkingspiramide 2014-2020
Stadsdeel Segbroek
(doorgetrokken lijn is 2014, gestippelde lijn is 2020)

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2015

4.4 STADSDEEL SCHEVENINGEN

In het stadsdeel Scheveningen wonen in 2014 54.119 inwoners, 10,6% van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van Den Haag wonen in het stadsdeel minder mensen onder de 40 jaar en veel meer ouderen boven de 55 jaar (figuur 4.8). Het stadsdeel groeit naar ruim 57.500 inwoners in 2020, een groei van 6,3% ten opzichte van 2014. Dit is ruim boven de groei van 5,0% in Den Haag. De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel blijft met 41,7 jaar gelijk, en licht ruim boven het Haagse gemiddelde van 38,7 jaar. Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.8) dan neemt alleen de groep hoog bejaarden (85+) af. De sterkste groei treedt op bij de groep jong bejaarden ofwel de babyboom generatie. Verder valt er een sterke groei te constateren bij de leerlingen in het vervolgonderwijs en jeugd.

De woningvoorraad neemt toe met 958 woningen tot bijna 30.500 woningen in 2020, een groei van 3,2%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting stijgt tot 1,89 persoon per woning in 2020.

Tabel 4.8 Realisatie en prognose 5-jaars leeftijdsklasse naar geslacht, Scheveningen

5 jaars lft klasse	realisatie 1/1/2014				1/1/2015				1/1/2020				groei % t.o.v. '14
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr	1.553	1.519	3.072	5,7%	1.566	1.544	3.110	5,7%	1.602	1.552	3.154	5,5%	2,7%
5-9	1.358	1.406	2.764	5,1%	1.426	1.438	2.864	5,2%	1.524	1.527	3.051	5,3%	10,4%
10-14	1.284	1.242	2.526	4,7%	1.315	1.292	2.607	4,7%	1.451	1.441	2.892	5,0%	14,5%
15-19	1.322	1.376	2.698	5,0%	1.330	1.354	2.684	4,9%	1.421	1.434	2.855	5,0%	5,8%
20-24	1.416	1.604	3.020	5,6%	1.459	1.689	3.148	5,7%	1.478	1.741	3.219	5,6%	6,6%
25-29	1.645	1.803	3.448	6,4%	1.665	1.850	3.515	6,4%	1.678	1.910	3.588	6,2%	4,1%
30-34	1.753	1.911	3.664	6,8%	1.792	1.940	3.732	6,8%	1.848	2.013	3.861	6,7%	5,4%
35-39	1.827	1.935	3.762	7,0%	1.866	1.936	3.802	6,9%	1.868	2.005	3.873	6,7%	3,0%
40-44	2.129	2.125	4.254	7,9%	2.094	2.124	4.218	7,7%	2.011	2.045	4.056	7,1%	-4,7%
45-49	2.091	1.964	4.055	7,5%	2.137	2.003	4.140	7,5%	2.162	2.111	4.273	7,4%	5,4%
50-54	1.950	1.881	3.831	7,1%	1.996	1.934	3.930	7,1%	2.148	2.047	4.195	7,3%	9,5%
55-59	1.791	1.753	3.544	6,5%	1.791	1.807	3.598	6,5%	1.947	1.938	3.885	6,8%	9,6%
60-64	1.691	1.741	3.432	6,3%	1.701	1.733	3.434	6,2%	1.756	1.807	3.563	6,2%	3,8%
65-69	1.676	1.763	3.439	6,4%	1.679	1.784	3.463	6,3%	1.641	1.713	3.354	5,8%	-2,5%
70-74	1.033	1.155	2.188	4,0%	1.124	1.201	2.325	4,2%	1.451	1.626	3.077	5,3%	40,6%
75-79	710	882	1.592	2,9%	702	929	1.631	3,0%	919	1.057	1.976	3,4%	24,1%
80-84	502	780	1.282	2,4%	522	778	1.300	2,4%	528	765	1.293	2,2%	0,9%
85-89	266	609	875	1,6%	268	559	827	1,5%	299	526	825	1,4%	-5,7%
90-94	133	391	524	1,0%	125	380	505	0,9%	109	269	378	0,7%	-27,9%
95+	20	129	149	0,3%	26	123	149	0,3%	24	124	148	0,3%	-0,7%
Totaal	26.150	27.969	54.119	100,0%	26.584	28.398	54.982	100,0%	27.865	29.651	57.516	100,0%	6,3%

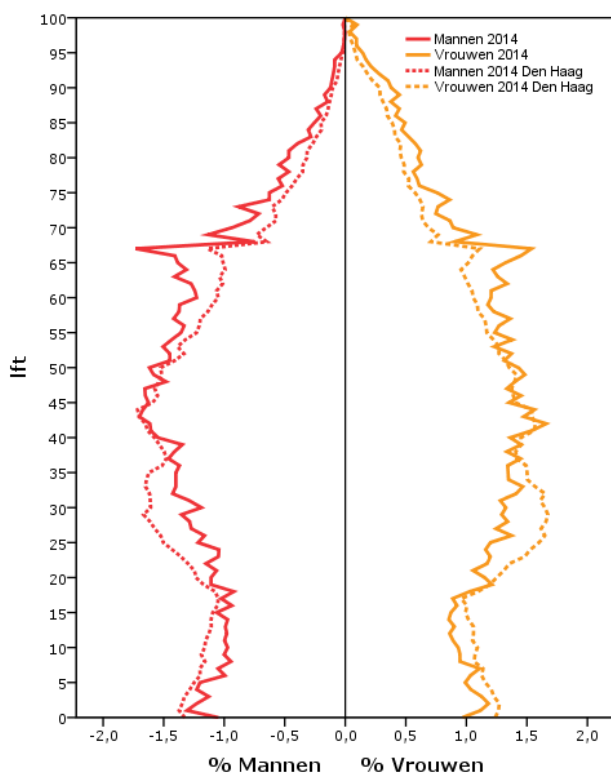
Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Tabel 4.9 Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid, Scheveningen

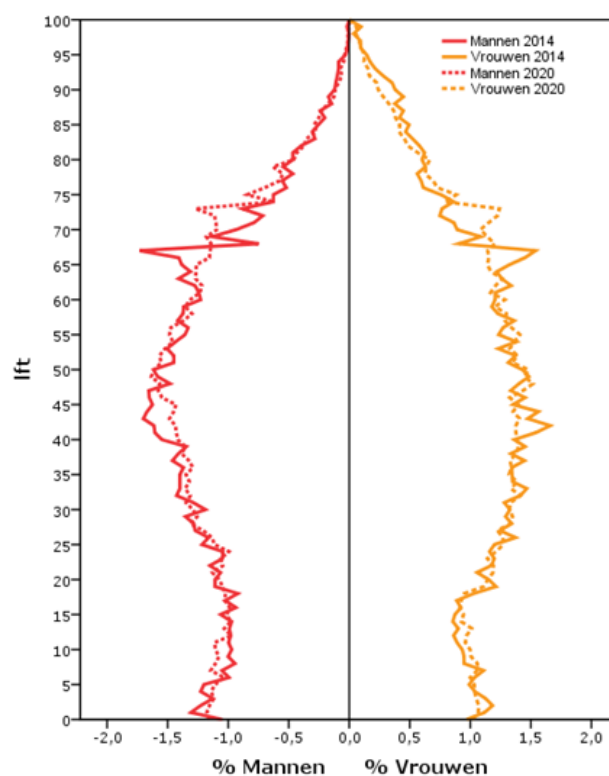
	realisatie 1/1/2014	1/1/2015	1/1/2016	1/12017	1/12018	1/1/2019	1/1/2020	groei % t.o.v. '14
inwonertal	54.119	54.982	55.504	56.151	56.897	57.292	57.516	6,3%
gemiddelde leeftijd (jr)	41,7	41,5	41,5	41,6	41,6	41,6	41,7	0,0%
woningvoorraad	29.481	29.597	29.676	30.032	30.369	30.369	30.439	3,2%
gemiddelde woningbezetting	1,84	1,86	1,87	1,87	1,87	1,89	1,89	2,7%
baby's en peuters (0-3 jr)	2.461	2.490	2.466	2.449	2.506	2.523	2.529	2,8%
kleuters (4-5)	611	620	646	648	587	625	625	2,3%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	1.751	1.829	1.869	1.902	1.861	1.845	1.824	4,2%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	3.426	3.432	3.435	3.502	3.613	3.654	3.747	9,4%
jeugd (0-19)	11.060	11.265	11.435	11.602	11.781	11.875	11.952	8,1%
jongeren (20-29)	6.468	6.663	6.687	6.735	6.864	6.871	6.807	5,2%
middelbaar jong (30-44)	11.680	11.752	11.740	11.736	11.796	11.824	11.790	0,9%
bejaarden jong (65-74)	5.627	5.788	5.955	6.158	6.283	6.376	6.431	14,3%
pot. beroepsbev (15-64)	35.708	36.201	36.405	36.729	37.203	37.369	37.368	4,6%
ouderen (55+)	17.025	17.232	17.440	17.686	17.941	18.221	18.499	8,7%
bejaarden (65+)	10.049	10.200	10.393	10.582	10.726	10.880	11.051	10,0%
bejaarden (75+)	4.422	4.412	4.438	4.424	4.443	4.504	4.620	4,5%
bejaarden (85+)	1.548	1.481	1.427	1.398	1.383	1.369	1.351	-12,7%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Figuur 4.8 Bevolkingspiramide 2014
Stadsdeel Scheveningen – Den Haag
(doorgetrokken lijn is stadsdeel, gestippelde lijn is Den Haag)

Figuur 4.9 Bevolkingspiramide 2014-2020
Stadsdeel Scheveningen
(doorgetrokken lijn is 2014, gestippelde lijn is 2020)

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2015

4.5 STADSDEEL CENTRUM

In het stadsdeel Centrum wonen in 2014 99.021 inwoners, 19,4% van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van Den Haag wonen in het stadsdeel vooral meer jeugd en jongeren van 15 tot 35 jaar en minder ouderen (figuur 4.10). Het stadsdeel groeit naar ca. 102.500 inwoners in 2020, een groei van 3,5% ten opzichte van 2014. Dit is duidelijk onder de groei van 5% in Den Haag. De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel stijgt naar 36,5 jaar in 2020, maar blijft nog duidelijk onder het Haagse gemiddelde van 38,7 jaar. Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.10) dan groeit de groep kleuters, bejaarden jong, de ouderen, en de groepen bejaarden 65+. 75+ en 85+ meer dan gemiddeld.

Onder de jeugd neemt de generatie in het vervolgonderwijs sterk af. De baby's en kleuters, de basisonderwijs kinderen, de jongeren en de groep middelbaar jong nemen minder dan gemiddeld in omvang toe.

De woningvoorraad neemt toe met 1.388 woningen tot bijna 51.000 woningen in 2020, een groei van 2,8%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting stijgt licht naar gemiddeld 2,02 persoon per woning in 2020.

Tabel 4.10 Realisatie en prognose 5-jaars leeftijdsklasse naar geslacht, Centrum

5 jaars lft klasse	realisatie 1/1/2014				1/1/2015				1/1/2020				groei % t.o.v. '14
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr	3.085	2.944	6.029	6,1%	3.112	3.026	6.138	6,1%	3.168	3.036	6.204	6,1%	2,9%
5-9	2.812	2.640	5.452	5,5%	2.781	2.658	5.439	5,4%	2.805	2.751	5.556	5,4%	1,9%
10-14	2.891	2.781	5.672	5,7%	2.899	2.736	5.635	5,6%	2.759	2.696	5.455	5,3%	-3,8%
15-19	3.043	3.156	6.199	6,3%	3.007	3.095	6.102	6,1%	2.978	2.958	5.936	5,8%	-4,2%
20-24	4.268	4.759	9.027	9,1%	4.274	4.841	9.115	9,1%	4.080	4.718	8.798	8,6%	-2,5%
25-29	5.303	5.162	10.465	10,6%	5.373	5.227	10.600	10,6%	5.374	5.465	10.839	10,6%	3,6%
30-34	4.488	4.171	8.659	8,7%	4.577	4.242	8.819	8,8%	4.800	4.311	9.111	8,9%	5,2%
35-39	3.658	3.455	7.113	7,2%	3.732	3.489	7.221	7,2%	3.862	3.579	7.441	7,3%	4,6%
40-44	3.830	3.578	7.408	7,5%	3.708	3.581	7.289	7,3%	3.410	3.307	6.717	6,6%	-9,3%
45-49	3.666	3.124	6.790	6,9%	3.706	3.154	6.860	6,9%	3.535	3.394	6.929	6,8%	2,0%
50-54	3.359	3.174	6.533	6,6%	3.457	3.229	6.686	6,7%	3.497	3.139	6.636	6,5%	1,6%
55-59	2.869	2.722	5.591	5,6%	2.933	2.743	5.676	5,7%	3.160	3.021	6.181	6,0%	10,6%
60-64	2.411	2.267	4.678	4,7%	2.404	2.328	4.732	4,7%	2.595	2.473	5.068	4,9%	8,3%
65-69	1.930	1.819	3.749	3,8%	2.006	1.910	3.916	3,9%	2.093	2.035	4.128	4,0%	10,1%
70-74	1.300	1.269	2.569	2,6%	1.354	1.308	2.662	2,7%	1.718	1.719	3.437	3,4%	33,8%
75-79	737	832	1.569	1,6%	776	860	1.636	1,6%	1.018	1.037	2.055	2,0%	31,0%
80-84	346	485	831	0,8%	384	497	881	0,9%	530	601	1.131	1,1%	36,1%
85-89	167	284	451	0,5%	150	302	452	0,5%	226	328	554	0,5%	22,8%
90-94	53	133	186	0,2%	65	141	206	0,2%	68	166	234	0,2%	25,8%
95+	8	42	50	0,1%	6	50	56	0,1%	12	53	65	0,1%	30,0%
Totaal	50.224	48.797	99.021	100,0%	50.704	49.417	100.121	100,0%	51.688	50.787	102.475	100,0%	3,5%

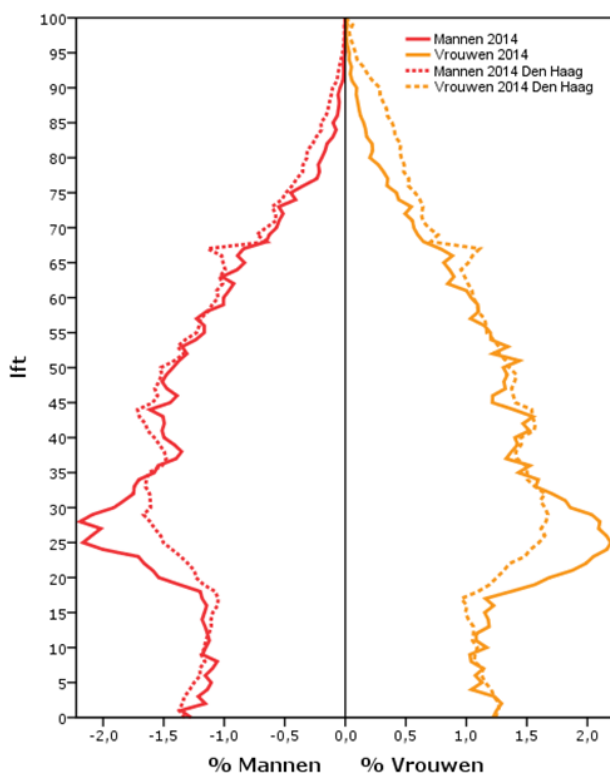
Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Tabel 4.11 Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid, Centrum

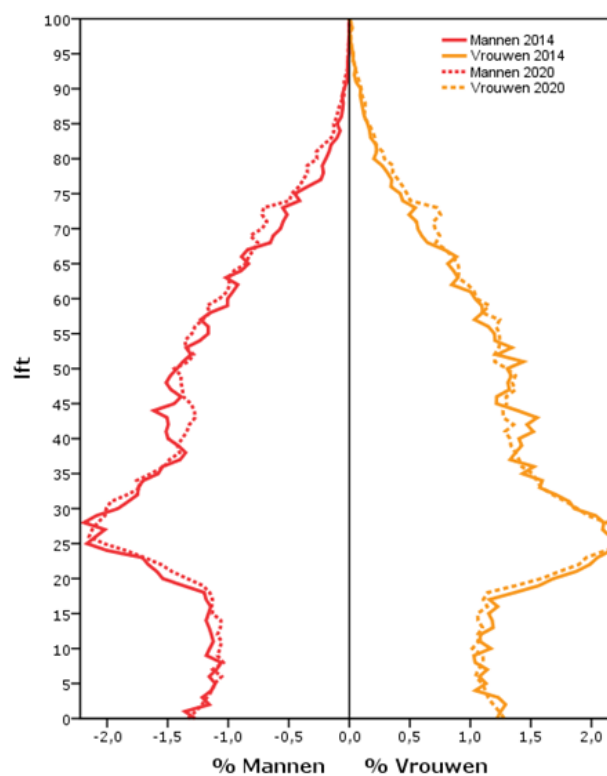
	realisatie 1/1/2014	1/1/2015	1/1/2016	1/12017	1/12018	1/1/2019	1/1/2020	groei % t.o.v. '14
inwonertal	99.021	100.121	100.580	101.325	101.550	102.318	102.475	3,5%
gemiddelde leeftijd (jr)	35,4	35,6	35,8	35,9	36,2	36,3	36,5	3,1%
woningvoorraad	49.388	49.611	49.754	50.267	50.571	50.738	50.776	2,8%
gemiddelde woningbezetting	2,00	2,02	2,02	2,02	2,01	2,02	2,02	1,0%
baby's en peuters (0-3 jr)	4.949	4.952	4.976	4.999	5.037	5.063	5.047	2,0%
kleuters (4-5)	1.080	1.186	1.142	1.171	1.098	1.152	1.157	7,1%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	3.292	3.366	3.375	3.451	3.357	3.376	3.365	2,2%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	7.935	7.838	7.752	7.732	7.645	7.540	7.340	-7,5%
jeugd (0-19)	23.352	23.314	23.179	23.249	23.126	23.224	23.151	-0,9%
jongeren (20-29)	19.492	19.715	19.769	19.924	19.840	19.843	19.637	0,7%
middelbaar jong (30-44)	23.180	23.329	23.277	23.256	23.122	23.255	23.269	0,4%
bejaarden jong (65-74)	6.318	6.578	6.789	6.961	7.180	7.383	7.565	19,7%
pot. beroepsbev (15-64)	72.463	73.100	73.199	73.575	73.446	73.815	73.656	1,6%
ouderen (55+)	19.674	20.217	20.789	21.242	21.803	22.335	22.853	16,2%
bejaarden (65+)	9.405	9.809	10.234	10.519	10.924	11.263	11.604	23,4%
bejaarden (75+)	3.087	3.231	3.445	3.558	3.744	3.880	4.039	30,8%
bejaarden (85+)	687	714	730	765	804	830	853	24,2%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Figuur 4.10 Bevolkingspiramide 2014
Stadsdeel Centrum - Den Haag
(doorgetrokken lijn is stadsdeel, gestippelde lijn is Den Haag)

Figuur 4.11 Bevolkingspiramide 2014-1020
Stadsdeel Centrum
(doorgetrokken lijn is 2014, gestippelde lijn is 2020)

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2015

4.6 STADSDEEL LAAK

In het stadsdeel Laak wonen in 2014 39.803 inwoners, 7,8% van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van Den Haag wonen in het stadsdeel vooral meer jeugd en jongeren van 15 tot 40 jaar en minder ouderen (figuur 4.12). Het stadsdeel groeit naar bijna 43.500 inwoners in 2020, een groei van 9,2% ten opzichte van 2014. Dit licht fors boven de gemiddelde groei in Den Haag. De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel stijgt licht naar 34,5 jaar in 2020, maar blijft daarmee onder het Haagse gemiddelde van 38,7 jaar. Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.12) dan groeien alle onderscheiden doelgroepen van beleid. Ook in stadsdeel Laak is de grootste toename bij de jong bejaarden. Andere beleidsgroepen die meer dan gemiddeld stijgen zijn de baby's en peuters, kleuters, de ouderen (55+) en de bejaarden. De woningvoorraad neemt toe met bijna 1.673 woningen tot bijna 20.000 woningen in 2020, een groei van 9,2%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting blijft gelijk met gemiddeld 2,18 persoon per woning in 2020.

Tabel 4.12 Realisatie en prognose 5-jaars leeftijdsklasse naar geslacht, Laak

5 jaars lft klasse	realisatie 1/1/2014				1/1/2015				1/1/2020				groei % t.o.v. '14
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr	1.414	1.372	2.786	7,0%	1.454	1.394	2.848	7,0%	1.557	1.502	3.059	7,0%	9,8%
5-9	1.163	1.188	2.351	5,9%	1.192	1.210	2.402	5,9%	1.324	1.290	2.614	6,0%	11,2%
10-14	1.145	1.043	2.188	5,5%	1.139	1.070	2.209	5,5%	1.183	1.174	2.357	5,4%	7,7%
15-19	1.167	1.220	2.387	6,0%	1.186	1.200	2.386	5,9%	1.277	1.275	2.552	5,9%	6,9%
20-24	1.964	2.174	4.138	10,4%	1.971	2.247	4.218	10,4%	2.010	2.310	4.320	9,9%	4,4%
25-29	2.036	2.178	4.214	10,6%	2.074	2.210	4.284	10,6%	2.168	2.307	4.475	10,3%	6,2%
30-34	2.007	1.789	3.796	9,5%	2.004	1.850	3.854	9,5%	2.008	1.974	3.982	9,2%	4,9%
35-39	1.704	1.482	3.186	8,0%	1.776	1.469	3.245	8,0%	1.852	1.662	3.514	8,1%	10,3%
40-44	1.601	1.398	2.999	7,5%	1.608	1.446	3.054	7,5%	1.661	1.427	3.088	7,1%	3,0%
45-49	1.474	1.257	2.731	6,9%	1.473	1.261	2.734	6,7%	1.546	1.395	2.941	6,8%	7,7%
50-54	1.362	1.113	2.475	6,2%	1.375	1.148	2.523	6,2%	1.403	1.220	2.623	6,0%	6,0%
55-59	998	887	1.885	4,7%	1.010	904	1.914	4,7%	1.258	1.075	2.333	5,4%	23,8%
60-64	813	775	1.588	4,0%	861	794	1.655	4,1%	911	832	1.743	4,0%	9,8%
65-69	615	533	1.148	2,9%	649	546	1.195	2,9%	734	648	1.382	3,2%	20,4%
70-74	405	372	777	2,0%	423	390	813	2,0%	571	510	1.081	2,5%	39,1%
75-79	244	293	537	1,3%	259	294	553	1,4%	329	317	646	1,5%	20,3%
80-84	143	213	356	0,9%	150	222	372	0,9%	191	220	411	0,9%	15,4%
85-89	64	117	181	0,5%	64	117	181	0,4%	85	143	228	0,5%	26,0%
90-94	14	53	67	0,2%	19	51	70	0,2%	32	55	87	0,2%	29,9%
95+	3	10	13	0,0%	2	12	14	0,0%	4	17	21	0,0%	61,5%
Totaal	20.336	19.467	39.803	100,0%	20.689	19.835	40.524	100,0%	22.104	21.353	43.457	100,0%	9,2%

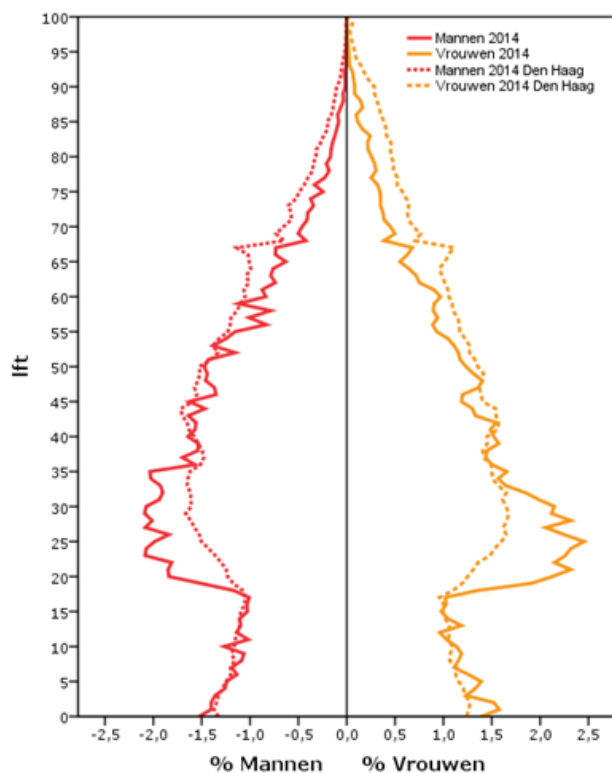
Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Tabel 4.13 Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid, Laak

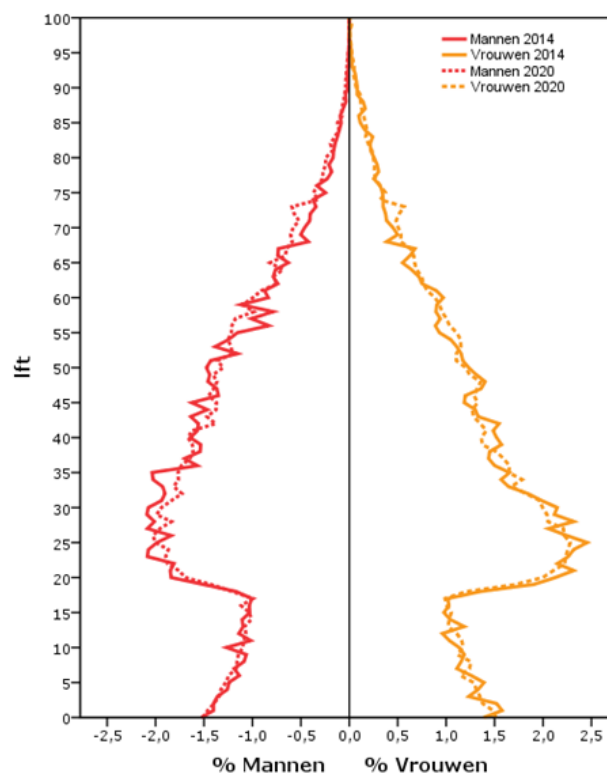
	realisatie 1/1/2014	1/1/2015	1/1/2016	1/12017	1/12018	1/1/2019	1/1/2020	groei % t.o.v. '14
inwonertal	39.803	40.524	41.604	42.324	42.946	43.127	43.457	9,2%
gemiddelde leeftijd (jr)	33,9	34,0	34,0	34,1	34,2	34,3	34,5	1,8%
woningvoorraad	18.244	18.374	18.759	19.493	19.793	19.793	19.917	9,2%
gemiddelde woningbezetting	2,18	2,21	2,22	2,17	2,17	2,18	2,18	0,0%
baby's en peuters (0-3 jr)	2.271	2.338	2.413	2.455	2.491	2.487	2.486	9,5%
kleuters (4-5)	515	510	563	555	539	566	573	11,3%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	1.515	1.537	1.595	1.627	1.636	1.630	1.649	8,8%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	2.884	2.896	2.909	2.942	2.990	3.051	3.087	7,0%
jeugd (0-19)	9.712	9.845	10.152	10.347	10.479	10.514	10.582	9,0%
jongeren (20-29)	8.352	8.502	8.599	8.676	8.842	8.820	8.795	5,3%
middelbaar jong (30-44)	9.981	10.153	10.419	10.522	10.565	10.547	10.584	6,0%
bejaarden jong (65-74)	1.925	2.008	2.117	2.203	2.300	2.372	2.463	27,9%
pot. beroepsbev (15-64)	29.399	29.867	30.551	30.971	31.369	31.460	31.571	7,4%
ouderen (55+)	6.552	6.767	7.071	7.302	7.519	7.698	7.932	21,1%
bejaarden (65+)	3.079	3.198	3.354	3.490	3.603	3.695	3.856	25,2%
bejaarden (75+)	1.154	1.190	1.237	1.287	1.303	1.323	1.393	20,7%
bejaarden (85+)	261	265	291	307	316	318	336	28,7%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Figuur 4.12 Bevolkingspiramide 2014
Stadsdeel Laak – Den Haag
(doorgetrokken lijn is stadsdeel, gestippelde lijn is Den Haag)

Figuur 4.13 Bevolkingspiramide 2014-2020
Stadsdeel Laak
(doorgetrokken lijn is 2014, gestippelde lijn is 2020)

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2015

4.7 STADSDEEL HAAGSE HOUT

In het stadsdeel Haagse Hout wonen in 2014 43.639 inwoners, 8,6% van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van Den Haag wonen in het stadsdeel minder jeugd en jongeren tot 25 jaar en meer ouderen (figuur 4.14). Het stadsdeel groeit naar bijna 46.500 inwoners in 2020, een groei van 6,1% ten opzichte van 2014. Dit licht boven de groei in Den Haag. De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel daalt licht naar 41,6 jaar in 2020, maar blijft ruimschoots boven het Haagse gemiddelde van 38,7 jaar. Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.14) dan groeien de groepen kleuters, de basisonderwijs –leerlingen, de leerlingen in het vervolgonderwijs, de jeugd, en de jong bejaarden sterk. In het stadsdeel Haagse Hout daalt het aantal jongeren, evenals het aantal bejaarden van 75 jaar en ouder.

De woningvoorraad neemt toe met 505 woningen tot ca. 26.000 woningen in 2020, een toename van 2%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting stijgt naar gemiddeld 1,78 persoon per woning in 2020.

Tabel 4.14 Realisatie en prognose 5-jaars leeftijdsklasse naar geslacht, Haagse Hout

5 jaars lft klasse	realisatie 1/1/2014				1/1/2015				1/1/2020				groei % t.o.v. '14
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr	1.438	1.332	2.770	6,3%	1.487	1.362	2.849	6,4%	1.497	1.451	2.948	6,4%	6,4%
5-9	1.051	1.025	2.076	4,8%	1.088	1.090	2.178	4,9%	1.311	1.258	2.569	5,5%	23,7%
10-14	910	826	1.736	4,0%	945	859	1.804	4,1%	1.041	1.010	2.051	4,4%	18,1%
15-19	869	862	1.731	4,0%	811	823	1.634	3,7%	887	832	1.719	3,7%	-0,7%
20-24	1.006	1.146	2.152	4,9%	1.030	1.165	2.195	5,0%	860	1.040	1.900	4,1%	-11,7%
25-29	1.540	1.727	3.267	7,5%	1.599	1.746	3.345	7,6%	1.645	1.779	3.424	7,4%	4,8%
30-34	1.869	1.975	3.844	8,8%	1.913	2.002	3.915	8,9%	1.982	1.978	3.960	8,5%	3,0%
35-39	1.780	1.715	3.495	8,0%	1.796	1.760	3.556	8,0%	1.884	1.925	3.809	8,2%	9,0%
40-44	1.722	1.620	3.342	7,7%	1.731	1.648	3.379	7,6%	1.762	1.675	3.437	7,4%	2,8%
45-49	1.446	1.381	2.827	6,5%	1.521	1.434	2.955	6,7%	1.675	1.610	3.285	7,1%	16,2%
50-54	1.289	1.335	2.624	6,0%	1.302	1.330	2.632	6,0%	1.453	1.435	2.888	6,2%	10,1%
55-59	1.209	1.246	2.455	5,6%	1.204	1.249	2.453	5,5%	1.298	1.329	2.627	5,7%	7,0%
60-64	1.152	1.319	2.471	5,7%	1.153	1.314	2.467	5,6%	1.183	1.296	2.479	5,4%	0,3%
65-69	1.160	1.329	2.489	5,7%	1.187	1.361	2.548	5,8%	1.110	1.311	2.421	5,2%	-2,7%
70-74	748	1.041	1.789	4,1%	767	1.022	1.789	4,0%	1.028	1.288	2.316	5,0%	29,5%
75-79	574	872	1.446	3,3%	582	902	1.484	3,4%	685	960	1.645	3,6%	13,8%
80-84	479	859	1.338	3,1%	473	791	1.264	2,9%	467	783	1.250	2,7%	-6,6%
85-89	343	691	1.034	2,4%	329	693	1.022	2,3%	285	602	887	1,9%	-14,2%
90-94	135	462	597	1,4%	133	452	585	1,3%	138	387	525	1,1%	-12,1%
95+	26	130	156	0,4%	31	125	156	0,4%	41	137	178	0,4%	14,1%
Totaal	20.746	22.893	43.639	100,0%	21.082	23.128	44.210	100,0%	22.232	24.086	46.318	100,0%	6,1%

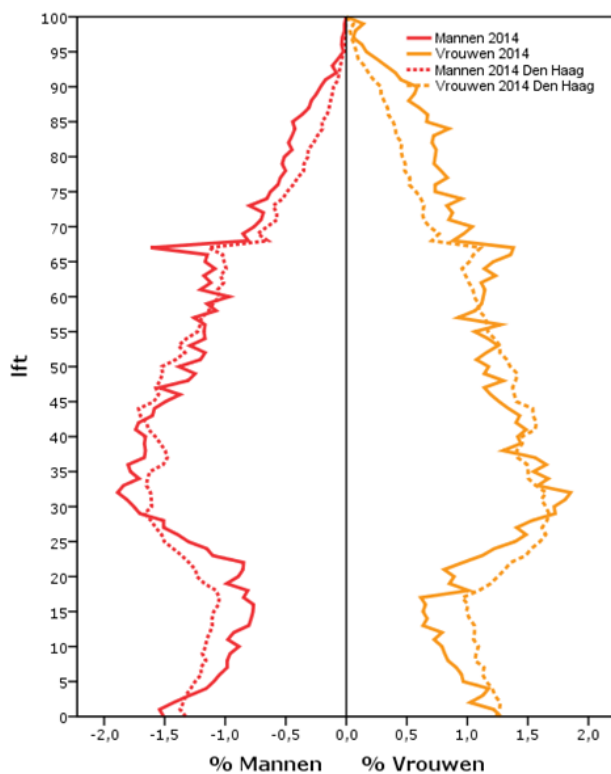
Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Tabel 4.15 Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid, Haagse Hout

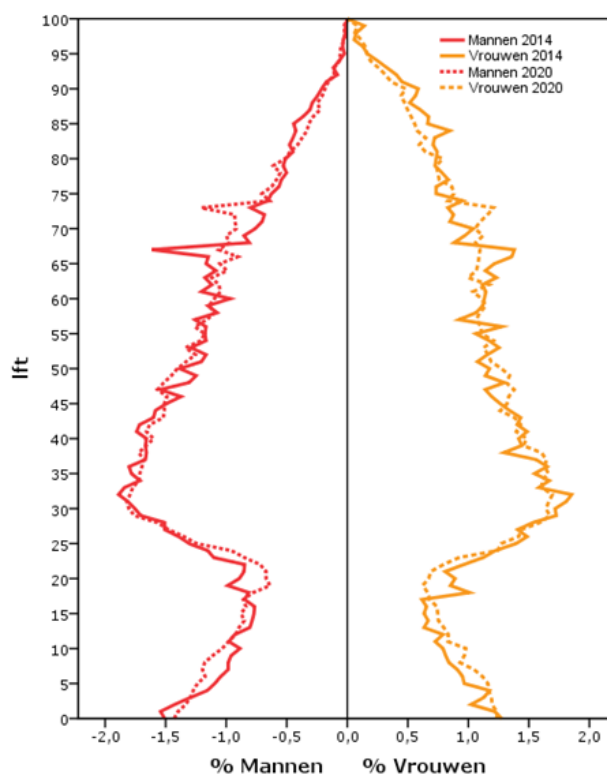
	realisatie 1/1/2014	1/1/2015	1/1/2016	1/12017	1/12018	1/1/2019	1/1/2020	groei % t.o.v. '14
inwonertal	43.639	44.210	44.744	45.400	45.668	46.152	46.318	6,1%
gemiddelde leeftijd (jr)	42,0	41,8	41,7	41,7	41,6	41,6	41,6	-1,0%
woningvoorraad	25.584	25.596	25.688	25.996	26.029	26.089	26.089	2,0%
gemiddelde woningbezetting	1,71	1,73	1,74	1,75	1,75	1,77	1,78	4,1%
baby's en peuters (0-3 jr)	2.261	2.323	2.366	2.382	2.380	2.388	2.384	5,4%
kleuters (4-5)	509	526	524	568	563	568	564	10,8%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	1.392	1.469	1.540	1.593	1.618	1.655	1.649	18,5%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	2.095	2.071	2.179	2.233	2.276	2.354	2.459	17,4%
jeugd (0-19)	8.313	8.465	8.611	8.829	8.988	9.183	9.287	11,7%
jongeren (20-29)	5.419	5.540	5.627	5.596	5.507	5.427	5.324	-1,8%
middelbaar jong (30-44)	10.681	10.850	10.933	11.013	11.055	11.175	11.206	4,9%
bejaarden jong (65-74)	4.278	4.337	4.442	4.550	4.654	4.699	4.737	10,7%
pot. beroepsbev (15-64)	28.208	28.531	28.754	29.122	29.228	29.487	29.528	4,7%
ouderen (55+)	13.775	13.768	13.880	14.042	14.087	14.254	14.328	4,0%
bejaarden (65+)	8.849	8.848	8.930	9.056	9.100	9.176	9.222	4,2%
bejaarden (75+)	4.571	4.511	4.488	4.506	4.446	4.477	4.485	-1,9%
bejaarden (85+)	1.787	1.763	1.725	1.710	1.663	1.636	1.590	-11,0%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Figuur 4.14 Bevolkingspiramide 2014
Stadsdeel Haagse Hout – Den Haag
(doorgetrokken lijn is stadsdeel, gestippelde lijn is Den Haag)

Figuur 4.15 Bevolkingspiramide 2014-2020
Stadsdeel Haagse Hout
(doorgetrokken lijn is 2014, gestippelde lijn is 2020)

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2015

4.8 STADSDEEL LEIDSCHENVEEN-YPENBURG

In het stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg wonen in 2014 47.768 inwoners, 9,4% van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van Den Haag wonen in het stadsdeel veel jeugd tot 20 jaar, veel mensen tussen de 35 en 55 jaar, minder jongeren tussen de 20 en 29 jaar en minder ouderen (figuur 4.16). Het stadsdeel krimpt naar ca. 47.500 inwoners in 2020, een lichte daling van 0,7% ten opzichte van 2014. Dit is onder de groei van 5% in Den Haag. De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel stijgt sterk naar 35,6 jaar in 2020, maar blijft nog wel onder het Haagse gemiddelde van 38,7 jaar.

Bij de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.16) nemen de baby's en peuters, de kleuters, de basisonderwijs leerlingen, de jeugd en middelbaar jong sterk af. De leerlingen in het vervolgonderwijs, de jongeren, de groep bejaarden jong ook wel de babyboom generatie, de ouderen boven de 55 en de bejaarden stijgen meer dan gemiddeld.

De woningvoorraad blijft nagenoeg onveranderd en neemt nog licht toe met 66 woningen tot ca. 17.000 woningen in 2020, een groei van 0,4%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting daalt licht naar gemiddeld 2,81 persoon per woning in 2020.

Tabel 4.16 Realisatie en prognose 5-jaars leeftijdsklasse naar geslacht, Leidschenveen-Ypenburg

5 jaars lft klasse	realisatie 1/1/2014				1/1/2015				1/1/2020				groei % t.o.v. '14
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr	1.978	1.784	3.762	7,9%	1.864	1.688	3.552	7,4%	1.558	1.425	2.983	6,3%	-20,7%
5-9	2.321	2.203	4.524	9,5%	2.275	2.143	4.418	9,2%	1.930	1.746	3.676	7,8%	-18,7%
10-14	2.190	2.156	4.346	9,1%	2.217	2.185	4.402	9,2%	2.137	2.029	4.166	8,8%	-4,1%
15-19	1.624	1.505	3.129	6,6%	1.686	1.574	3.260	6,8%	1.900	1.851	3.751	7,9%	19,9%
20-24	1.169	1.037	2.206	4,6%	1.199	1.082	2.281	4,8%	1.300	1.173	2.473	5,2%	12,1%
25-29	932	1.052	1.984	4,2%	969	1.019	1.988	4,1%	1.021	1.034	2.055	4,3%	3,6%
30-34	1.292	1.666	2.958	6,2%	1.213	1.582	2.795	5,8%	1.114	1.300	2.414	5,1%	-18,4%
35-39	1.872	2.257	4.129	8,6%	1.778	2.145	3.923	8,2%	1.417	1.726	3.143	6,6%	-23,9%
40-44	2.619	2.884	5.503	11,5%	2.461	2.730	5.191	10,8%	1.904	2.204	4.108	8,7%	-25,3%
45-49	2.592	2.311	4.903	10,3%	2.640	2.442	5.082	10,6%	2.404	2.464	4.868	10,3%	-0,7%
50-54	1.856	1.629	3.485	7,3%	1.985	1.742	3.727	7,8%	2.286	2.075	4.361	9,2%	25,1%
55-59	1.176	1.067	2.243	4,7%	1.262	1.120	2.382	5,0%	1.638	1.489	3.127	6,6%	39,4%
60-64	845	815	1.660	3,5%	875	857	1.732	3,6%	1.119	1.005	2.124	4,5%	28,0%
65-69	677	702	1.379	2,9%	743	724	1.467	3,1%	775	774	1.549	3,3%	12,3%
70-74	376	333	709	1,5%	394	371	765	1,6%	629	632	1.261	2,7%	77,9%
75-79	237	200	437	0,9%	266	225	491	1,0%	353	339	692	1,5%	58,4%
80-84	114	125	239	0,5%	120	130	250	0,5%	200	190	390	0,8%	63,2%
85-89	35	68	103	0,2%	54	74	128	0,3%	84	101	185	0,4%	79,6%
90-94	17	39	56	0,1%	16	44	60	0,1%	23	45	68	0,1%	21,4%
95+	2	11	13	0,0%	2	11	13	0,0%	2	15	17	0,0%	30,8%
Totaal	23.924	23.844	47.768	100,0%	24.019	23.888	47.907	100,0%	23.794	23.617	47.411	100,0%	-0,7%

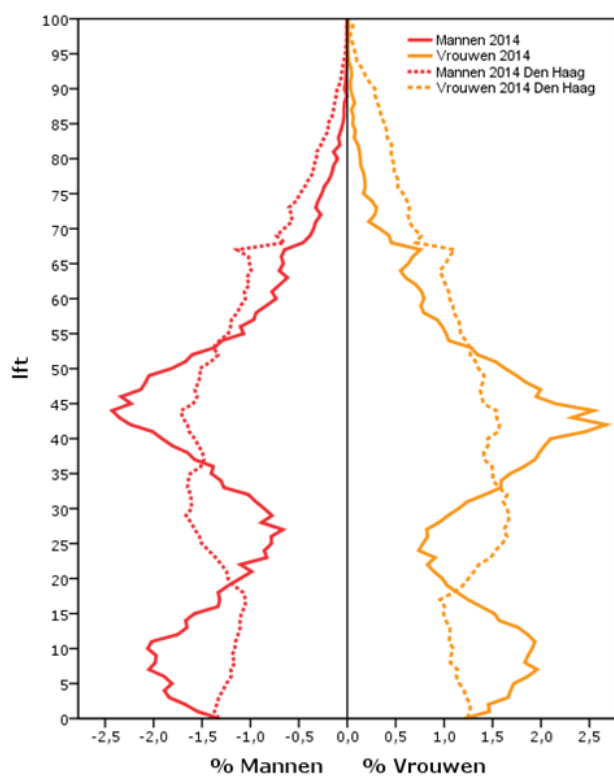
Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Tabel 4.17 Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid, Leidschenveen-Ypenburg

	realisatie 1/1/2014	1/1/2015	1/1/2016	1/12017	1/12018	1/1/2019	1/1/2020	groei % t.o.v. '14
inwonertal	47.768	47.907	47.838	47.559	47.528	47.565	47.411	-0,7%
gemiddelde leeftijd (jr)	33,0	33,5	34,0	34,5	34,9	35,3	35,6	7,9%
woningvoorraad	16.817	16.816	16.816	16.827	16.861	16.883	16.883	0,4%
gemiddelde woningbezetting	2,84	2,85	2,84	2,83	2,82	2,82	2,81	-1,1%
baby's en peuters (0-3 jr)	2.908	2.724	2.591	2.466	2.430	2.381	2.331	-19,8%
kleuters (4-5)	854	828	757	734	658	666	652	-23,7%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	2.593	2.510	2.409	2.301	2.152	2.074	2.002	-22,8%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	4.293	4.500	4.678	4.849	4.999	5.100	5.145	19,8%
jeugd (0-19)	15.761	15.632	15.430	15.199	15.039	14.815	14.576	-7,5%
jongeren (20-29)	4.190	4.269	4.299	4.344	4.374	4.479	4.528	8,1%
middelbaar jong (30-44)	12.590	11.909	11.319	10.653	10.249	9.957	9.665	-23,2%
bejaarden jong (65-74)	2.088	2.232	2.326	2.455	2.595	2.731	2.810	34,6%
pot. beroepsbev (15-64)	32.200	32.361	32.406	32.282	32.364	32.481	32.424	0,7%
ouderen (55+)	6.839	7.288	7.716	8.106	8.525	8.993	9.413	37,6%
bejaarden (65+)	2.936	3.174	3.374	3.559	3.760	3.984	4.162	41,8%
bejaarden (75+)	848	942	1.048	1.104	1.165	1.253	1.352	59,4%
bejaarden (85+)	172	201	209	219	238	249	270	57,0%

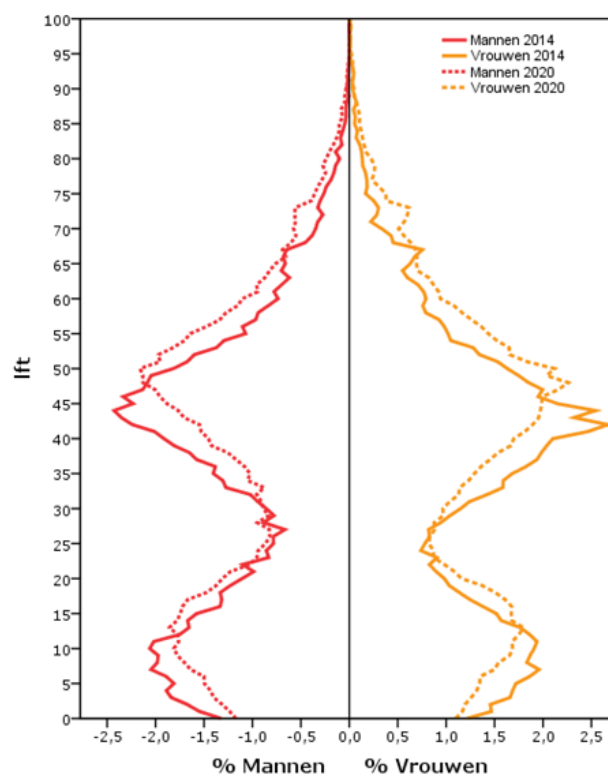
Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Figuur 4.16 Bevolkingspiramide 2014
Stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg – Den Haag
(doorgetrokken lijn is stadsdeel, gestippelde lijn is Den Haag)

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2015

Figuur 4.16 Bevolkingspiramide 2014-2020
Stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg
(doorgetrokken lijn is 2014, gestippelde lijn is 2020)

5 HUISHOUDENS PROGNOSE KORTE TERMIJN

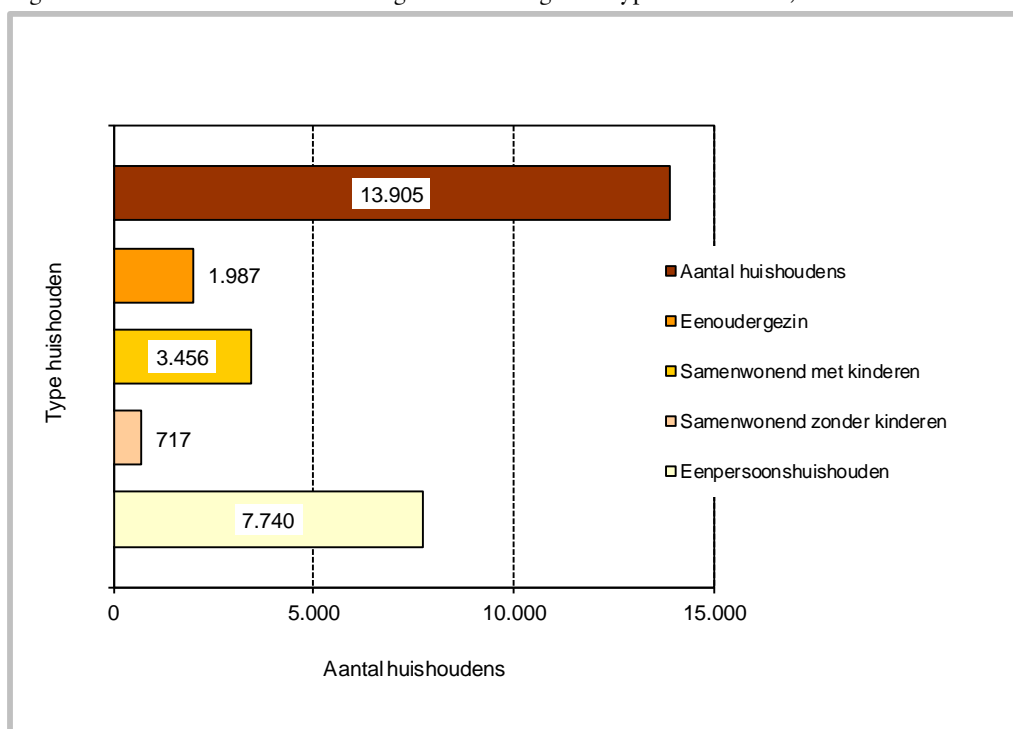
Huishoudens samenstelling

Het aantal huishoudens⁹ in Den Haag stijgt van 255.561 in 2014 naar bijna 269.500 in 2020. Dit is een stijging van 5,4%.

47% van de Haagse huishoudens is in 2014 een eenpersoonshuishouden, terwijl 22,6% van de huishoudens zijn samenwonenden zonder kind(eren) en 21,5% van de huishoudens zijn samenwonenden met kind(eren). 8,9% van de huishoudens is een eenoudergezin met kind(eren).

In absolute aantallen is er tussen 2014 en 2020 een groei van bijna 1.4000 huishoudens (figuur 5.1). Het aantal éénpersoonshuishoudens neemt toe met ruim 7.700 huishoudens, het aantal huishoudens van samenwoners zonder kinderen neemt licht toe met ruim 700 huishoudens, het aantal samenwoners met kinderen neemt toe met bijna 3.500 huishoudens en het aantal éénoudergezinnen neemt toe met bijna 2.000 huishoudens (tabel 5.1)

Figuur 5.1 Huishoudensontwikkeling in Den Haag naar type huishouden, 2020 t.o.v. 2014

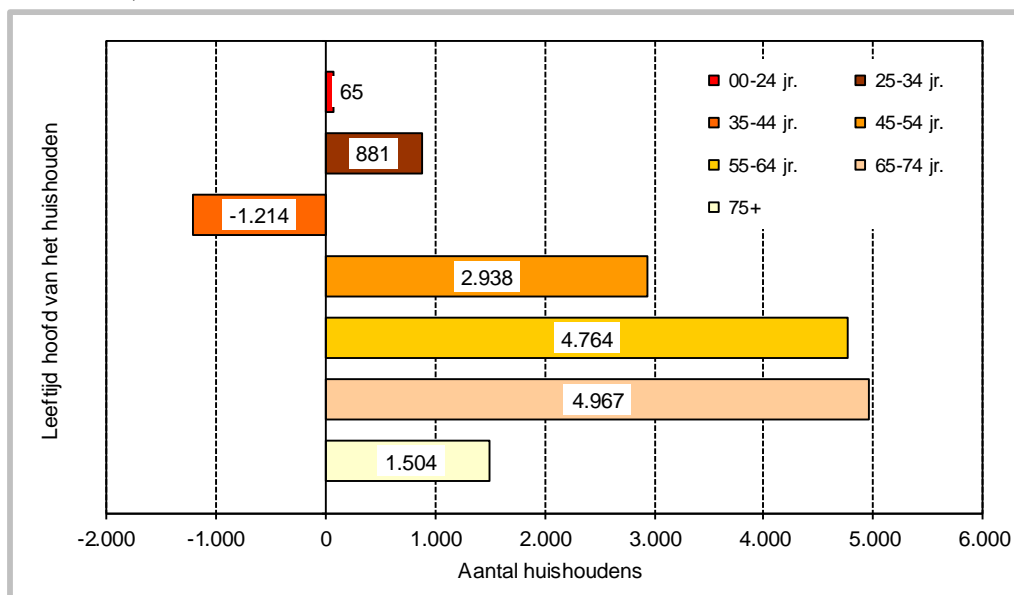
Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

⁹ In de Basisregistratie personen (BRP) worden alleen gegevens over de bevolking vastgelegd volgens de officiële burgerlijke staat. De registratie is georganiseerd naar personen, burgerlijke staat en gezinssamenstelling volgens deze burgerlijke staat. Gezinssamenstelling is echter niet het zelfde als huishoudens samenstelling. Personen die ongehuwd samenwonen zijn volgens de gezinsdefinitie twee alleenstaanden, terwijl zij feitelijk een tweepersoons huishouden vormen. Dit leidt bij de BRP tot een overschatting van het aantal alleenstaanden. Om de werkelijke qua aantal huishoudens en hun samenstelling beter te benaderen is door DSO/PSO een schattingsroutine ontwikkeld om op basis van de registratie in het BRP een reële inschatting te maken van het aantal mensen dat feitelijk samenwoont.

Huishoudens naar leeftijd

De ontwikkeling van het aantal huishoudens verschilt naar leeftijd van het hoofd van het huishouden. Alleen de huishoudens tussen 35-44 jaar nemen tussen 2014 en 2020 in omvang af, alle overige groepen laten een groei zien, waarbij absoluut gezien de grootste groei zich voordoet bij de leeftijdsgroep 65 tot en met 74 jaar (figuur 5.2). Bij de leeftijdsgroep tussen de 35 en 44 jaar neemt vooral het aantal eenpersoonshuishoudens en het aantal samenwoners zonder kinderen sterk af. De sterke groei van de huishoudens van 65-74 jaar komt vooral door de sterke toename van het aantal eenpersoonshuishoudens (figuur 5.3).

Figuur 5.2 Huishoudensontwikkeling in Den Haag naar leeftijd van het hoofd van het huishouden, 2020 t.o.v. 2014

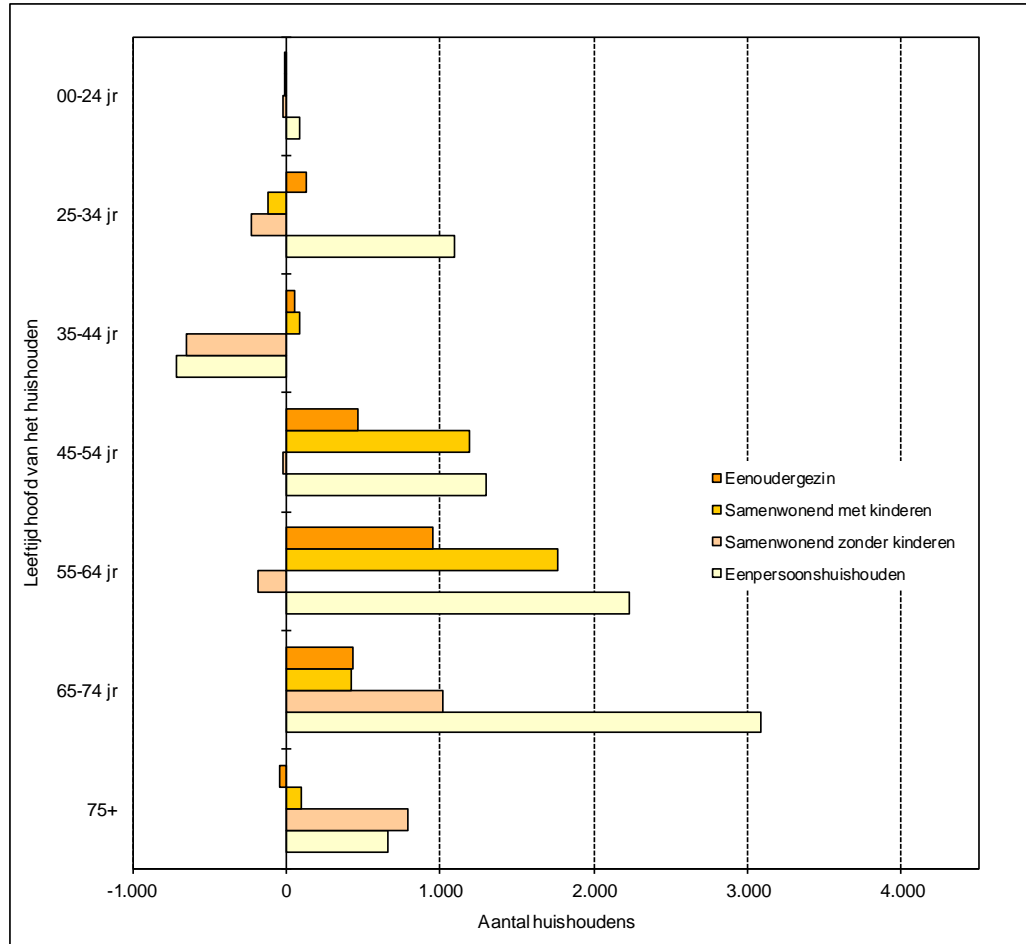
Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Tabel 5.1 Realisatie en prognose naar huishoudens type, Den Haag

	realisatie 1/1/2014	1/1/2015	1/1/2016	1/12017	1/12018	1/1/2019	1/1/2020	groei % t.o.v. '14
Huishoudens type								
Eenpersoonshuishouden	120.077	121.672	122.905	124.223	125.586	126.915	127.817	6,4%
Samenwonend zonder kinderen	57.726	57.934	58.010	58.140	58.304	58.465	58.443	1,2%
Samenwonend met kinderen	54.969	55.854	56.497	57.107	57.679	58.176	58.425	6,3%
Eenoudergezin	22.789	23.239	23.598	23.946	24.278	24.574	24.776	8,7%
Aantal huishoudens	255.561	258.702	261.009	263.417	265.848	268.133	269.466	5,4%
	realisatie 2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Kolom %								
Eenpersoonshuishouden	47,0%	47,0%	47,1%	47,2%	47,2%	47,3%	47,4%	
Samenwonend zonder kinderen	22,6%	22,4%	22,2%	22,1%	21,9%	21,8%	21,7%	
Samenwonend met kinderen	21,5%	21,6%	21,6%	21,7%	21,7%	21,7%	21,7%	
Eenoudergezin	8,9%	9,0%	9,0%	9,1%	9,1%	9,2%	9,2%	
Aantal huishoudens	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Figuur 5.3 Huishoudensontwikkeling in Den Haag naar leeftijd en type, , 2020 t.o.v. 2014

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Tabel 5.2 Realisatie en prognose huishoudenstype naar leeftijd, Den Haag

	Leeftijd hoofd huishouden	realisatie 1/1/2014	%	1/1/2015	%	1/1/2020	%	groei % t.o.v. '14
Eenpersoonshuishouden	00-24 jr.	13.045	10,9%	13.126	10,8%	13.134	10,3%	0,7%
Eenpersoonshuishouden	25-34 jr.	22.623	18,8%	23.051	18,9%	23.714	18,6%	4,8%
Eenpersoonshuishouden	35-44 jr.	17.434	14,5%	17.299	14,2%	16.717	13,1%	-4,1%
Eenpersoonshuishouden	45-54 jr.	17.742	14,8%	18.096	14,9%	19.041	14,9%	7,3%
Eenpersoonshuishouden	55-64 jr.	18.222	15,2%	18.603	15,3%	20.449	16,0%	12,2%
Eenpersoonshuishouden	65-74 jr.	14.934	12,4%	15.406	12,7%	18.026	14,1%	20,7%
Eenpersoonshuishouden	75+	16.077	13,4%	16.091	13,2%	16.736	13,1%	4,1%
Totaal eenpersoonshuishouden		120.077	100,0%	121.672	100,0%	127.817	100,0%	6,4%
Samenwonend zonder kinderen	00-24 jr.	4.422	7,7%	4.441	7,7%	4.398	7,5%	-0,5%
Samenwonend zonder kinderen	25-34 jr.	12.615	21,9%	12.640	21,8%	12.394	21,2%	-1,8%
Samenwonend zonder kinderen	35-44 jr.	6.272	10,9%	6.102	10,5%	5.629	9,6%	-10,3%
Samenwonend zonder kinderen	45-54 jr.	6.389	11,1%	6.520	11,3%	6.369	10,9%	-0,3%
Samenwonend zonder kinderen	55-64 jr.	10.656	18,5%	10.450	18,0%	10.470	17,9%	-1,7%
Samenwonend zonder kinderen	65-74 jr.	11.090	19,2%	11.403	19,7%	12.111	20,7%	9,2%
Samenwonend zonder kinderen	75+	6.282	10,9%	6.378	11,0%	7.072	12,1%	12,6%
Totaal samenwonend zonder kinderen		57.726	100,0%	57.934	100,0%	58.443	100,0%	1,2%
Samenwonend met kinderen	00-24 jr.	506	0,9%	508	0,9%	505	0,9%	-0,2%
Samenwonend met kinderen	25-34 jr.	9.512	17,3%	9.508	17,0%	9.389	16,1%	-1,3%
Samenwonend met kinderen	35-44 jr.	19.700	35,8%	19.761	35,4%	19.791	33,9%	0,5%
Samenwonend met kinderen	45-54 jr.	17.054	31,0%	17.465	31,3%	18.250	31,2%	7,0%
Samenwonend met kinderen	55-64 jr.	6.496	11,8%	6.831	12,2%	8.267	14,1%	27,3%
Samenwonend met kinderen	65-74 jr.	1.434	2,6%	1.498	2,7%	1.856	3,2%	29,4%
Samenwonend met kinderen	75+	267	0,5%	283	0,5%	367	0,6%	37,5%
Totaal samenwonend met kinderen		54.969	100,0%	55.854	100,0%	58.425	100,0%	6,3%
Eenoudergezin	00-24 jr.	760	3,3%	762	3,3%	759	3,1%	-0,1%
Eenoudergezin	25-34 jr.	3.957	17,4%	4.003	17,2%	4.092	16,5%	3,4%
Eenoudergezin	35-44 jr.	6.549	28,7%	6.548	28,2%	6.603	26,7%	0,8%
Eenoudergezin	45-54 jr.	7.077	31,1%	7.281	31,3%	7.541	30,4%	6,6%
Eenoudergezin	55-64 jr.	3.049	13,4%	3.206	13,8%	4.001	16,1%	31,2%
Eenoudergezin	65-74 jr.	811	3,6%	880	3,8%	1.241	5,0%	53,0%
Eenoudergezin	75+	586	2,6%	559	2,4%	539	2,2%	-8,0%
Totaal eenoudergezin		22.789	100,0%	23.239	100,0%	24.776	100,0%	8,7%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

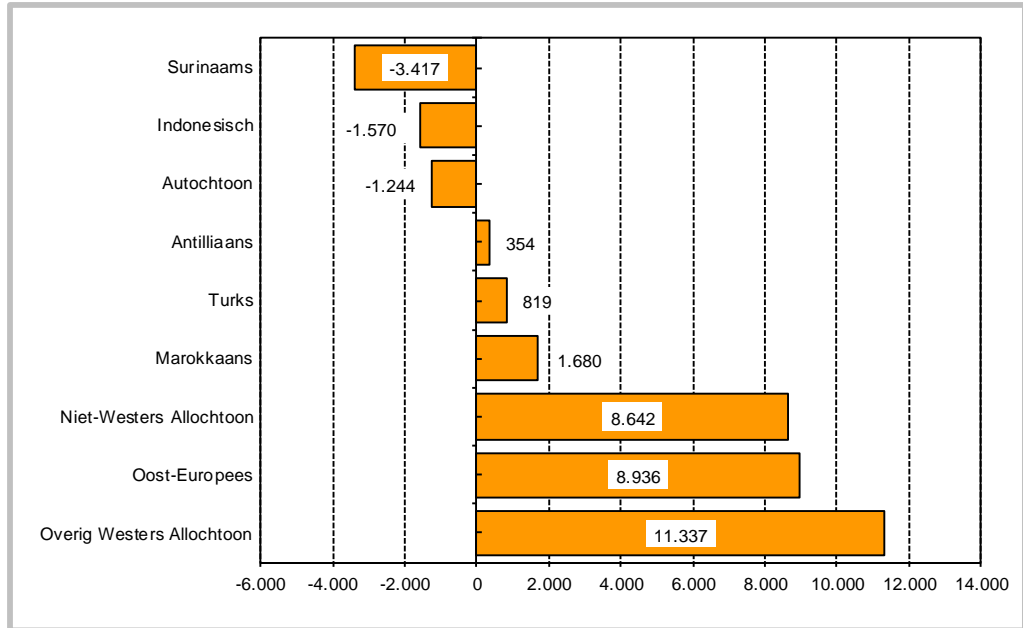
6

HERKOMST PROGNOSE KORTE TERMIJN

Ontwikkeling herkomstgroeperingen

Tot 2020 neemt het aantal Hagenaars behorend tot de autochtone bevolkingsgroep¹⁰ af. Ditzelfde valt te zien bij de bevolkingsgroepen Indonesisch en Surinaams. Alle overige bevolkingsgroepen nemen in aantal toe.

Figuur 6.1 Absolute ontwikkeling herkomstgroepen Den Haag, 2020 t.o.v. 2014

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Absoluut gezien neemt in Den Haag tot 2020 de de Hagenaars behorend tot de bevolkingsgroep Surinaams met bijna 3.500 personen het sterkst af, terwijl de Hagenaars behorend tot de bevolkingsgroep Overig Westers Allochtoon met bijna 11.500 personen het sterkst groeit.

Het aandeel Surinaamse Hagenaars gaat van 8,7% in 2014 naar 7,7% van de Haagse bevolking in 2020. Het aandeel van de bevolkingsgroep Indonesisch daalt van 3,5% naar 3,1% en van de

¹⁰ De indeling van de Haagse bevolking naar herkomst is gebaseerd op de CBS definitie. Volgens deze definitie is een persoon autochtoon als beide ouders in Nederland zijn geboren, ongeacht het land waar men zelf is geboren en allochtoon als ten minste een van de ouders in het buitenland is geboren. Een eerste generatieallochtoon heeft als herkomstgroepering het land waar hij of zij is geboren. Een tweede generatieallochtoon heeft als herkomstgroepering het geboorteland van de moeder, tenzij dat ook Nederland is. In dat geval is de herkomstgroepering bepaald door het geboorteland van de vader. Verder wordt onderscheid gemaakt tussen westerse en niet-westerse allochtonen. Westerse allochtonen hebben als herkomst een van de landen in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika en Oceanië, Indonesië-of Japan. Op grond van hun sociaal economische en sociaal-culturele positie worden allochtonen uit Indonesië en Japan tot de westerse allochtonen gerekend. Het gaat vooral om mensen die in het voormalig Nederlands Indië zijn geboren en werknemers van Japanse bedrijven met hun gezin. Niet westerse allochtonen hebben als herkomst een van de landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië(exclusief Indonesië en Japan) of Turkije.

Bij de prognose op stedelijk niveau wordt onderstaande herkomst indeling gebruikt:

Autochtoon, Turks, Marokkaans, Surinaams, Antilliaans, Overig Westerse allochtoon, Niet Westerse allochtoon, Oost-Europees en Indonesisch.

Bij de CBS indeling worden 7 herkomst groepen onderscheiden. De gemeente Den Haag heeft hier Oost-Europees en Indonesië aan toegevoegd.

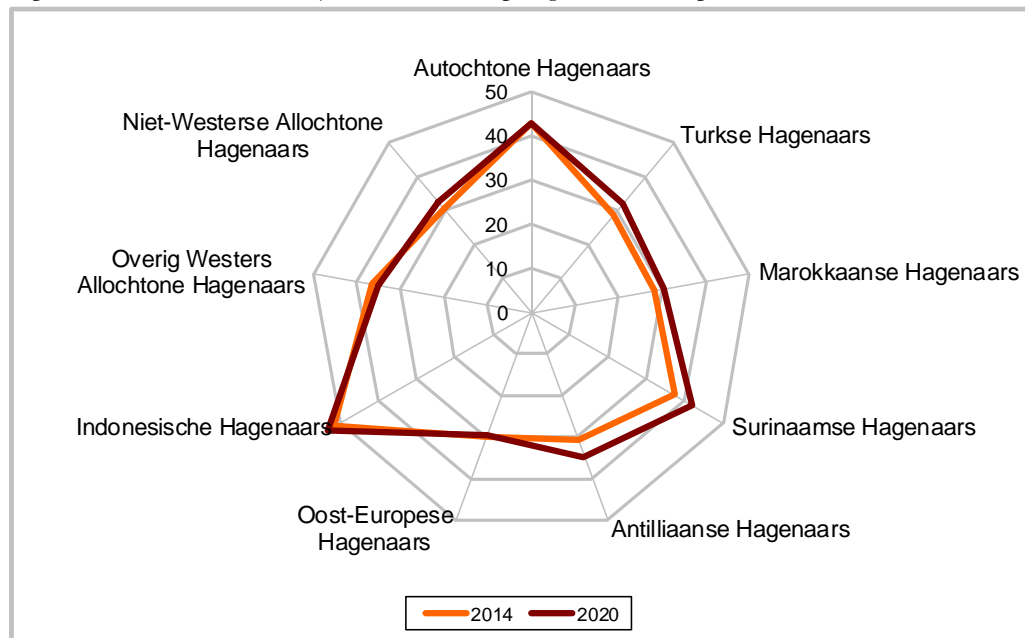
herkomstgroep Autochtoon daalt deze van 47% naar 44,6%. Het aandeel van de bevolkingsgroep Turkse Hagenaars daalt van 7,2% naar 7%. Het aandeel behorende tot de herkomstgroep Antilliaanse Hagenaar is nagenoeg constant en daalt licht van 2,3% naar 2,2%. De aandelen van alle overige herkomstgroepen stijgen tot 2020.

Het aandeel niet-Westerse Allochtone Hagenaars stijgt van 9,2% in 2014 naar 10,3% in 2020, Het aandeel Overig Westers Allochtoon stijgt eveneens van 9,2% naar 10,3%. De bevolkingsgroep Marokkaanse Hagenaars is nagenoeg constant en neemt licht toe van 5,4% in 2014 naar 5,5% in 2020. Het aandeel van de herkomstgroep Oost-Europese Hagenaars stijgt het sterkst van 7,5% in 2014 naar 9,2% in 2020.

Gemiddelde leeftijd

De gemiddelde leeftijd tussen de onderscheiden herkomstgroepen varieert in 2014 van 51,5 jaar voor de bevolkingsgroep Indonesische Hagenaars tot 28,1 jaar voor de groep Marokkaanse Hagenaars.

Figuur 6.2 Gemiddelde leeftijd naar herkomstgroep in Den Haag 2014 en 2020

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

In 2020 is de gemiddelde leeftijd bijna bij alle herkomstgroepen toegenomen, behalve bij de groep Overig Westerse Allochtone Hagenaars en bij de groep Oost-Europese Hagenaars. De herkomstgroep die het snelst gemiddeld ouder wordt in Den Haag zijn de Surinaamse Hagenaars, gevolgd door de Antilliaanse en Turkse Hagenaars. Ondanks dat blijft de herkomstgroep Indonesische Hagenaars met gemiddeld 53,1 jaar veruit de oudste bevolkingsgroep in Den Haag, gevolgd door groep Autochtone Hagenaars met 42,7 jaar en de bevolkingsgroep Surinaamse Hagenaars met 41,8 jaar. Met een gemiddelde leeftijd van 29,6 jaar zijn de Oost-Europese Hagenaars in 2020 gemiddeld de jongste bevolkingsgroep in Den Haag.

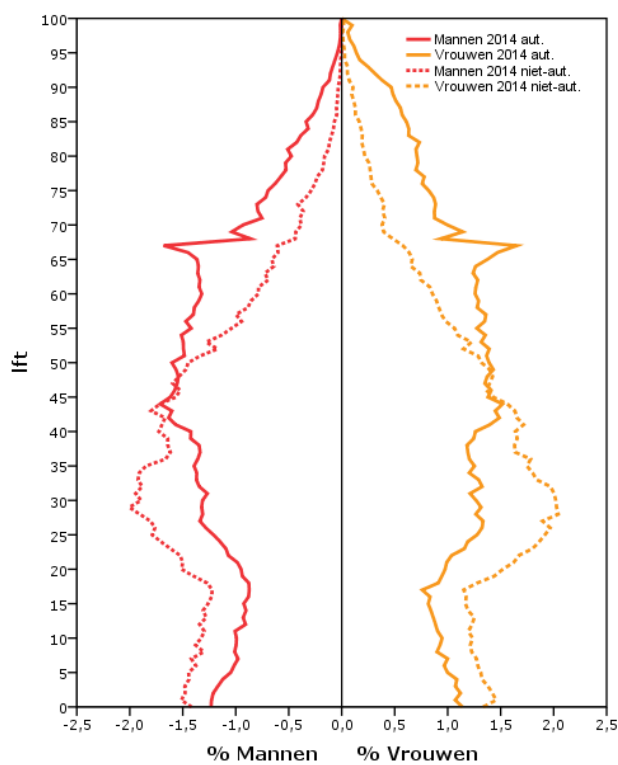
Tabel6.1 Realisatie en prognose herkomstgroepen, Den Haag

	realisatie 1/1/2014	1/1/2015	1/1/2016	1/12017	1/12018	1/1/2019	1/1/2020	groei % t.o.v. '14
Autochtoon	252.436	252.527	252.039	251.748	251.648	251.728	251.192	-0,5%
Turks	38.566	38.983	39.244	39.425	39.527	39.530	39.385	2,1%
Marokkaans	29.288	29.799	30.170	30.486	30.741	30.928	30.968	5,7%
Surinaams	46.705	46.483	46.057	45.535	44.916	44.197	43.288	-7,3%
Antilliaans	12.237	12.373	12.429	12.495	12.563	12.621	12.591	2,9%
Oost-Europees	40.370	42.382	44.214	46.119	48.080	49.992	51.707	28,1%
Indonesisch	18.755	18.481	18.214	17.951	17.691	17.436	17.185	-8,4%
Overig Westers Allochtoon	49.549	51.375	52.870	54.372	55.865	57.227	58.191	17,4%
Niet-Westers Allochtoon	49.549	51.375	52.870	54.372	55.865	57.227	58.191	17,4%
Totaal	537.455	543.778	548.107	552.503	556.896	560.886	562.698	4,7%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

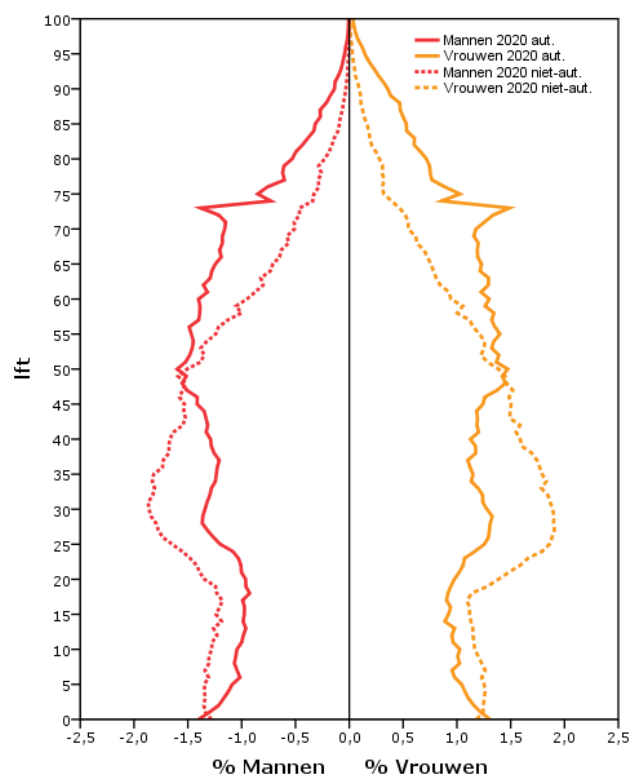
Figuur 6.3 Bevolkingspiramide 2014

Autochtone Hagenaar / niet-autochtone Hagenaar
(doorgetrokken lijn is autochtoon, gestippelde lijn is niet-autochtoon)

Figuur 6.4 Bevolkingspiramide 2020

Autochtone Hagenaar / niet-autochtone Hagenaar

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2015

BIJLAGEN

I Monitoring uitkomsten bevolkingsprognose

Haagse prognose wordt jaarlijks opgesteld

Ieder jaar wordt door de Dienst DSO van de gemeente Den Haag een bevolkingsprognose opgesteld op stedelijk en buurtniveau. Hiervoor wordt jaarlijks gekeken naar de actuele trends in de componenten geboorte, sterfte, binnen- en buitenlandse migratie en hoe die voorspeld zijn. Geboorte en sterfte zijn in theorie redelijk constante parameters. De grootste invloed op stedelijk, maar vooral op buurtniveau, heeft echter het gehanteerde bouwprogramma en de daarmee samenhangende migratie stromen. Juist dit woningbouwprogramma is echter, en zeker in deze tijd, een moeilijk in te schatten parameter. Mede daarom wordt er jaarlijks, meestal begin december, een bevolkingsprognose opgesteld. Hierbij wordt voor de gerealiseerde woningbouw gebruik gemaakt van de maandelijkse nieuwbouw en sloop opgave van de afdeling DSO/bestaande stad & verkeer/vergunningen & toezicht en voor de planning van het meest actuele nieuwbouw en sloop programma van het zogenaamde IPSO programma van DSO/PSO.

Met de jaarlijkse prognose uitkomsten op buurtniveau wordt voor de dienst OCW de zogenaamde basisgeneraties op buurtniveau vastgesteld voor de integrale leerlingenprognose basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs.

De jaarlijks ge-update prognosegegevens worden voor de gebruikers digitaal beschikbaar gesteld via de website van de gemeente Den Haag.

De bevolkingsprognose 2013-2020 was de laatste prognose waarover uitgebreid is gerapporteerd.

Monitoring uitkomsten prognoses 2008, 2012, 2014, 2015 en realisatie 2015

De bevolkingsprognose van 2014 voorspelde dat Den Haag begin 2015 bijna 512.500 inwoners zou tellen (figuur 7.2). In werkelijkheid telde de gemeente Den Haag op 1 januari 2015 ruim 3.200 inwoners meer dan voorspeld, een afwijking van 0,6%. De prognose uit 2008 voorspelde een inwonertal van bijna 503.000 inwoners in Den Haag een afwijking van de werkelijkheid van 13.000 personen ofwel 2,5%. De prognose van 2012 voorspelde dat Den Haag in 2015 bijna 509.000 inwoners zou hebben een afwijking van 1,3%.

In 2008 was de verwachting dat de woningvoorraad zou stijgen naar ca. 253.000 woningen (BAG). In werkelijkheid is deze minder hard gegroeid dan destijds gedacht. De gemeente Den Haag heeft nu ruim 2.100 woningen minder met 250.588 woningen. De prognose van 2012 voorzag dat er in 2015 ca. 249.500 woningen zouden staan en voorspelde daarmee ruim 1.100 woningen te weinig. Dit laatste laat zich eenvoudig verklaren doordat er in 2012 meer woningen aan de voorraad zijn toegevoegd dan voorzien. De prognose van 2014 gaf aan dat Den Haag in 2015 250.971 zou tellen en voorspelde daarmee slechts 383 woningen te weinig.

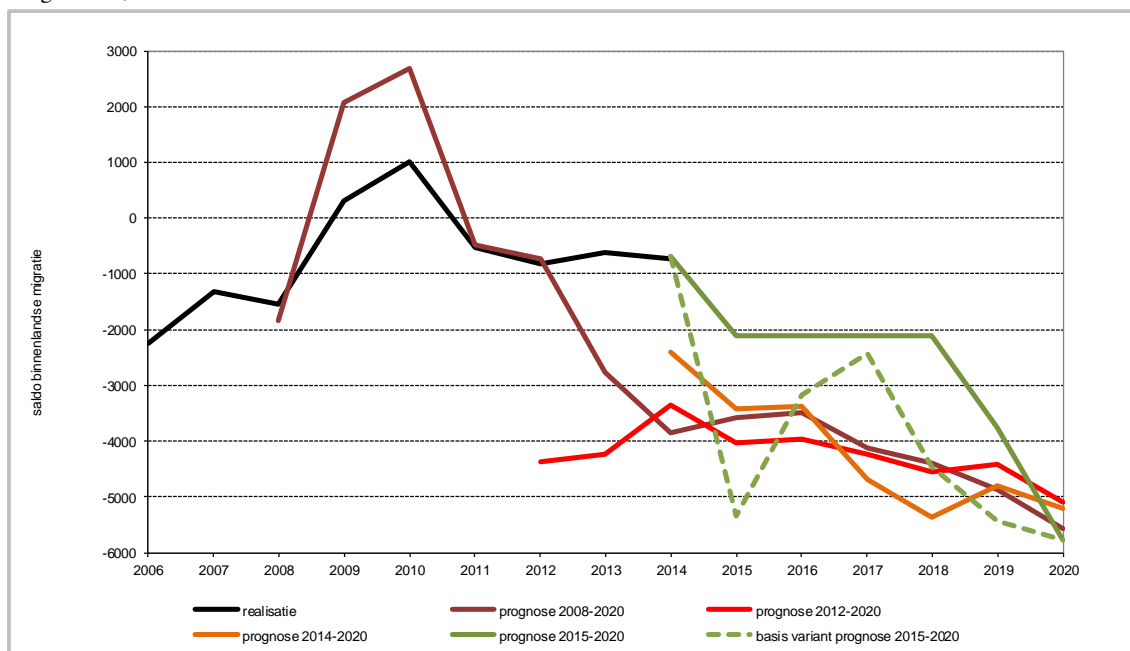
Voor de prognose uit 2008, 2012 en 2014 is de verklaring dat er in de periode 2008-2014 iets bijzonders aan de hand is; de bevolking is meer toegenomen dan verwacht, terwijl tegelijkertijd de woningvoorraad minder is toegenomen dan verwacht. De vraag is waardoor dit wordt veroorzaakt?

De ontwikkeling van de bevolkingsomvang is, naast de ontwikkeling van de woningvoorraad, de resultante van de factoren geboorte, sterfte, vestiging en vertrek. Geboorte en sterfte zijn min of meer autonome ontwikkelingen die in een prognose goed te voorspellen zijn. Vestiging en vertrek naar het buitenland en naar een andere woonplaats in Nederland zijn minder goed te voorspellen.

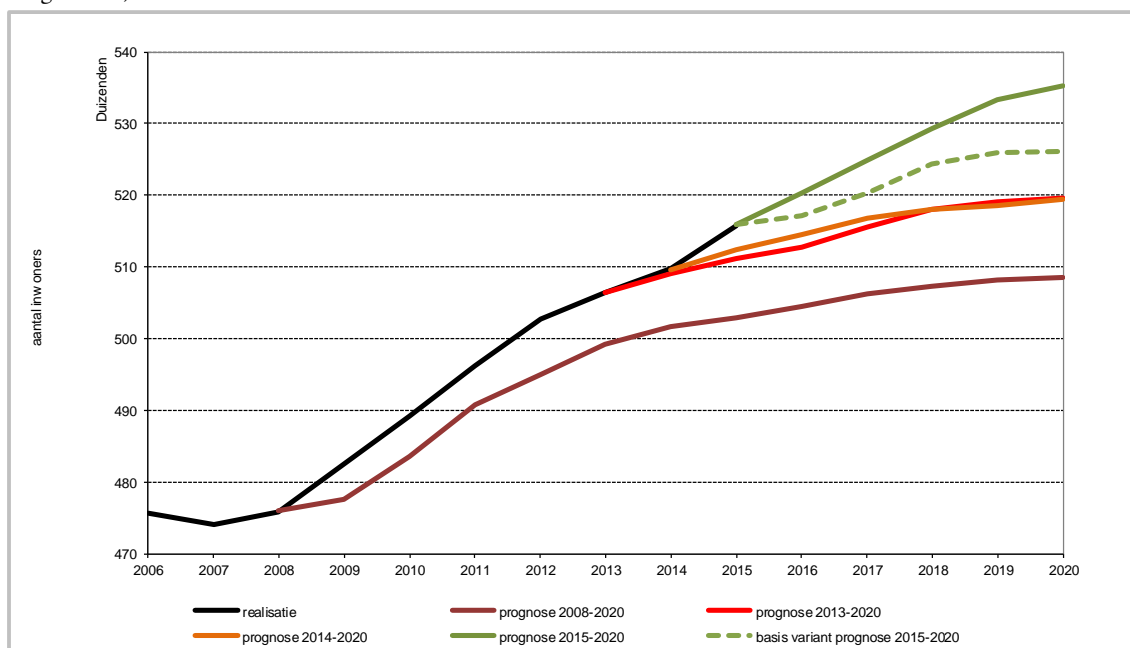
Prognose 2015-2020 en basisvariant prognose 2015-2020

Doordat de bevolking van Den Haag de afgelopen sterker is gegroeid dan op grond van de woningvoorraadontwikkeling kon worden verwacht is voor de prognose 2015-2020 het binnenlandsmigratiesaldo tot en met 2018 aangepast. Hierna is de veronderstelling dat de woningmarkt weer normaal functioneert en dat er weer een duidelijke relatie is tussen het aantal woningen en de bevolkingsontwikkeling. Het gevolg is dat tot en met 2018 er veel minder mensen uit Den Haag vertrekken naar elders in Nederland (figuur 7.1) waardoor de bevolking snel blijft groeien (figuur 7.2). Mocht de woningmarkt op een eerder moment dan 2018 weer 'normaal' gaan functioneren dan schat de prognose van 2015-2020 het aantal inwoners in Den Haag te hoog in. Als referentiekader is daarom de basisvariant prognose 2015-2020 toegevoegd waarbij er niet is ingegrepen in het binnenlandsmigratiesaldo, waardoor het aantal inwoners in Den Haag niet uitkomt op 535.218 maar op 526.083 inwoners

Figuur 7.1 Binnenlands migratiesaldo; realisatie en prognoses 2008, 2012, 2014 en 2015 vergeleken, 2006-2020

Figuur 7.2 Bevolkingsontwikkeling: realisatie en prognoses 2008, 2012, 2014 en 2015 vergeleken, 2006-2020

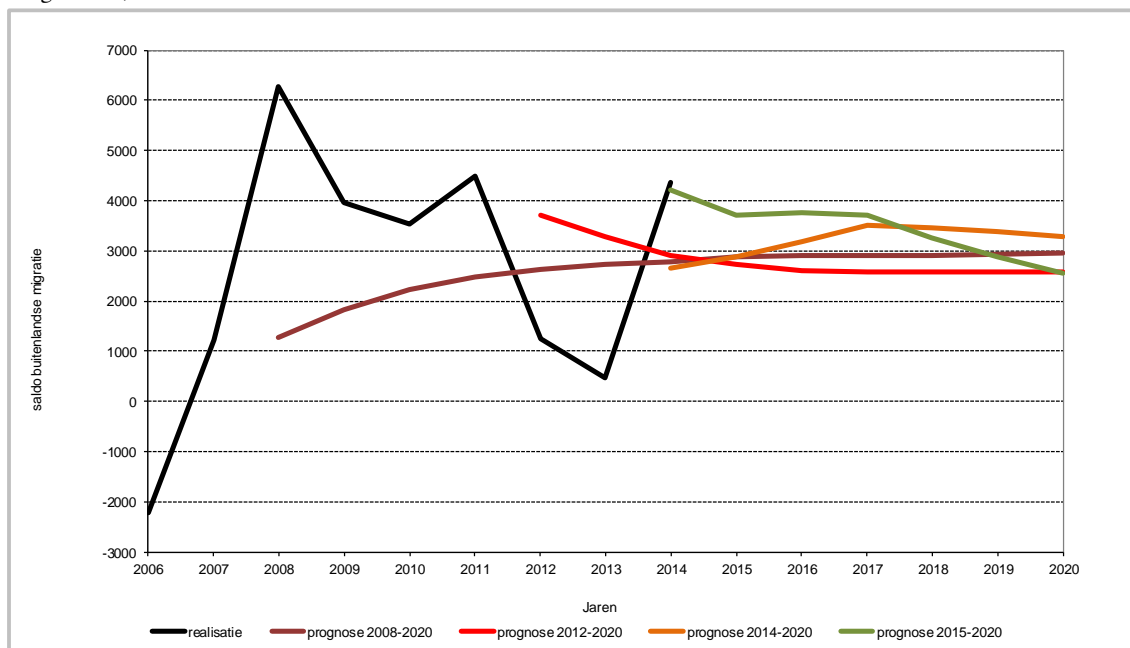

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2008, 2012, 2014, 2015 Den Haag in cijfers

Vestiging en vertrek naar het buitenland wordt vooral beïnvloed door (inter)nationale economie, politieke omstandigheden en het landelijke migratiebeleid. Deze vorm van migratie wordt niet of nauwelijks gestuurd door het woningaanbod.

Vestiging en vertrek naar het binnenland wordt vooral gestuurd door lokale en regionale economie, de aanwezigheid van opleidingen op HBO en WO niveau en het woningaanbod op de lokale en regionale woningmarkt.

Figuur 7.3 Buitenlands migratiesaldo; realisatie en prognoses 2008, 2012, 2014 en 2015 vergeleken, 2006-2020

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2008, 2012, 2014, 2015, mutatiestatistiek DPZ

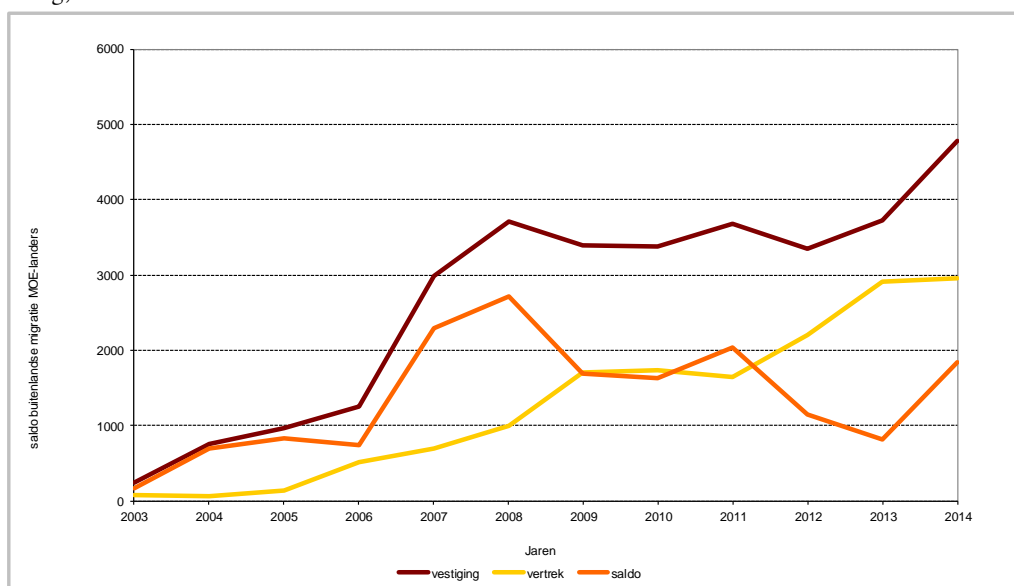
Het bijzondere aan de periode 2008-2011 is dat de buitenlandse migratie veel omvangrijker is dan op basis van zowel de trend in voorgaande jaren als op basis van de landelijke CBS prognose werd verwacht (figuur 7.3), in 2012 blijft het buitenlands migratiesaldo voor het eerst achter bij de prognose uit 2008 en 2012. In 2014 is het migratiesaldo weer net zo hoog als in de periode 2009-2011.

De geconstateerde trendbreuk heeft zich vooral voorgedaan bij migranten afkomstig uit de niet-geïndustrialiseerde landen.

MOE-landers

De trendbreuk van het migratiesaldo in vergelijking met de prognose uit 2008 blijkt vooral te worden veroorzaakt door migranten afkomstig uit de zogeheten MOE¹¹-(figuur 7.4). Duidelijk is dat het aantal vestigers uit de MOE-landen sterk oploopt in de periode 2006-2008, om zich in de periode 2009-2012 te stabiliseren. In 2013-2014 neemt het aantal vestigers wederom toe. Een vergelijkbaar patroon is zichtbaar bij de vertrekkende MOE-landers, zij het dat het aantal vertrekkers vanaf 2012 oploopt. Binnen de MOE-landers zijn de Bulgaren en Polen veruit de grootste groep die ook het meest in omvang zijn toegenomen. De Haagse Oost-Europeanen zijn in 2014 voor 45% afkomstig uit Polen. Daarnaast vormen de Haagse Bulgaren ook een grote groep. In 2005 was deze groep 6%. In 2014 is de groep gegroeid tot 24%. Van de Haagse Oost-Europeanen is 46% man en 54% vrouw. De meeste Oost-Europeanen die Den Haag binnen komen vallen binnen de leeftijdscategorie jongeren (19-29 jaar) en middelbaar jong (30-44 jaar).

Figuur 7.4 Vestiging, vertrek en migratiesaldo MOE-landers op basis van nationaliteit in Den Haag, 2003-2014

Bron: mutatiestatistiek DPZ, bewerking DSO/Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

Van de Haagse Oost-Europeanen is de vertrek kans bepaald. Na 1 jaar is de vertrek kans 21%. Na 8 jaar is de kans afgenomen tot 3%. Na 5 jaar is nog 56% van de nieuwkomers aanwezig en is de vertrek kans nog maar 6%. Aannemelijk is dat deze 56% zich in meerderheid permanent vestigt in Den Haag.

¹¹ Midden en Oost-Europese landen. Hieronder vallen de landen Slowakije, Tsjechië, Bosnië-Herzegovina, Slovenië, Letland, Estland, Litouwen, Bulgarije, Hongarije, Polen en Roemenië. Vestiging en vertrek zijn hier gebaseerd op nationaliteit van de persoon.

Twee derde deel (65%) van de vertrekkers gaat terug naar Oost-Europa. Een kwart (26%) vertrekt naar elders in Nederland en van 9% is niet bekend waar zij naar toe gaan. Van het kwart dat naar elders in Nederland vertrekt blijft de helft in regio Haaglanden wonen.

Gemiddelde woningbezetting

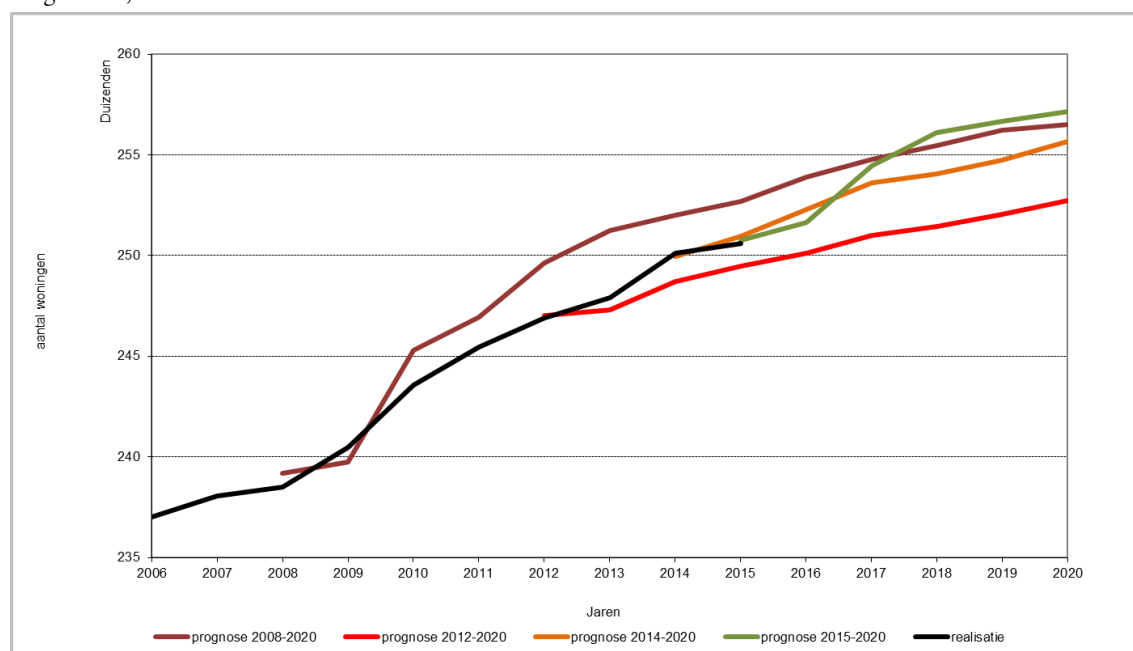
Geconstateerd is dat de ontwikkeling van de woningvoorraad achterblijft bij de voorspelling in 2008 en dat tegelijkertijd de bevolkingsgroei sterker is dan verwacht. Het logische gevolg hiervan is dat er gemiddeld meer mensen in een woning wonen. De afgelopen jaren is de bruto woningbezetting dan ook toegenomen van 2,01 personen per woning in 2006 naar 2,06 personen per woning in 2015. Dit is een trendbreuk (zie figuur 7.6).

Prognose 2008 , 2012, 2014 en 2015 vergeleken

Het grootse verschil tussen de prognoses zit in de verandering van het woningbouwprogramma. Tussen het opstellen van de verschillende prognoses zijn (inter)nationale en lokale economische omstandigheden en vooruitzichten drastisch veranderd. De verschillen tussen de realisatie en de prognoses voor wat betreft de ontwikkeling van de woningvoorraad zijn goed zichtbaar in figuur 7.5.

In de prognose van 2008 werd in 2020 in Den Haag een woningvoorraad bereikt van bijna 256.500 woningen. De prognose van 2012 telt in 2020 bijna 4.000 woningen minder en komt uit op een woningvoorraad van 252.500. De prognose uit 2014 komt in 2020 uit op een woningvoorraad van 255.500 woningen, terwijl de prognose van 2015 uitgaat van een woningvoorraad van 257.000 woningen in 2020. Het verschil tussen de prognose uit 2008 en die uit 2012 of 2014 kan worden opgevat als het directe effect van de recente economische crisis. De prognose van 2015 komt qua volume hoger uit dan de prognose van 2008 waarbij vooral in 2017 en 2018 veel woningen worden toegevoegd aan de woningvoorraad.

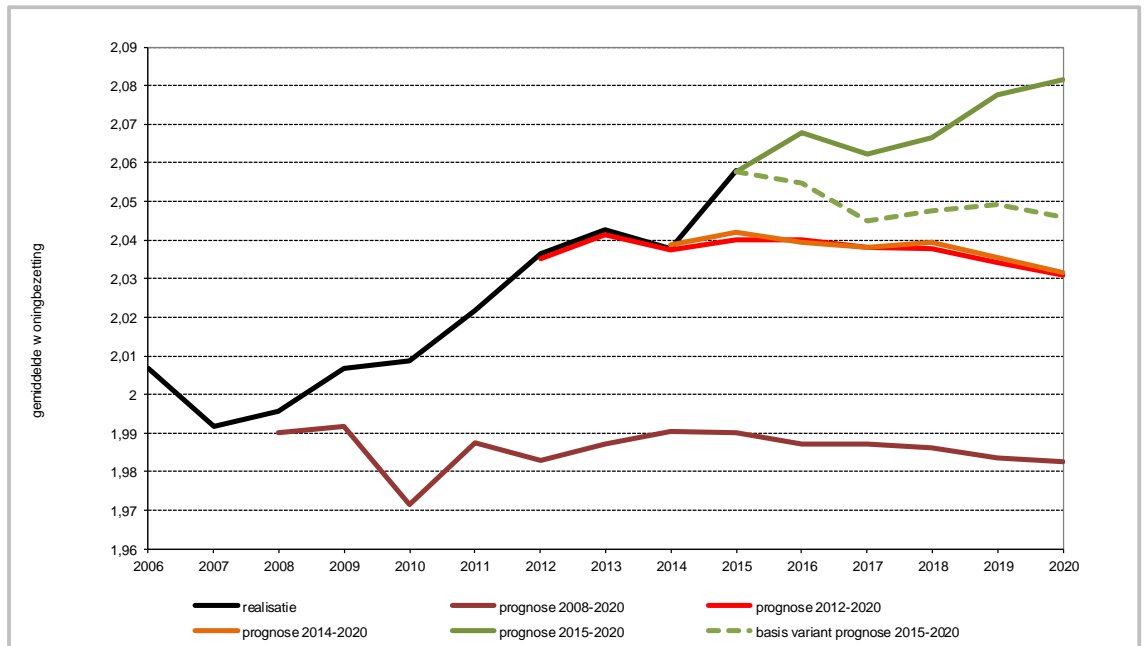
Figuur 7.5 Ontwikkeling woningvoorraad: realisatie en prognoses 2008, 2012, 2014 en 2015 vergeleken, 2006-2020

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2008, 2012, 2014, 2015, Den Haag in cijfers

Wat opvalt is dat de prognose in 2015 in 2020 bijna 27.000 meer inwoners in Den Haag voorspelt dan de prognose uit 2008 (Figuur 7.3). Dit terwijl er nauwelijks verschil is in de woningvoorraad bij beide prognoses. Duidelijk is dan ook dat de huidige prognose, op basis van de ontwikkelingen in het recente verleden, nu uitgaat van een hogere gemiddelde woningbezetting van 2,08 in 2020, terwijl de prognose van 2008 nog uitkwam op een gemiddelde woningbezetting van 1,98 in 2020. (Figuur 7.6).

Figuur 7.6 Ontwikkeling gemiddelde woningbezetting: realisatie en prognoses 2008, 2012, 2014 en 2015 vergeleken, 2006-2020

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2008, 2012, 2014, 2015, Den Haag in cijfers

II Methodiek en parameters prognose

Systematiek en software

Het Gemeentelijk Bevolking Prognose model (GBPRO) is een softwareprogramma voor het opstellen van bevolkingsprognoses naar 1-jaars leeftijdsklasse en geslacht op stedelijk niveau en voor de stadsdelen, wijken en buurten. Daarnaast bestaat met dit model de mogelijkheid om op stedelijk niveau een vooruitberekening te maken van de bevolking naar etniciteit en naar huishoudentype.

Door de werkgroep 'prognose' van de VSO, Vereniging voor Statistiek en Onderzoek van de VNG wordt gewerkt aan uitbreiding van het model zodat er ook prognoses gemaakt kunnen worden van de etniciteit- en huishoudenontwikkeling naar stadsdelen.

Prognose op stedelijk niveau

De werking van de stadsprognose wordt hier globaal beschreven. Een schematische weergave van het proces is afgebeeld op pagina XX en verder.

De invoer

De (basis)input van het model bestaat uit de onderstaande variabelen/bestanden.

Bevolking: de standbevolking van 1/1/2014. Deze bevolking is uitgesplitst naar 1-jaars leeftijdsgroep en geslacht. Dit is de startbevolking van de prognose 2015.

Geboorten: per jaar het aantal geboorten naar leeftijd van de moeder. De leeftijd van de moeder moet in 1-jaarsgroepen worden opgegeven (15 t/m 49 jarigen). In verband met de bepaling van de sexratio is het van belang om jongens en meisjes afzonderlijk weer te geven.

Sterfte: per jaar het aantal overleden personen naar 1-jaars leeftijdsgroep en geslacht.

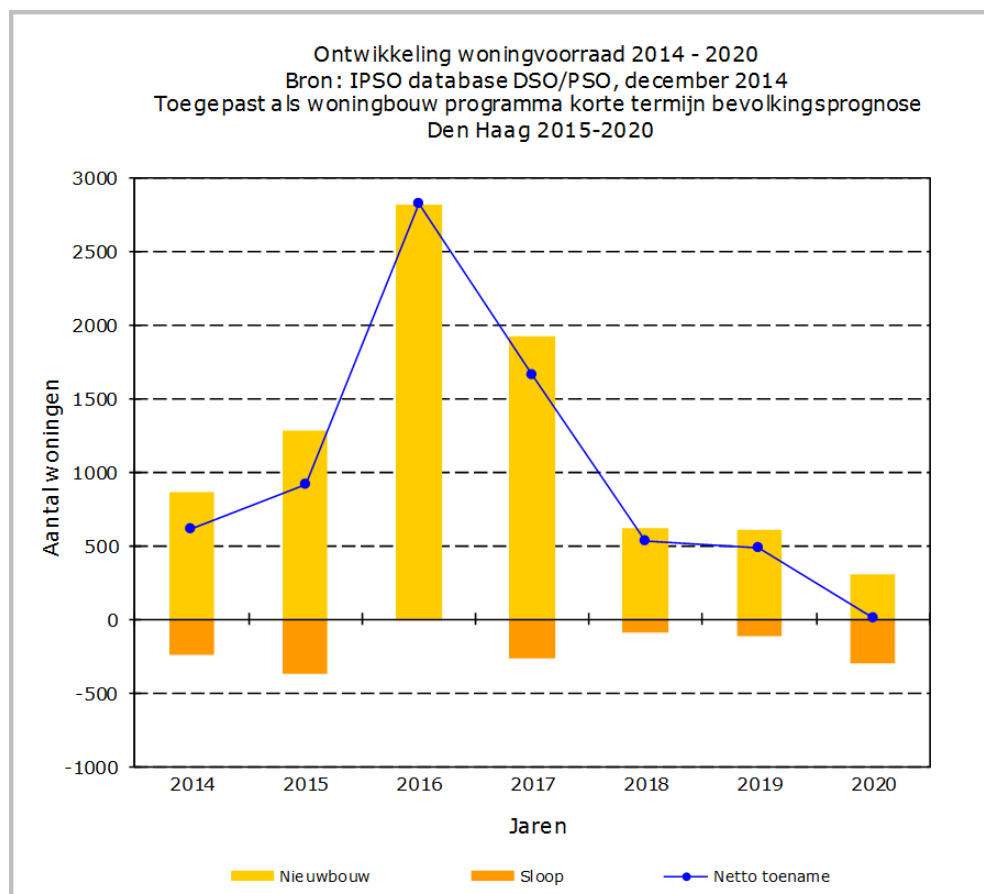
Vertrek binnenland: per jaar het aantal personen dat vertrekt uit de stad naar een locatie binnen Nederland naar 1-jaarsleeftijdsgroep en geslacht.

Vertrek buitenland: per jaar het aantal personen dat vertrekt uit de stad naar een locatie buiten Nederland naar 1-jaarsleeftijdsgroep en geslacht.

Vestiging binnenland: per jaar het aantal personen dat zich vanuit Nederland in de stad vestigt naar 1-jaarsleeftijdsgroep en geslacht.

Vestiging buitenland: per jaar het aantal personen dat zich van buiten Nederland in de stad vestigt naar 1-jaarsleeftijdsgroep en geslacht.

Woningvoorraad en woningbouwprogramma: voor de woningvoorraad is uitgegaan van de BAG-woningvoorraad per 1/1/2014. Aan het woningbouwprogramma ligt het nieuwbouw en sloop programma van medio december 2014 ten grondslag (zgn. IPSO 2015 programma van DSO/PSO). Hierin zijn de projecten opgenomen waarbij de gemeente Den Haag is betrokken en die enige status hebben. Het betreft locatie gebonden projecten waarvoor een projectopdracht is gegeven. Per project is het aantal woningen en een indicatie van het jaar van oplevering opgenomen. Het projectenoverzicht wordt voortdurend bijgewerkt en is een dynamische lijst. In onderstaande figuur zijn deze aannames over het woningbouwprogramma, stand december 2014, weergegeven. Er is in het IPSO 2014 geen woningbouw geprogrammeerd na 2020. Ter voorkoming van misverstanden: dit staat los van de lange termijn ambities die in de woonvisie zijn verwoord.

Voor de analyse en de kansberekening van gebeurtenissen uit het verleden dienen gegevens over minimaal 4 jaren van de variabelen ingevoerd te worden. Voor de analyse van Den Haag zijn de stand gegevens uit het GBA/BRP vanaf 1/1/1996 tot en met 1/1/2014 gebruikt en voor de stroomgegevens de gegevens vanaf 1996 tot en met 2013.

Deze acht bestanden zijn de basisgegevens op grond waarvan de stadsprognose opgesteld wordt.

Vanuit deze basisbestanden wordt per jaar het totaal aan binnenlandse vestiging en het totaal aan binnenlands vertrek berekend. Verder wordt per jaar het saldo van vestiging min vertrek bepaald. Deze gegevens zijn nodig om de gemiddelde vestiging, het gemiddelde vertrek en het vestigingssaldo te bepalen. Deze berekende waarden worden in de prognose gebruikt om het totaal binnenlands vertrek te bepalen en om de correctiefactor voor de binnenlandse vertrekkans te bepalen.

De kansen

Vanuit de basisbestanden worden kansen berekend voor elke gebeurtenis per leeftijd en geslacht. De kansen die berekend worden zijn: een leeftijdsspecifieke vruchtbaarheidskans, een sterftkans naar leeftijd en geslacht, een binnen- en buitenlandse vertrekkans naar leeftijd en geslacht en een binnen- en buitenlandse vestigingskans naar leeftijd en geslacht.

Correctiefactoren

Bij de kansberekening is het noodzakelijk om enige correcties toe te passen. De eerste correctie betreft een correctie van de vestigingskansen. Achterliggende gedachte hierbij is dat een ouder wordende bevolking van Nederland ook een groter aandeel oudere vestigers zal opleveren. De

kansen worden gecorrigeerd voor de ontwikkeling per leeftijdsgroep in de Nederlandse bevolking zoals het CBS die in 2013 geprognosticeerd heeft.

Verdere correcties worden opgegeven in de zgn. correctiematrix. Deze correctiematrix wordt op basis van de specifieke Haagse gemeentelijke situatie gevuld om op die manier een prognose te verkrijgen die “past” bij de gemeente. De matrix bestaat uit de volgende elementen:

- het vruchtbaarheidsniveau, ofwel de Total fertility rate (Tfr)
- het saldo van de binnen- en *buitenlandse* vestiging (Salit en Salut)
- de sexratio (de verhouding tussen jongens- en meisjesgeboorten).

Gehanteerde correctiematrix korte termijn bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant-2020				
Jaren	Tfr-correctie	Salit	Salut	Sexratio
2014	1,710	-686	4221	0,514
2015	1,706	-2100	3717	0,514
2016	1,703	-2100	3748	0,514
2017	1,699	-2100	3709	0,514
2018	1,696	-2100	3253	0,514
2019	1,692	-3750	2883	0,514
2020	1,689	-5770	2539	0,514

Hieronder volgt een korte beschrijving van deze correctiematrix en van de toegepaste waarden van deze variabelen in de correctiematrix.

Tfr-correctie: de basis voor de Tfr-correctie is de Total fertility rate zoals deze de laatste jaren binnen de gemeente is gerealiseerd. Door alle leeftijdsspecifieke vruchtbaarheid per jaar te cumuleren krijgt men het Tfr-cijfer. Om het toekomstige vruchtbaarheidsniveau van de gemeente te bepalen moet er een Tfr-waarde zijn waarmee gerekend kan worden. Uitgangspunt is de laatst bekende Tfr-waarde: 1,710. Vanaf 2014 laten we de waarde teruglopen naar het gemiddelde van Den Haag van voor de VINEX periode; 1,634. Dit gebeurt lineair in 20 jaar.

Salit: is het binnenlandse migratiesaldo voor de komende jaren. Dit saldo wordt op basis van de leeftijdsfracties van de vestigers verdeeld over leeftijden en geslachten. Bij deze aanname is eerst een nul scenario op basis van de woningbouwplanning van december 2014 doorgerekend. Aan het einde van die doorrekening wordt voor het eerste jaar gekeken hoeveel huishoudens er zijn en hoeveel personen er gemiddeld in een huishouden zitten. Het aantal woningen wordt afgezet tegen het aantal huishoudens en als er een tekort of overschot is worden er huishoudens toegelaten of worden er huishoudens weggestuurd. Per jaar wordt een nul scenario gedraaid waarbij de salit die het jaar daarvoor is uitgerekend wordt gebruikt in de nieuwe nul doorrekening van het volgende jaar. Ook de salut van dat jaar is verwerkt in de nul doorrekening. Zowel salit als salut worden het eerste jaar aangepast op basis van de tot december bekende maandcijfers van het BRP Den Haag met daarin een extrapolatie voor de laatste maand. Voor de jaren 2015 t/m 2018 is de binnenlandse migratie saldo aangepast aan de bevolkingsontwikkeling van de afgelopen jaren. Voor 2019 is een tussenstap gemaakt naar de berekening van het model, gemiddelde -2100 en de modelberekening -5400, per saldo -3750.

Salut: is het verwachte buitenlandse migratiesaldo in de prognoseperiode.

De Haagse bevolkingsontwikkeling wordt sterk bepaald door de ontwikkeling van de buitenlandse migratie. Voor de bepaling van dit onderdeel van de prognose is aansluiting gezocht bij de nationale bevolkingsprognose 2013 van het CBS, en de methodiek van verdeling van deze nationale migratieverwachtingen naar het gemeentelijke niveau zoals o.a. wordt toegepast in de Primos prognose.

In het Primos model wordt de buitenlandse immigratie en emigratie naar gemeenten bepaald door middel van de verdeling uit het verleden per gemeente en door de verwachte buitenlandse migratie volgens de nationale CBS-prognose per gemeenten te ramen.

In onderstaande tabel zijn de Haagse aandelen in de periode 1990 tot en met 2014 van de Nederlandse buitenlandse migratie berekend.

Jaar	Bron CBS Nederland		Bron CBS Den Haag		Berekend Haags Aandeel	
	Immigratie	Emigratie	Immigratie	Emigratie	Immigratie	Emigratie
		inclusief administratieve correctie		inclusief administratieve correctie		inclusief administratieve correctie
1990	117350	68939	11647	5289	9,93%	7,67%
1991	120249	70639	11161	7582	9,28%	10,73%
1992	116926	73808	9974	6530	8,53%	8,85%
1993	119154	74788	9641	6542	8,09%	8,75%
1994	99311	79228	7587	7220	7,64%	9,11%
1995	96099	82195	6907	3897	7,19%	4,74%
1996	108749	91945	8392	6074	7,72%	6,61%
1997	109860	81973	9157	6438	8,34%	7,85%
1998	122407	79289	8974	8831	7,33%	11,14%
1999	119151	78779	7396	5192	6,21%	6,59%
2000	132850	78977	8235	2935	6,20%	3,72%
2001	133404	82566	7529	4559	5,64%	5,52%
2002	121250	96918	8119	5406	6,70%	5,58%
2003	104514	104831	8565	5149	8,20%	4,91%
2004	94019	110235	7702	5404	8,19%	4,90%
2005	92297	119725	7344	5686	7,96%	4,75%
2006	101150	132470	8506	10858	8,41%	8,20%
2007	116819	122576	10270	9293	8,79%	7,58%
2008	142737	116097	12504	7029	8,76%	6,05%
2009	146378	111897	12297	8439	8,40%	7,54%
2010	154432	121351	12582	9653	8,15%	7,95%
2011	162962	133194	13101	8827	8,04%	6,63%
2012	158374	144491	13160	11293	8,31%	7,82%
2013	164772	145669	14180	13591	8,61%	9,33%
2014	186982	144725	18724	13769	10,01%	9,51%
			gemiddelde alle jaren		7,94%	7,19%
			gemiddelde laatste 10		8,36%	7,08%
			gemiddelde laatste 5		8,30%	7,85%
			gemiddelde laatste 3		8,32%	7,92%

Door de resultaten te koppelen aan de verwachtingen voor buitenlandse vestiging en vertrek (gerekend is met het aandeel van de gemiddelde laatste 5 jaar) uit de landelijke CBS lange termijn prognose 2014 krijgen we een inschatting wat betreft het buitenlands migratiesaldo voor de komende jaren. De berekende aantallen worden (altijd) vergeleken met de migratie schattingen van de Primos- en de Pearl prognose.

In onderstaande tabel zijn de resultaten van de saldo berekening van de hiervoor beschreven methode weergegeven voor Den Haag en de migratie schattingen van de Primos en Pearl prognose.

Jaar	Nederland lange termijn prognose CBS 2014_2060			Haags aandeel berekend op basis gemiddelde laatste 5 jaar		Berekend saldo Den Haag	Pearl prognose 2013	Primos prognose 2014
	Immigratie	Emigratie	Migratie saldo	Immigratie (8,30%)	Emigratie (7,85%)	Migratie saldo	Migratie saldo	Migratie saldo
		Inclusief administratieve correctie			Inclusief administratieve correctie			
2014	179736	144135	35601	14918	11315	3603	2377	3264
2015	183956	147157	36799	15268	11552	3717	2672	3274
2016	187904	150926	36978	15596	11848	3748	2960	3440
2017	191532	155257	36275	15897	12188	3709	3347	3645
2018	189849	159298	30551	15757	12505	3253	3285	3471
2019	188069	162123	25946	15610	12727	2883	3280	3263
2020	184918	163174	21744	15348	12809	2539	3185	3260
2021	184876	163440	21436	15345	12830	2515	3102	3197
2022	184647	163858	20789	15326	12863	2463	3022	3147
2023	184658	164304	20354	15327	12898	2429	3040	3176
2024	184407	164715	19692	15306	12930	2376	3049	3177
2025	184527	165157	19370	15316	12965	2351	3053	3231
2026	184500	165548	18952	15314	12996	2318	3076	3200
2027	184570	165835	18735	15319	13018	2301	3093	3207
2028	184606	166049	18557	15322	13035	2287	3107	3173
2029	184629	166157	18472	15324	13043	2281	3106	3189
2030	184696	166537	18159	15330	13073	2257	3135	3187
2031	184760	166832	17928	15335	13096	2239	3157	3176
2032	184809	167071	17738	15339	13115	2224	3173	3157
2033	184835	167295	17540	15341	13133	2209	3209	3149
2034	184906	167489	17417	15347	13148	2199	3210	3142
2035	184940	167657	17283	15350	13161	2189	3245	3153
2036	185005	167802	17203	15355	13172	2183	3274	3166
2037	185078	167931	17147	15361	13183	2179	3304	3160
2038	185109	168031	17078	15364	13190	2174	3306	3147
2039	185185	168135	17050	15370	13199	2172	3305	3152

Sexratio: hiermee wordt de geslachtsbepaling aangegeven van jongen of meisje.
Bij de prognose is uitgegaan van het historisch Haagse cijfer 0,514.

De stadsprognose

Op basis van de aanname van de (gecorrigeerde) kansen wordt de prognose voor het eerste jaar per leeftijd en geslacht opgesteld.

Dit gebeurt door eerst de correctie voor het binnenlandse vertrek te bepalen, waarna het totaal binnenlands en buitenlands vertrek wordt bepaald. Om vervolgens het aantal geboorten te kunnen bepalen worden eerst vestiging en vertrek, zowel binnenlands als buitenlands, berekend. Daarna wordt de sterfte berekend, waarna het aantal geboorten kan worden berekend. Nadat het aantal geboorten is berekend wordt deze groep nuljarigen verdeeld naar de geslachten. In het proces daarna worden opnieuw het vertrek, de instroom en de sterfte bepaald. De laatste stap is de beginbevolking naar leeftijd en geslacht plus de vestiging naar leeftijd en geslacht min het vertrek naar leeftijd en geslacht min de sterfte naar leeftijd en geslacht. Deze laatste cyclus levert de eindbevolking van het eerste prognosejaar. Deze bevolking is de startbevolking van het tweede prognosejaar. Op deze wijze wordt jaarlijks vooruit berekend.

Voor verdere details van de prognose wordt verwezen naar Modelbeschrijving GBPRO, Pronexus b.v. Eindhoven, 2010.

Prognose op buurtniveau

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen aangegeven welke factoren binnen de buurtprognose een rol spelen. Een schematische weergave van het proces is afgebeeld op pagina XX.

Om de buurtprognose op te stellen zijn minimaal onderstaande gegevens op buurtniveau vereist.

De invoer

Bevolking: de stand bevolking van 1/1/2014. Deze bevolking is uitgesplitst naar 1-jaars leeftijdsgroep en geslacht. Dit is de startbevolking van de buurtprognose.

Aantal woningen: de BAG - woningvoorraad per 1/1/2014. Voor de bepaling van de gemiddelde bruto woningbezetting.

Aantal geboorten: voor de bepaling van het historische vruchtbaarheidsniveau per buurt.

Woningbouwprogramma: het woningbouwprogramma per buurt voor de buurtprognose is bepaald op basis van de database van het IPSO programma van de gemeente Den Haag/DSO/PSO (stand december 2014).

De stadsprognose: om de (toekomstige) mutatiefactoren te kunnen bepalen en als referentiekader voor de buurtprognose.

Stadsheadshiprates: ter vergelijking en controle van de invoer.

Nieuwbouwprofielen: nieuwbouwprofielen zijn bewonersprofielen op basis waarvan de nieuwbouw wordt 'gevuld'. In principe zijn in het model standaardprofielen beschikbaar. Voor Den Haag zijn echter gemeente specifieke nieuwbouwprofielen bepaald per woonmilieu. Deze 1-jaars leeftijdsprofielen worden zowel in de historie als naar de toekomst toe gebruikt. Op basis van het leeftijdsprofiel en de gemiddelde bruto woningbezetting van een gebied wordt er bepaald hoeveel mensen er van welke leeftijd en geslacht zich zouden hebben gevestigd of zich zullen gaan vestigen. In de historie wordt dit gedaan om een zuivere mutatiefactor te verkrijgen. De nieuwbouwwoningen worden gevuld op basis van deze leeftijdsprofielen en op basis van de gemiddelde bruto woningbezetting. In totaal is de analyse van de bewonersprofielen en de bruto woningbezetting gebaseerd op meer dan 16.000

nieuwbouwwoningen en betreft het meer dan 40.000 (eerste) bewoners. In onderstaande tabel zijn de gegevens per woonmilieu weergegeven.

Hoeveelheid nieuwbouwwoningen, aantal bewoners en gemiddelde bruto woningbezetting naar 7 milieus volgens Woonvisie 2003 (incl. werkgebieden).			
Bron: Gemeentelijke Basisadministratie, OZB-bestanden en Woonvisie			
	Nieuwbouw-Woningen	Bevolking in deze nieuwbouw	Gemiddelde woningbezetting in deze nieuwbouw
Centrum stedelijk	2004	4135	2,06
Stedelijk vooroorlogs	1544	3755	2,43
Groen stedelijk	185	368	1,99
Stedelijk naoorlogs	1281	2977	2,32
Stadsrand 20e eeuw	361	847	2,35
Stadsrand modern	9876	26305	2,66
Werkgebieden	824	1386	1,68
Totaal	16075	39773	2,47

Voor de analyse en de kansberekening van alle gebeurtenissen uit het verleden zijn de stand gegevens per buurt vanaf 1/1/1996 tot en met 1/1/2014 gebruikt, en voor de stroomgegevens de gegevens vanaf 1996 tot en met 2013.

Mutatiefactoren

Binnen de buurtprognose wordt er gerekend met mutatiefactoren. De gebiedsprognose werkt volgens de cohortcomponent methode. Per leeftijd en geslacht wordt een mutatiefactor berekend, de factor tussen leeftijd x in het jaar t en de leeftijd $x+1$ in het jaar $t+1$. Op basis van de historische mutatiefactoren worden de toekomstige factoren bepaald. De basis voor de gebiedsprognose is de stadsprognose waarnaar terug wordt gecorrigeerd. De stadsprognose is leidend.

Deze factoren worden zowel op gemeente- als op gebiedsniveau berekend. Op basis van vastgestelde minimum- en maximumwaarden van de mutatiefactoren per leeftijd worden de mutatiefactoren desgewenst aangepast. Naast de mutatiefactor wordt er per gebied een vruchtbaarheidscorrectie doorgerekend.

De prognose

Basisgegevens voor de buurtprognose zijn de stand gegevens van de bevolking naar leeftijd en geslacht per gebied, de woningvoorraad per gebied, de woningbouwplanning per gebied en de geboorten per gebied. Nieuwbouwwoningen worden gevuld op basis van leeftijdsprofielen en op basis van de gemiddelde bruto woningbezetting.

Herkomstprognose op stedelijk niveau

De basisgegevens voor de herkomstprognose op stedelijk niveau zijn gelijk aan de stadsprognose gegevens met één uitzondering: er is voor alle variabelen onderscheid gemaakt naar de herkomstindeling en of het 1e of 2e generatie betreft.

De indeling van de Haagse bevolking naar herkomst is gebaseerd op de CBS definitie. Volgens deze definitie is een persoon autochtoon als beide ouders in Nederland zijn geboren, ongeacht het land waar men zelf is geboren en allochtoon als ten minste een van de ouders in het buitenland is geboren. Een eerstegeneratieallochtoon heeft als herkomstgroepering het land waar hij of zij is geboren. Een tweedegeneratieallochtoon heeft als herkomstgroepering het geboorteland van de moeder, tenzij dat ook Nederland is. In dat geval is de herkomstgroepering bepaald door het geboorteland van de vader. Verder wordt onderscheid

gemaakt tussen westerse en niet-westerse allochtonen. Westerse allochtoon hebben als herkomst een van de landen in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika en Oceanië, of Indonesië of Japan. Op grond van hun sociaaleconomische en sociaal-culturele positie worden allochtonen uit Indonesië en Japan tot de westerse allochtonen gerekend. Het gaat vooral om mensen die in het voormalig Nederlands-Indië zijn geboren en werknemers van Japanse bedrijven met hun gezin. Niet-westerse allochtoon hebben als herkomst een van de landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (exclusief Indonesië en Japan) of Turkije. Binnen de groep niet-westerse allochtonen worden nog vier grote groepen onderscheiden, te weten Suriname, Nederlandse Antillen/Aruba, Turkije en Marokko.

Bij de prognose op stedelijk niveau wordt onderstaande herkomst indeling gebruikt:

- Autochtoon
- Turks
- Marokkaans
- Surinaams
- Antilliaans
- Overig Westers Allochtoon
- Niet-Westers Allochtoon
- Oost-Europees
- Indonesisch

Bij de CBS indeling worden 7 herkomst groepen onderscheiden. De gemeente Den Haag heeft hier Oost-Europees en Indonesisch aan toegevoegd.

Per herkomst groep en generatie zijn aannames op basis van de feitelijke waarden over 1996-2013 gemaakt voor de vruchtbaarheid, sterfte, vestiging en vertrek. Het proces is hetzelfde als bij de stadsprognose.

Ook de correctiematrix is hetzelfde met dien verstande dat het binnenlandse en het buitenlandse saldo zijn verdeeld over de verschillende herkomst groepen en generaties op basis van de historische verdeling. Daarnaast is het toekomstige vruchtbaarheidsniveau per etniciteit en generatie bepaald.

De herkomstprognose is alleen beschikbaar op stedelijk niveau.

Huishoudensprognose op stedelijk niveau

In combinatie met de stadsprognose is op basis van de historische verhouding tussen de huishouden typen op stedelijk niveau een prognose voor elk type huishouden per leeftijdsgroep opgesteld.

Het huishoudensprognosemodel gaat uit van een huishouden type en een positie binnen het huishouden. De huishoudens worden in 1 jaarsleeftijdsgroepen van het huishoudens hoofd onderscheiden.

De belangrijkste eerste stap voor de huishoudensprognose is het bepalen van de huishoudens indeling en vervolgens het samenstellen van de huishoudens.

In de Basis Registratie Personen (BRP) worden alleen gegevens over de bevolking vastgelegd volgens de officiële burgerlijke staat. De registratie is georganiseerd naar personen, burgerlijke staat en de gezinssamenstelling volgens deze burgerlijke staat. Het gevolg hiervan is dat mensen die ongehuwd samenwonen geregistreerd staan als twee alleenstaanden. En als zij een of meer kinderen hebben staan ze te boek als een eenoudergezin met kinderen en een alleenstaande. Dit heeft tot gevolg dat er een overschatting is van het aantal alleenstaanden en het aantal eenoudergezinnen, met als logisch gevolg een onderschatting van het aantal gezinnen.

Om een betere benadering van de werkelijkheid te kunnen bieden, is door DSO/Programmamanagement, Strategie en Onderzoek een schattingsroutine ontwikkeld om op basis van de registratie van het BRP een reële inschatting te maken van het aantal mensen dat feitelijk samenwoont en een huishouden vormt. Personen in zgn. intramurale woonadressen, daar waar personen geen zelfstandig huishouden vormen, zoals bv. inrichting, kazerne, klooster, opvangcentrum, tehuis, verpleeghuis en ziekenhuis worden niet meegenomen bij de huishoudens bepaling. Voor alle adressen waar het alleen gehuwde personen en relaties betreft, wordt de registratie van het BRP integraal overgenomen. Bij alle adressen waar het voorgaande niet van toepassing is, wordt het huishoudens type door middel van de schattingsroutine bepaald. De uitgangspunten van deze schattingsroutine voor huishoudens vorming op adres (alleen daar waar twee of meer alleenstaanden op een adres staan ingeschreven) zijn:

Maximaal leeftijdsverschil van 15 jaar tussen partners,
Bij gelijk geslacht wordt maximaal in 50% van de gevallen een huishouden gedefinieerd,
Alleen woonadressen uit het BRP worden meegenomen. De niet-woonadressen zijn bepaald aan de hand van de adressen van de bijzondere woongebouwen van de gemeente Den Haag.
Het resultaat is getoetst aan de CBS-huishoudensramingen op 4-cijferige postcode en op gemeentelijk niveau.

Het prognosemodel kent 6 huishoudenstypen:

- Gehuwd (samenwonend) zonder kinderen
- Ongehuwd (samenwonend) zonder kinderen
- Gehuwd (samenwonend) met kinderen
- Ongehuwd (samenwonend) met kinderen
- Eenoudergezin
- Alleenstaand

Binnen deze huishoudenstypering worden vier posities onderscheiden:

- Hoofd van huishouden
- Partner van hoofd
- Kind
- Overig

Definities:

Aantal inwoners:

Vanaf 1993 wordt gebruik gemaakt van het bevroren bestand burgerzaken. Het aantal inwoners uit dit bestand verschilt van het aantal inwoners volgens de CBS-statistieken. Dit komt doordat het CBS 'achteraf' administratieve correcties uitvoert.

Bevolking naar leeftijd:

Aantal personen naar leeftijdscategorie.

Gemiddelde leeftijd:

De gemiddelde leeftijd van de bevolking wordt bepaald aan de hand van de bevolking naar leeftijd op 1 januari. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het klassenmidden.

Huishouden:

Elke verzameling van één of meer personen die een woonruimte bewoont en daar zichzelf voorziet, of door derden wordt voorzien, in dagelijkse levensbehoeften.

Huishoudentype 'Eenpersoonshuishouden':

Een zelfstandig huishouden dat door één persoon alleen gevoerd wordt.

Huishoudentype 'Samenwonend zonder kinderen':

Een huishouden zonder inwonende kind(eren), bestaande uit twee of meer personen die in huiselijk verband met elkaar samenwonen, en een gemeenschappelijke huishouding voeren.

Huishoudentype 'Samenwonend met kinderen':

Een huishouden met één of meer inwonende kinderen, bestaande uit drie of meer personen die in huiselijk verband met elkaar samenwonen, en een gemeenschappelijke huishouding voeren.

Huishoudentype 'Eénoudergezin': Een vader of een moeder met één of meer inwonende kinderen.

Herkomstgroepering (CBS):

Kenmerk dat weergeeft met welk land een persoon verbonden is op basis van het geboorteland van de ouders of van zichzelf.

Autochtoon

Persoon als ouders geboren in Nederland.

Allochtoon

Persoon van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren.

Generatie

Nadere onderscheiding van de allochtone bevolking onderverdeeld naar eerstegeneratieallochtoon en tweedegeneratieallochtoon

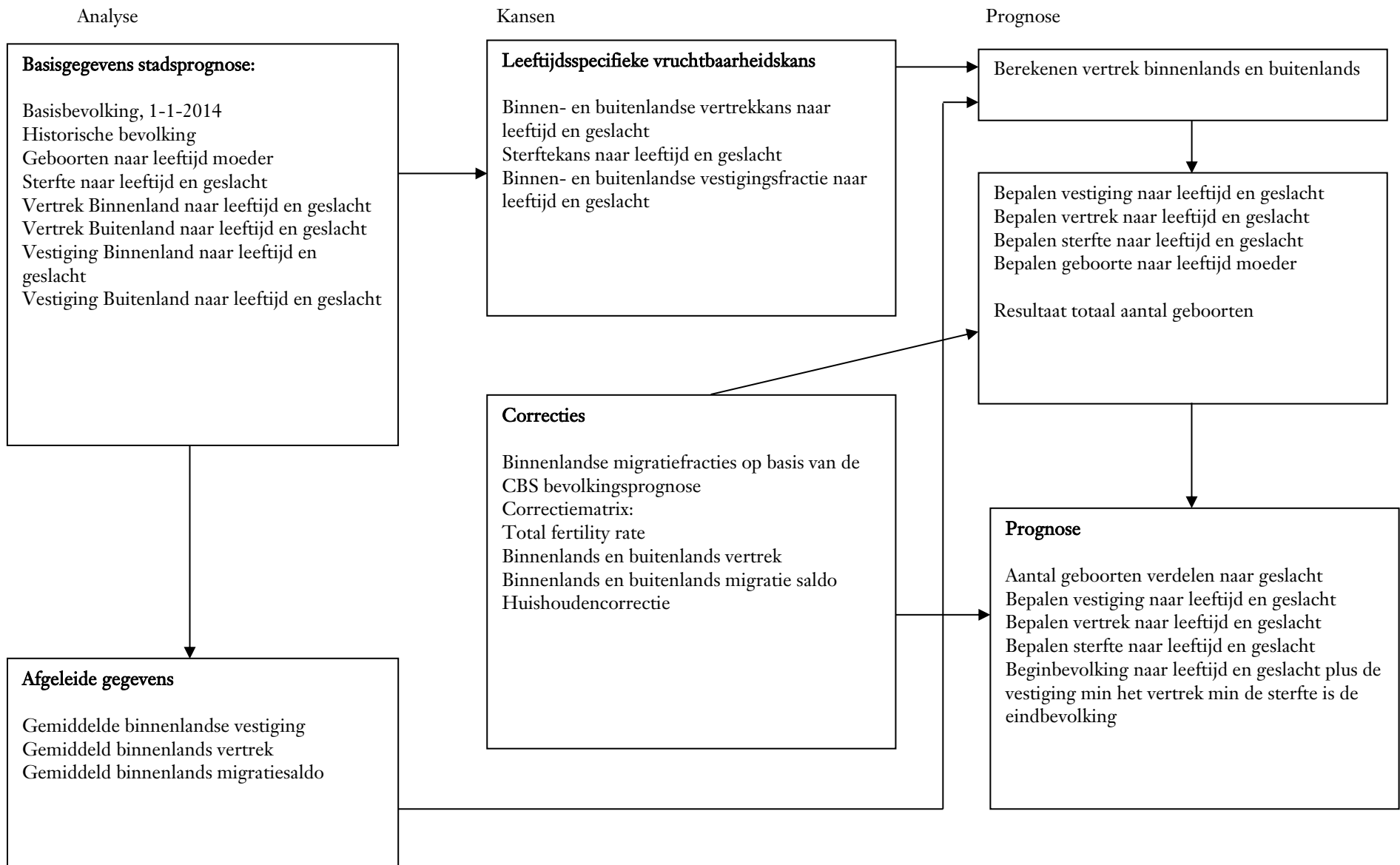
Eerstegeneratieallochtoon

Persoon die in het buitenland is geboren met ten minste één in het buitenland geboren ouder.

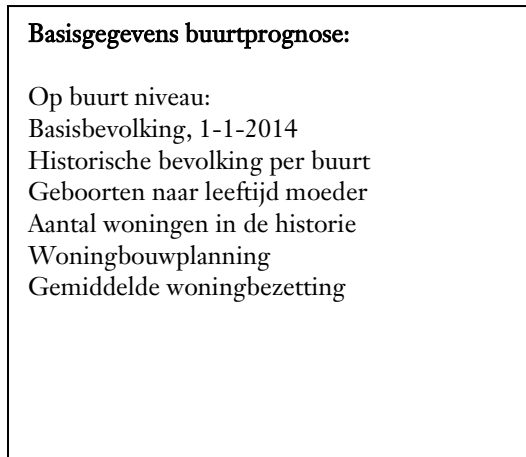
De herkomstgroepering is het land waar hij of zij is geboren.

Tweedegeneratieallochtoon

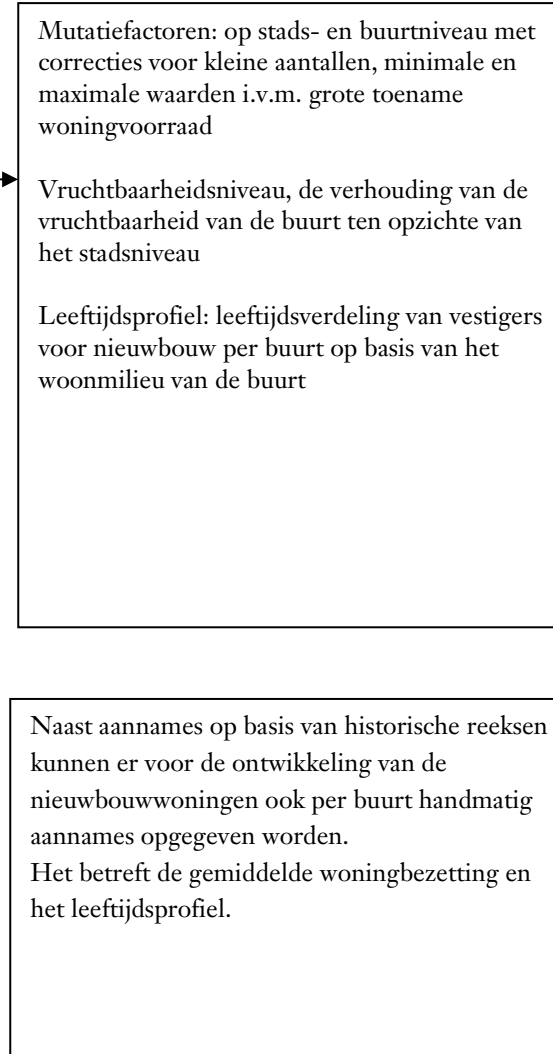
Persoon die in Nederland is geboren met ten minste één in het buitenland geboren ouder. De herkomstgroepering is het geboorteland van de moeder, tenzij dat ook Nederland is. In dat geval is de herkomstgroepering bepaald door het geboorteland van de vader. Bij de tweede generatie is er ook een onderscheid tussen personen met één of twee in het buitenland geboren ouders.

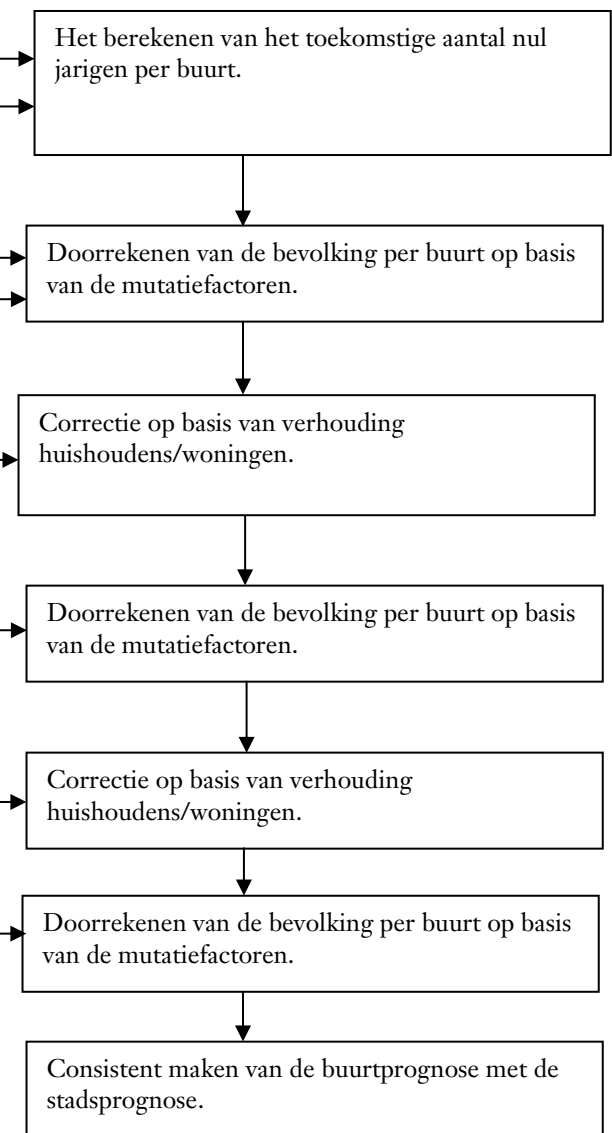
Analyse

Afgeleide factoren

Prognose

III Geraadpleegde literatuur

GBPRO, Handleiding bevolkingsprognoses Stad & Wijk, Pronexus b.v. Eindhoven, 2010.

GBPRO, Handleiding Huishoudens en Etniciteit, Pronexus b.v. Eindhoven, 2010.

Regionale bevolkings- en huishoudensprognose 2011-2040, Planbureau voor de Ruimte / Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag, 2011.

Bevolkingsprognose Den Haag 2013, lange termijn bevolkingsprognose voor Den Haag 2013-2040, bevolkings-, huishoudens- en herkomstprognose 2013-2020, bevolkingsprognose naar stadsdeel, 2013-2020, DSO/PSO, Den Haag, november 2013.

Scenario's voor huishoudens ontwikkelingen in Nederland, RIVM, Bilthoven, maart 2005.

Bevolkingstrends, Statistisch kwartaalblad over de demografie van Nederland, Centraal Bureau voor de statistiek, Den Haag.

Primos prognose 2009, De toekomstige ontwikkeling van bevolking, huishoudens en woningbehoefte, VROM 5137, Den Haag, november 2009.

Een nieuwe benadering van het woningtekort, ABF Research, Delft, december 2007, uitgevoerd in opdracht van MVRM DGW.

Achtergronden en veronderstellingen bij het model Pearl. Naar een nieuwe regionale bevolkings- en allochtonenprognose, Ruimtelijk Planbureau/Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag, 2005.

Woonvisie Gemeente Den Haag, Den Haag, 2009.

Voortgangsnotitie Woonvisie 2009-2020, Den Haag, 2011.

Bevolkingsprognose Provincie Zuid Holland 2013 (BP2013), Provincie Zuid-Holland, Den Haag, maart 2014.

WBR2013 en BP2013, Achtergronden en uitkomsten van de Zuid-Hollandse bevolkingsprognose van 2013, Provincie Zuid-Holland, Ewoud Smit, Den Haag, september 2014.

Scenariostudie ontwikkeling Multi-etnische samenleving tot 2040, met bijzondere aandacht voor Moe-landers, Deelrapport1:Traject "Prognose", NIDI, Den Haag, februari 2010.

Centraal Bureau voor de Statistiek, Omvang en spreiding van de Surinaamse bevolkingsgroepen in Nederland, bevolkingstrends 2e kwartaal 2011.

IpSO 2015, Investeringsprogramma Stedelijke Ontwikkeling, Den Haag 2015.

Bevolkingsprognose 2014-2060, Nederland, CBS-website: 2015, Den Haag/Heerlen.

Regionale prognose 2013-2040, Vier grote gemeenten blijven sterke bevolkingstrekkers, Corina Huisman(PBL), Andries de Jong(PBL), Coen van Duin(CBS) en Lenny Stoeldraijer (CBS), CBS/PBL, 1 oktober 2013.

Bevolkingsprognose 2014-2060: groei door migratie, Coen van Duin(CBS) en Lenny Stoeldraijer (CBS), Bevolkingstrends 2014 CBS, december 2014.

Bevolkingsprognose 2014-2060: veronderstellingen migratie, Coen van Duin(CBS), Lenny Stoeldraijer (CBS) en Jeroen Ooijevaar(CBS), Bevolkingstrends 2015 CBS, april 2015.

Demografisch profiel van Oost-Europeanen in Den Haag. Gemeente Den Haag, DSO/PSO, juni 2015.

IV Tabellen en grafieken

Den Haag, korte termijn prognose, 5 jaars leeftijdsklasse, geslacht, 2014-2015-2020, IPSO variant													
Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht													
5 jaars lft klasse	Realisatie 1/1/2014				1/1/2015				1/1/2020				groei % in 6 jaar
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr	16.765	16.009	32.774	6,4%	16.885	16.123	33.008	6,4%	17.098	16.297	33.395	6,2%	1,9%
5-9	15.102	14.322	29.424	5,8%	15.275	14.586	29.861	5,8%	15.855	15.198	31.053	5,8%	5,5%
10-14	14.246	13.610	27.856	5,5%	14.472	13.779	28.251	5,5%	14.966	14.330	29.296	5,5%	5,2%
15-19	13.716	13.521	27.237	5,3%	13.801	13.469	27.270	5,3%	14.594	14.098	28.692	5,4%	5,3%
20-24	16.539	17.857	34.396	6,7%	16.684	18.242	34.926	6,8%	16.448	18.038	34.486	6,4%	0,3%
25-29	19.851	21.133	40.984	8,0%	20.181	21.370	41.551	8,1%	20.475	21.768	42.243	7,9%	3,1%
30-34	20.468	20.579	41.047	8,1%	20.662	20.905	41.567	8,1%	21.013	20.928	41.941	7,8%	2,2%
35-39	19.249	18.755	38.004	7,5%	19.492	18.786	38.278	7,4%	19.879	19.579	39.458	7,4%	3,8%
40-44	20.846	19.757	40.603	8,0%	20.458	19.548	40.006	7,8%	19.370	18.504	37.874	7,1%	-6,7%
45-49	19.569	17.992	37.561	7,4%	20.026	18.311	38.337	7,4%	20.162	19.162	39.324	7,3%	4,7%
50-54	17.560	16.612	34.172	6,7%	17.925	17.036	34.961	6,8%	19.134	17.907	37.041	6,9%	8,4%
55-59	14.771	14.616	29.387	5,8%	15.162	14.850	30.012	5,8%	16.834	16.387	33.221	6,2%	13,0%
60-64	12.985	13.039	26.024	5,1%	13.094	13.262	26.356	5,1%	14.178	14.162	28.340	5,3%	8,9%
65-69	11.452	11.986	23.438	4,6%	11.829	12.305	24.134	4,7%	11.896	12.446	24.342	4,5%	3,9%
70-74	7.382	8.285	15.667	3,1%	7.678	8.517	16.195	3,1%	10.245	11.273	21.518	4,0%	37,3%
75-79	5.114	6.679	11.793	2,3%	5.308	6.805	12.113	2,3%	6.334	7.524	13.858	2,6%	17,5%
80-84	3.366	5.646	9.012	1,8%	3.456	5.555	9.011	1,7%	3.876	5.526	9.402	1,8%	4,3%
85-89	1.883	4.313	6.196	1,2%	1.832	4.221	6.053	1,2%	2.030	3.891	5.921	1,1%	-4,4%
90-94	800	2.425	3.225	0,6%	801	2.416	3.217	0,6%	761	2.129	2.890	0,5%	-10,4%
95+	150	732	882	0,2%	159	683	842	0,2%	180	743	923	0,2%	4,6%
Totaal	251.814	257.868	509.682	100,0%	255.180	260.769	515.949	100,0%	265.328	269.890	535.218	100,0%	5,0%

Bron: Bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant

Bevolkingsprognose Den Haag IPSO variant 2015-2020

Prognose Den Haag IPSO variant 2015-2020 (IPSO woningbouw programma december 2014)							
Jaren	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bevolking per 1-1	509.682	515.949	520.362	524.819	529.247	533.248	535.218
Geboorte	6.838	6.874	6.886	6.904	6.916	6.895	6.831
Sterfte	4.098	4.082	4.073	4.079	4.072	4.049	4.061
Natuurlijk groei	2.740	2.792	2.813	2.825	2.844	2.846	2.770
Vestiging uit Binnenland	18.000	17.508	17.591	17.695	17.803	17.101	16.104
Vertrek naar Binnenland	18.690	19.610	19.696	19.797	19.902	20.857	21.873
Binnenlands saldo	-690	-2.102	-2.105	-2.102	-2.099	-3.756	-5.769
Vestiging uit Buitenland	18.243	17.908	18.003	18.037	17.648	17.331	16.961
Vertrek naar Buitenland	14.026	14.185	14.254	14.332	14.392	14.451	14.418
Buitenlands saldo	4.217	3.723	3.749	3.705	3.256	2.880	2.543
BAG-woningvoorraad 1-1-	250.127	250.741	251.653	254.468	256.120	256.654	257.139
Gemiddelde bruto woningbezetting	2,04	2,06	2,07	2,06	2,07	2,08	2,08
Groei bevolking	6.267	4.413	4.457	4.428	4.001	1.970	
Groei woningvoorraad	614	912	2.815	1.652	534	485	

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2015

Bevolkingsprognose Den Haag Woonvisie variant 2015-2040

Prognose Den Haag Woonvisievariant 2015-2040											
Jaren	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2025*	2030*	2035*	2040*
Bevolking per 1-1	509.682	515.949	520.362	524.819	529.247	533.248	535.643	546.328	555.910	565.526	575.798
Geboorte	6.838	6.874	6.886	6.904	6.916	6.898	34.101	33.672	33.580	33.829	
Sterfte	4.098	4.082	4.073	4.079	4.072	4.052	20.586	21.753	23.331	24.928	
Natuurlijk groei	2.740	2.792	2.813	2.825	2.844	2.846	13.515	11.919	10.249	8.901	
Vestiging uit Binnenland	18.000	17.508	17.591	17.695	17.803	17.305	87.258	88.532	90.596	92.888	
Vertrek naar Binnenland	18.690	19.610	19.696	19.797	19.902	20.636	102.416	102.412	102.372	102.422	
Binnenlands saldo	-690	-2.102	-2.105	-2.102	-2.099	-3.331	-15.158	-13.880	-11.776	-9.534	
Vestiging uit Buitenland	18.243	17.908	18.003	18.037	17.648	17.331	84.447	83.600	83.496	83.824	
Vertrek naar Buitenland	14.026	14.185	14.254	14.332	14.392	14.451	72.119	72.057	72.353	72.919	
Buitenlands saldo	4.217	3.723	3.749	3.705	3.256	2.880	12.328	11.543	11.143	10.905	
BAG-woningvoorraad 1-1-	250.127	251.227	252.327	253.827	255.327	256.827	258.327	265.827	273.327	280.827	288.327
Gemiddelde bruto woningbezetting	2,04	2,05	2,06	2,07	2,07	2,08	2,07	2,06	2,03	2,01	
Groei bevolking	6.267	4.413	4.457	4.428	4.001	2.395	10.685	9.582	9.616	10.272	
Groei woningvoorraad	1.100	1.100	1.500	1.500	1.500	1.500	7.500	7.500	7.500	7.500	

* de parameters van 2020, 2025, 2030 en 2035 zijn cumulatieve waarden

Bron: Bevolkingsprognose Den Haag 2015

Bevolkingsprognose Zuid Holland 2013-2040

Elke drie jaar maakt de provincie Zuid-Holland een nieuwe bevolkingsprognose (BP2013). Voor de berekeningen wordt gebruik gemaakt van het IPB/Primos model. Dit is een provinciale variant van het Primos-model. ABF research vult het model met basisgegevens over vruchtbaarheid, sterfte, huishoudenvorming en leeftijdsverdeling van de binnenlandse- en buitenlandse migratie. Wat betreft de binnenlandse- en buitenlandse migratie worden de provinciale veronderstellingen ingevoerd en doorgerekend. De Bevolkingsprognose Zuid-Holland 2013 is afgestemd op de nationale bevolkingsprognose van het CBS.

Prognose Provincie Zuid Holland 2013-2030											
Jaren	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2025*	2030*	2035*	2040
Bevolking per 1-1	510.554	516.406	522.031	527.596	532.922	537.811	542.518	564.996	587.921	612.550	640.296
Geboorte	6.883	6.952	7.048	7.172	7.257	7.344	37.718	38.868	39.694	40.530	
Sterfte	4.038	4.019	3.993	3.970	3.949	3.935	19.781	20.543	21.742	23.008	
Natuurlijk groei	2.845	2.933	3.055	3.202	3.308	3.409	17.937	18.325	17.952	17.522	
Vestiging uit Binnenland	19.400	18.187	18.790	18.251	18.041	18.121	92.286	92.630	96.262	104.271	
Vertrek naar Binnenland	19.695	19.033	20.095	20.255	20.549	20.834	106.742	106.730	108.247	112.731	
Binnenlands saldo	-295	-846	-1.305	-2.004	-2.508	-2.713	-14.456	-14.100	-11.985	-8.460	
Vestiging uit Buitenland	13.030	13.255	13.436	13.669	13.677	13.650	67.618	68.175	69.972	71.821	
Vertrek naar Buitenland	9.728	9.717	9.621	9.541	9.588	9.639	48.621	49.475	51.310	53.137	
Buitenlands saldo	3.302	3.538	3.815	4.128	4.089	4.011	18.997	18.700	18.662	18.684	
Oude woningvoorraad 1-1-	241.724	242.461	243.821	244.136	244.613	245.067	245.464	248.125			
Gemiddelde bruto woningbezetting	2,11	2,13	2,14	2,16	2,18	2,19	2,21	2,28			
groei bevolking	5.852	5.625	5.565	5.326	4.889	4.707	22.591	22.947	24.031	27.086	
groei woningvoorraad	669	737	1.360	315	477	454	2.506				

* de parameters van 2020, 2025, 2030 en 2035 zijn cumulatieve waarden

Bron: Provincie Zuid Holland scenario BP2013 Den Haag

Primos prognose 2014

De Primos prognose is voor het Ministerie van Binnenlandse Zaken een belangrijke informatie bron voor de toekomstige ontwikkelingen op de woningmarkt. Hiervoor wordt tweejaarlijks, met behulp van het Primos model, een prognose gemaakt. De Primos-prognose is een regionale en lokale prognose van de bevolking, huishoudens en woningvoorraad. Op basis van trendmatige demografische en woningbouwontwikkelingen, bouwplannen en woonvoorkeuren levert Primos toekomst verwachtingen op gedetailleerd niveau. De Primos prognose 2014 is afgestemd met de nationale bevolkingsprognose van het CBS. De Primos prognose heeft als doel het weergeven van de meest waarschijnlijke toekomstige ontwikkelingen op basis van de huidige inzichten.

Kerncijfers Primos prognose 2014											
Jaren	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2025*	2030*	2035*	2040
Bevolking per 1-1	508.887	513.202	518.034	522.179	526.918	531.402	535.954	560.110	583.186	603.700	621.706
Geboorte	6.758	6.851	6.985	7.136	7.275	7.366	38.087	39.572	40.536	40.896	
Sterfte	4.100	4.056	4.005	3.965	3.934	3.919	19.629	20.306	21.425	22.493	
Natuurlijk groei	2.658	2.795	2.980	3.171	3.341	3.447	18.458	19.266	19.111	18.403	
Vestiging uit Binnenland	18.013	18.182	18.328	18.333	18.584	18.690	94.413	96.286	97.996	99.279	
Vertrek naar Binnenland	19.620	19.419	20.603	20.410	20.912	20.848	104.672	108.476	112.404	115.454	
Binnenlands saldo	-1.607	-1.237	-2.275	-2.077	-2.328	-2.158	-10.259	-12.190	-14.408	-16.175	
Vestiging uit Buitenland	13.788	13.735	13.808	13.845	13.717	13.513	67.315	68.406	69.801	71.248	
Vertrek naar Buitenland	10.524	10.461	10.368	10.200	10.246	10.250	51.358	52.406	53.990	55.470	
Buitenlands saldo	3.264	3.274	3.440	3.645	3.471	3.263	15.957	16.000	15.811	15.778	
Woningvoorraad 1-1-	245.380	246.398	247.876	249.443	251.323	253.137	254.730	266.842	277.856	287.955	296.751
Gemiddelde bruto woningbezetting	2,07	2,08	2,09	2,09	2,10	2,10	2,10	2,10	2,10	2,10	2,10
groei bevolking	4.315	4.832	4.145	4.739	4.484	4.552	24.156	23.076	20.514	18.006	
groei woningvoorraad	1.018	1.478	1.567	1.880	1.814	1.593	12.112	11.014	10.099	8.796	

* de parameters van 2020, 2025, 2030 en 2035 zijn cumulatieve waarden

Bron: Primos prognose 2014

Regionale prognose 2013-2040, PBL & CBS

Het Planbureau voor de Leefomgeving rekent het tot haar taak de ruimtelijke implicaties van toekomstige trends in de bevolking en huishoudens te onderzoeken. Voor dit doel is er een nieuw prognose model ontwikkeld. Samen met het CBS is het PBL in 2004 begonnen aan de ontwikkeling van het PEARL model, "Projecting population Events At Regional Level". In het model worden geen standen maar demografische processen gemodelleerd. Dat wil zeggen dat de veronderstellingen betrekking hebben op demografische gebeurtenissen.

In 2013 hebben het PBL en het CBS voor de vijfde keer de regionale bevolkings- en huishoudens prognose met het model PEARL uitgebracht. Deze regionale prognose is consistent met de nationale bevolkingsprognose 2012 van het CBS.

Kerncijfers prognose Pearl 2013-2040													
Jaren	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2025*	2030*	2035*	2040
Bevolking per 1-1	502.055	504.928	507.527	508.317	510.389	512.877	515.745	518.781	521.544	535.161	550.406	567.716	585.777
Geboorte	6.817	6.908	6.963	7.000	7.039	7.094	7.149	7.159	35.747	35.384	35.423	36.077	
Sterfte	4.176	4.127	4.122	4.053	4.018	3.991	3.972	3.989	20.056	20.743	21.955	23.266	
Natuurlijk groei	2.641	2.781	2.841	2.947	3.021	3.103	3.177	3.170	15.691	14.641	13.468	12.811	
Vestiging uit Binnenland	15.430	14.864	13.013	13.867	13.984	13.959	14.193	13.939	72.043	77.315	82.925	86.739	
Vertrek naar Binnenland	17.553	17.458	17.435	17.391	17.380	17.489	17.568	17.684	89.434	91.979	94.715	97.780	
Binnenlands saldo	-2.123	-2.594	-4.422	-3.524	-3.396	-3.530	-3.375	-3.745	-17.391	-14.664	-11.790	-11.041	
Vestiging uit Buitenland	13.044	12.751	12.592	12.649	12.836	13.032	13.044	13.059	63.834	64.006	65.545	67.723	
Vertrek naar Buitenland	10.640	10.369	10.215	9.977	9.876	9.685	9.759	9.779	48.436	48.571	49.661	51.289	
Buitenlands saldo	2.404	2.382	2.377	2.672	2.960	3.347	3.285	3.280	15.398	15.435	15.884	16.434	
Woningvoorraad 1-1-	240.572	241.972	243.172	243.672	244.972	246.772	248.322	249.872	251.422	259.172	266.922	274.672	282.422
Gemiddelde bruto woningbezetting	2,09	2,09	2,09	2,09	2,08	2,08	2,08	2,08	2,07	2,06	2,06	2,07	
groei bevolking	2.873	2.599	790	2.072	2.488	2.868	3036	2.763	13.617	15.245	17.310	18.061	
groei woningvoorraad	1.400	1.200	500	1.300	1.800	1.550	1550	1.550	7.750	7.750	7.750	7.750	

* de parameters van 2020, 2025, 2030 en 2035 zijn cumulatieve waarden

Bron: PBL&CBS 2013

Nederland, CBS lange termijn prognose 2015-2060

Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse

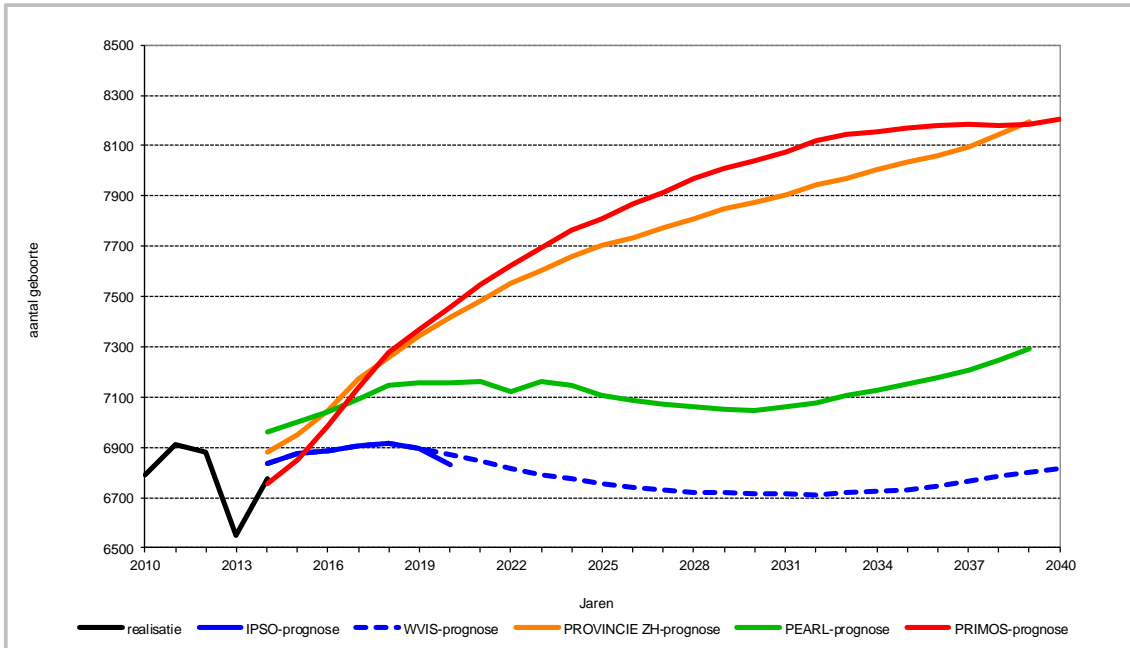
5 jaars lft klasse	realisatie 2014		2015		2020		2025		2030		2035		groei % in 6 jaar	groei % in 16 jaar	groei % in 26 jaar		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%					
0-4 jr	897.669	5,3%	888.433	5,3%	918.568	5,3%	955.237	5,5%	971.543	5,5%	969.699	5,4%	945.683	5,3%	2,3%	8,2%	5,3%
5-9	936.162	5,6%	929.515	5,5%	896.099	5,2%	924.304	5,3%	961.456	5,4%	978.144	5,5%	976.629	5,4%	-4,3%	2,7%	4,3%
10-14	1.016.243	6,0%	1.009.317	6,0%	938.589	5,4%	902.680	5,2%	931.160	5,2%	968.512	5,4%	985.362	5,5%	-7,6%	-8,4%	-3,0%
15-19	995.966	5,9%	1.000.087	5,9%	1.028.714	6,0%	954.439	5,4%	917.754	5,2%	946.299	5,3%	983.797	5,5%	3,3%	-7,9%	-1,2%
20-24	1.062.309	6,3%	1.072.127	6,3%	1.070.074	6,2%	1.095.223	6,2%	1.019.596	5,7%	982.764	5,5%	1.012.068	5,6%	0,7%	-4,0%	-4,7%
25-29	1.036.778	6,2%	1.052.304	6,2%	1.120.769	6,5%	1.109.935	6,3%	1.136.938	6,4%	1.062.731	5,9%	1.027.261	5,7%	8,1%	9,7%	-0,9%
30-34	1.006.877	6,0%	1.011.903	6,0%	1.069.988	6,2%	1.124.216	6,4%	1.114.505	6,3%	1.142.679	6,4%	1.069.433	5,9%	6,3%	10,7%	6,2%
35-39	1.011.688	6,0%	1.001.018	5,9%	1.012.890	5,9%	1.061.184	6,1%	1.112.573	6,3%	1.103.599	6,2%	1.131.949	6,3%	0,1%	10,0%	11,9%
40-44	1.232.315	7,3%	1.176.182	7,0%	1.000.137	5,8%	1.004.946	5,7%	1.050.203	5,9%	1.099.893	6,1%	1.091.320	6,1%	-18,8%	-14,8%	-11,4%
45-49	1.285.478	7,6%	1.285.653	7,6%	1.167.896	6,8%	992.429	5,7%	995.191	5,6%	1.038.716	5,8%	1.087.549	6,0%	-9,1%	-22,6%	-15,4%
50-54	1.253.267	7,4%	1.269.442	7,5%	1.267.284	7,3%	1.150.791	6,6%	978.656	5,5%	980.624	5,5%	1.023.238	5,7%	1,1%	-21,9%	-18,4%
55-59	1.131.309	6,7%	1.151.004	6,8%	1.241.373	7,2%	1.239.669	7,1%	1.126.972	6,3%	959.145	5,4%	961.263	5,3%	9,7%	-0,4%	-15,0%
60-64	1.044.204	6,2%	1.046.170	6,2%	1.114.403	6,5%	1.203.435	6,9%	1.204.542	6,8%	1.096.685	6,1%	934.650	5,2%	6,7%	15,4%	-10,5%
65-69	985.760	5,9%	1.014.562	6,0%	994.827	5,8%	1.062.625	6,1%	1.152.141	6,5%	1.157.359	6,5%	1.056.255	5,9%	0,9%	16,9%	7,2%
70-74	688.947	4,1%	715.672	4,2%	940.721	5,5%	925.265	5,3%	993.840	5,6%	1.084.611	6,1%	1.095.724	6,1%	36,5%	44,3%	59,0%
75-79	527.228	3,1%	542.397	3,2%	634.616	3,7%	840.223	4,8%	831.374	4,7%	901.426	5,0%	993.329	5,5%	20,4%	57,7%	88,4%
80-84	383.047	2,3%	390.249	2,3%	437.662	2,5%	519.818	3,0%	697.181	3,9%	698.052	3,9%	769.104	4,3%	14,3%	82,0%	100,8%
85-89	222.351	1,3%	227.205	1,3%	260.477	1,5%	299.770	1,7%	364.436	2,1%	498.353	2,8%	509.952	2,8%	17,1%	63,9%	129,3%
90-94	91.773	0,5%	95.350	0,6%	106.818	0,6%	126.101	0,7%	150.186	0,8%	188.300	1,1%	265.221	1,5%	16,4%	63,6%	189,0%
95+	19.918	0,1%	20.314	0,1%	26.927	0,2%	31.838	0,2%	38.718	0,2%	48.001	0,3%	62.916	0,3%	35,2%	94,4%	215,9%
Totaal	16.829.289	100,0%	16.898.904	100,0%	17.248.832	100,0%	17.524.128	100,0%	17.748.965	100,0%	17.905.592	100,0%	17.982.703	100,0%	2,5%	5,5%	6,9%

Bron: bevolkingsprognose CBS 2015-2060

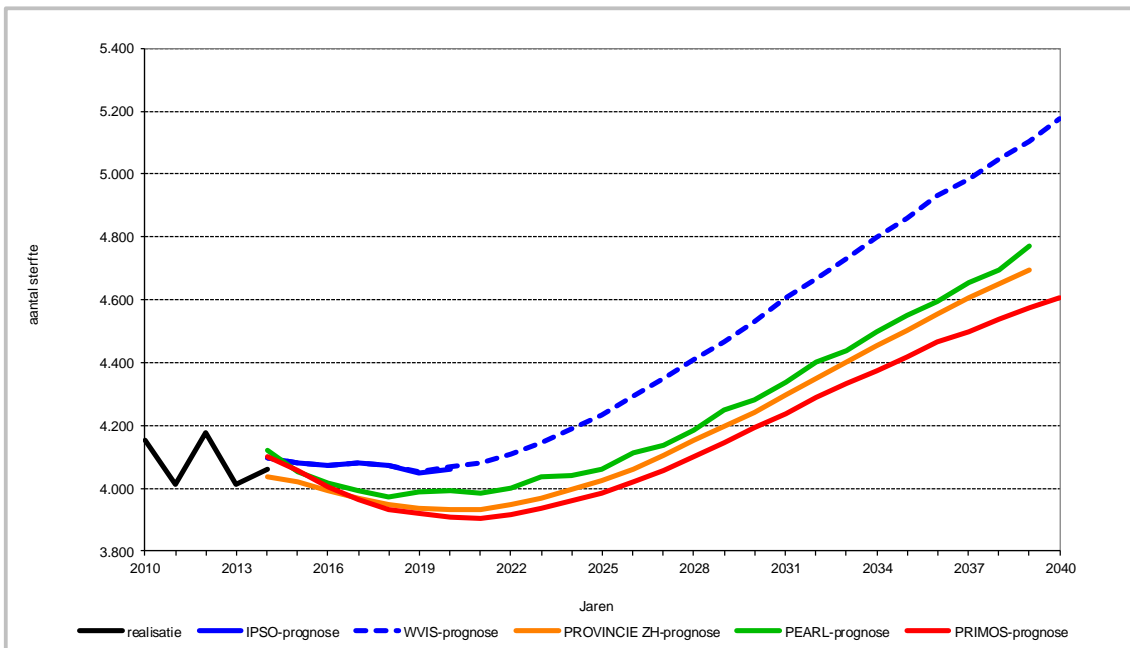
Nederland, CBS lange termijn prognose 2015-2060															
Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid, aantallen X duizend	realisatie 2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2039	2040	groei % in 6 jaar	groei % in 16 jaar	groei % in 26 jaar
inwonertal	16.829	16.899	16.971	17.045	17.118	17.186	17.249	17.524	17.749	17.906	17.973	17.983	2,5%	5,5%	6,9%
gemiddelde leeftijd (jr)	41,0	41,2	41,4	41,6	41,8	42,0	42,2	43,0	43,6	44,1	44,4	44,4	2,8%	6,3%	8,3%
woningvoorraad	7.535	7.528	7.572	7.618	7.667	7.715	7.763	8.015	8.201	8.318	8.376	8.388	3,0%	8,8%	11,3%
gemiddelde woningbezetting	2,23	2,24	2,24	2,24	2,23	2,23	2,22	2,19	2,16	2,15	2,15	2,14	-0,5%	-3,1%	-4,0%
baby's en peuters (0-3 jr)	712	703	702	708	720	730	739	766	777	774	758	754	3,8%	9,2%	5,8%
kleuters (4-5)	372	371	366	358	350	350	357	378	388	391	388	386	-4,0%	4,4%	3,8%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	1.585	1.570	1.552	1.535	1.519	1.510	1.507	1.520	1.589	1.622	1.625	1.622	-5,0%	0,3%	2,3%
vervolgonderwijs (13-18)	1.201	1.211	1.221	1.229	1.224	1.211	1.192	1.128	1.090	1.142	1.174	1.179	-0,7%	-9,2%	-1,8%
jeugd (0-19)	3.846	3.827	3.817	3.811	3.805	3.794	3.782	3.737	3.782	3.863	3.892	3.891	-1,7%	-1,7%	1,2%
jongeren (20-29)	2.099	2.124	2.141	2.153	2.164	2.179	2.191	2.205	2.157	2.045	2.037	2.039	4,4%	2,7%	-2,8%
middelbaar jong (30-44)	3.251	3.189	3.138	3.103	3.082	3.078	3.083	3.190	3.277	3.346	3.302	3.293	-5,2%	0,8%	1,3%
bejaarden jong (65-74)	1.675	1.730	1.777	1.825	1.872	1.906	1.936	1.988	2.146	2.242	2.198	2.152	15,6%	28,1%	28,5%
Pot. Beroepsbev (15-64)	11.060	11.066	11.081	11.096	11.102	11.104	11.094	10.936	10.657	10.413	10.316	10.323	0,3%	-3,6%	-6,7%
ouderen (55+)	5.095	5.203	5.311	5.423	5.533	5.645	5.758	6.249	6.559	6.632	6.649	6.648	13,0%	28,8%	30,5%
bejaarden (65+)	2.919	3.006	3.087	3.165	3.246	3.324	3.402	3.806	4.228	4.576	4.744	4.753	16,5%	44,8%	62,8%
bejaarden (75+)	1.244	1.276	1.310	1.340	1.375	1.418	1.467	1.818	2.082	2.334	2.546	2.601	17,9%	67,3%	109,0%
bejaarden (85+)	334	343	354	364	375	384	394	458	553	735	819	838	18,0%	65,6%	150,9%

Bron: bevolkingsprognose CBS 2015-2060

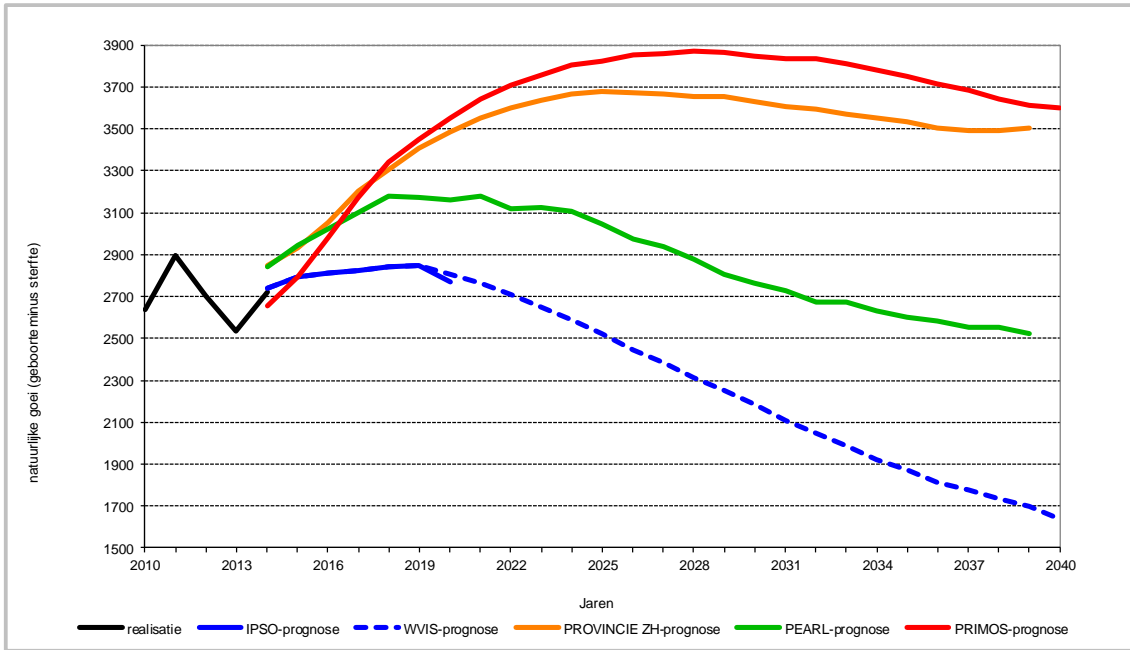
Geboorte voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

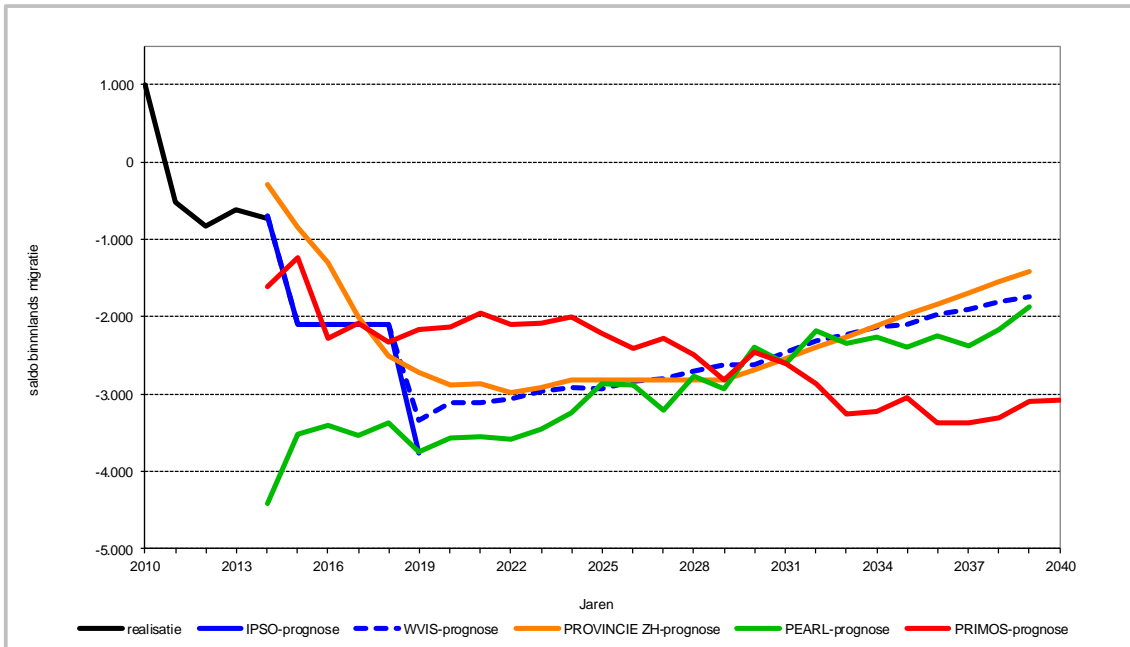
Sterfte voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

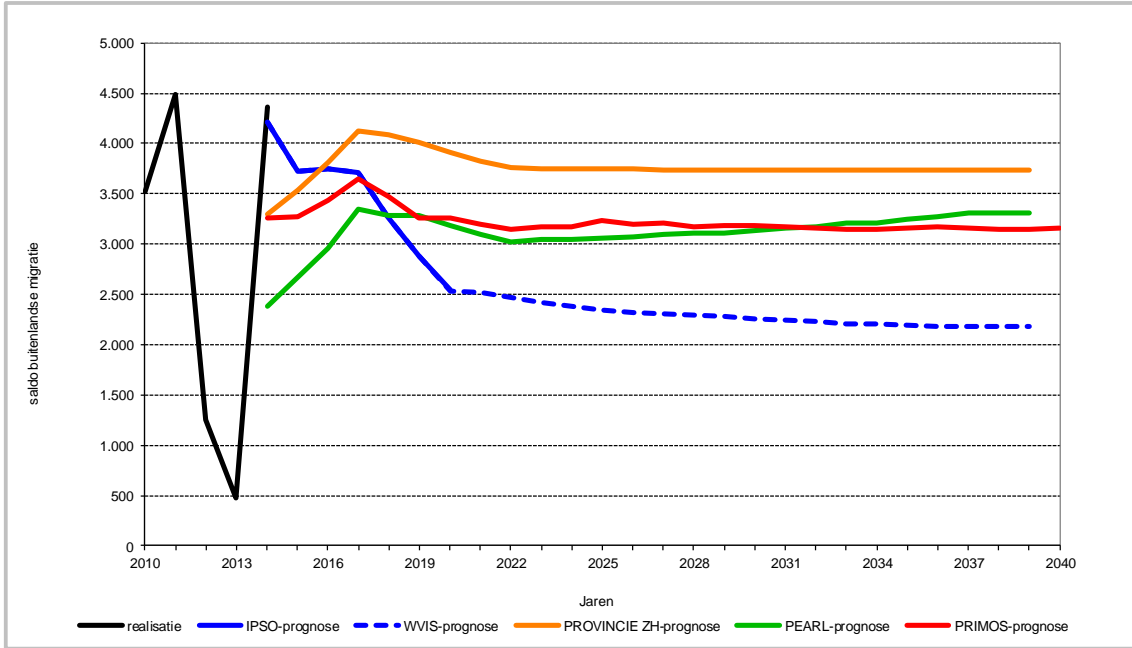
Natuurlijke groei voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

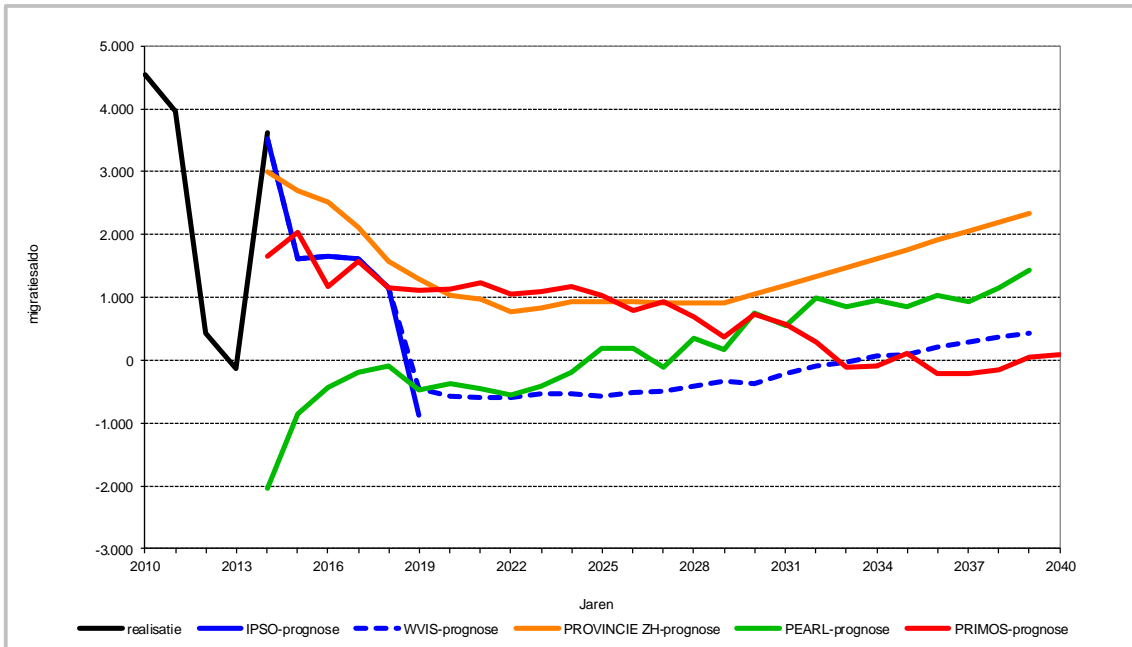
Binnenlands migratie saldo voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

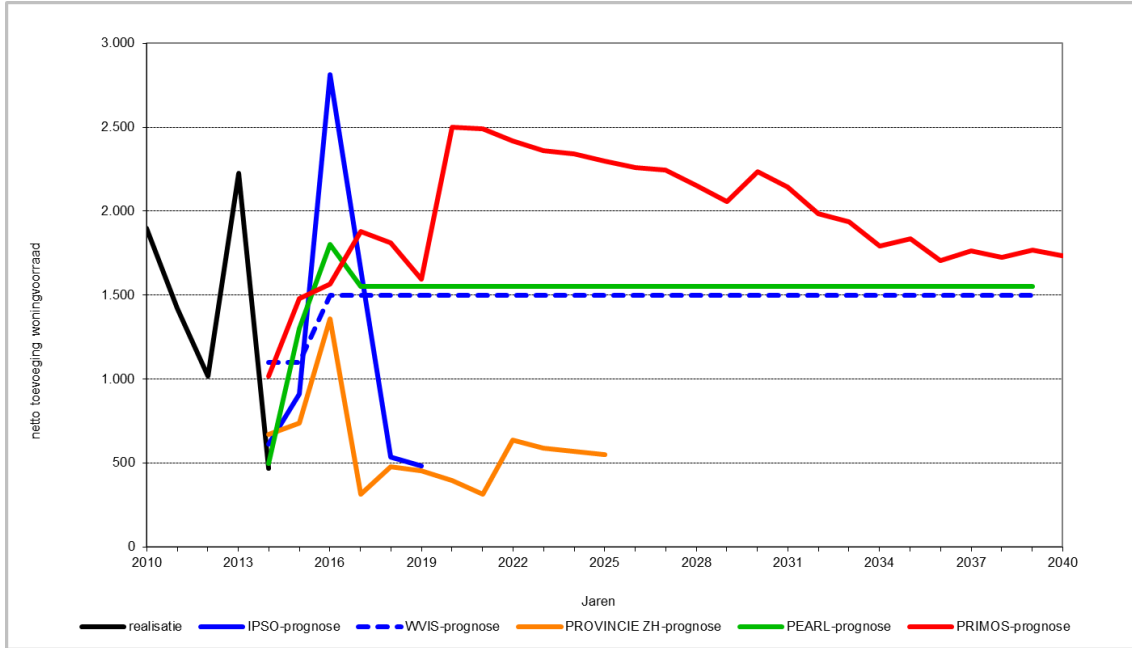
Buitenlands migratie saldo voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

Migratie saldo voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

Netto woningtoevoegingen voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

Groei van de bevolking voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

